

Møte torsdag den 5. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 24):

1. Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nobelkomiteen (Innst. S. nr. 56 (2002-2003))
2. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv., enkelte kapitler under Finansdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))
3. Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))
4. Innstilling fra justiskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under diverse kapitler administrert av Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 59 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 28 (2002-2003))
5. Referat

Presidenten: Representantene Finn Kristian *Marthinsen*, Bjørgulv *Froyn* og Åge *Konradsen*, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe foreligger søknad om sykepermisjon for representanten Ingvild Vaggen *Malvik* fra og med 5. desember og inntil videre.

Denne søknaden foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra henholdsvis første og andre vararepresentant for Sør-Trøndelag fylke, Jørund *Leknes* og Heidi K. *Larsen*, foreligger søknader om å bli fritatt for å møte i Stortinget under representanten Ingvild Vaggen *Malviks* permisjon, av velferdsgrunner.

Disse søknadene foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Tredje vararepresentant, Kirsti *Welander*, foreslås innkalt for å møte i permisjonstiden. – Det anses vedtatt.

Kirsti *Welander* foreslås innvalgt i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Ingvild Vaggen *Malvik*. – Det anses vedtatt.

Representanten Åslaug Haga vil framsette et privat forslag.

Åslaug Haga (Sp): På vegne av representanten Odd Roger Enoksen og meg sjøl fremmer jeg forslag om å innføre et nasjonalt forbud mot klasebomber.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten meddele at innstillingene til sakene 2, 3 og 4 ikke har ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 32 vil presi-

denten foreslå at Stortinget likevel behandler disse sakene nå. – Det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Innstilling fra valgkomiteen om valg av medlemmer og varamedlemmer til Nobelkomiteen (Innst. S. nr. 56 (2002-2003))

Presidenten: Ingen har bedt om ordet.
(Votering, se side 760)

S a k n r . 2

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende rammeområde 14 Stortinget mv., enkelte kapitler under Finansdepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 10 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))

Ågot Valle (SV) (komiteens leder): Budsjettinnstillinga fra kontroll- og konstitusjonskomiteen er enstemmig og inneholder dermed ingen dramattikk. Den er i full overensstemmelse med Presidentskapets innstilling, anmodning i brev av 24. oktober og Regjeringas oppfølging i budsjettproposisjonen.

Budsjettinnstillinga omfatter Stortinget og de institusjonene som er underlagt Stortinget. Det gjelder Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Jeg er sikker på at jeg har hele komiteen med meg når jeg uttrykker tilfredshet med den jobben som gjøres av disse, så vel som Stortingets administrasjon og ansatte. Sjøl om det ikke står uttrykt i budsjettinnstillinga, tar jeg meg den frihet å gi den skryt.

Den største budsjettøkninga for neste år har Stortinget, slik tilfellet var også for dette året. Det skyldes ganske enkelt vedtak som er gjort tidligere, både ved behandlinga av Brørby-utvalget i 2001 – et utvalg som la til rette for økte ressurser til stortingsgruppene og dermed bedre arbeidsvilkår for representantene – og etableringa av komitehuset i Akersgata samt øvrig istandsetting av nye lokaler og integrering av disse i Stortingets øvrige bygningsmasse.

Komiteen er tilfreds med framdriften i dette arbeidet. Det er en krevende oppgave å få i stand komitehuset i løpet av 2003. Jeg tror komitehuset vil lette arbeidet for komiteenes arbeid og ivareta den demokratiske nyvinninga som åpne komitehøringer er, og har vært, på en enda bedre måte enn i dag.

Det at komitehøringene som hovedregel er åpne, er en viktig del av det kontinuerlige arbeidet med å styrke demokratiet. Demokratiet forutsetter åpenhet og innsyn, bl.a. åpenhet rundt hvem det er som driver lobbyvirksomhet, og dermed hvem det er som kan legge viktige premisser for Stortingets beslutninger.

I høst fikk Stortinget overlevert Frøiland-utvalgets rapport i form av Dokument nr. 14 for 2002-2003. Dermed kan komiteen og Stortinget ta fatt på behandlinga av

svært viktige prinsipielle spørsmål, som sikring av Stortingets kontrollfunksjon, parlamentariske granskningskommisjoner – som jo er et aktuelt tema i disse dager – og rammene rundt Riksrevisjonens arbeid, herunder lov og regler for Riksrevisjonen, for å nevne noen viktige tema.

Riksrevisjonen er Stortingets viktigste premissleverandør i kontroll saker. Jeg vil understreke betydningen av at Riksrevisjonen får det rommet som trengs, for å gjøre den jobben som skal gjøres. Det vil vi kunne komme tilbake til i løpet av våren. Jeg vil likevel gjøre Stortinget oppmerksom på komiteens merknader under kapitlet som omhandler Riksrevisjonen.

I Gul bok viser Regjeringa til at noen departementer behandlet innsynsbegjæringer fra Riksrevisjonen på samme måte som innsynsbegjæringer fra pressen. Til det er det å si at rammene for pressens innsyn etter offentlighetsloven ikke skal legges til grunn for Stortingets kontrollorgan. Komiteen er tilfreds med at Regjeringa i ettertid har oppklart den uklarheten, og legger til grunn at lov om statens revisjonsvesen § 2 gir langt videre rett til innsyn enn offentlighetsloven.

Videre kan Gul bok forstås dit hen at Regjeringa mener Riksrevisjonens begjæringer om innsyn har blitt avslått ved flere anledninger, samtidig som verken Regjeringa eller Riksrevisjonen har kunnet komme med eksempler utover én enkeltsak, som komiteen har tatt opp tidligere.

En samlet komite er av den oppfatning at Regjeringas udokumenterte eksempler på praksis ikke kan legges til grunn ved behandling av ny lov og instruks for Riksrevisjonen.

Jeg vil på SVs vegne tilføye at vi hele tiden har vært klar på at vi ønsker at Riksrevisjonens innsynsrett må basere seg på det enkle prinsipp at Riksrevisjonen sjøl må kunne bestemme hvilke dokumenter revisjonen trenger for å utøve sin kontrollfunksjon. De som skal kontrolleres, kan ikke bestemme hva kontrollørene skal få se. Et flertall i denne sal har imidlertid tidligere gjort det klart at de ønsker å behandle dette i forbindelse med behandling av Dokument nr. 14 og ved behandling av ny lov og instruks for Riksrevisjonen. Jeg må si at jeg finner det litt underlig at Regjeringa likevel tar denne saka opp i Gul bok. En samlet komite avviser at dette viktige prinsipielle spørsmålet behandles i denne sammenhengen, og det er bra.

Sivilombudsmannen får gjennom denne budsjettbehandlinga flere stillinger og kan gå til innkjøp av nytt utstyr, bl.a. arkivsystem. Komiteen mener at denne styrkinga er en forutsetning for at saksbehandlinga av enkeltsaker kan reduseres, og at antall enkeltsaker og generelle undersøkelser av forvaltninga kan øke. Komiteen ser positivt på at Sivilombudsmannen nå legger mer vekt på generelle undersøkelser av saksbehandlingsrutinene i forvaltninga. Det at saksbehandlingstida i enkeltsaker går ned, er viktig i seg sjøl, fordi mange av klagenes til Sivilombudsmannen nettopp er klager på sein saksbehandling i forvaltninga. Da er det viktig at ikke bildet av Sivilombudsmannen er det samme – derfor flere stillinger.

Med dette vil jeg anbefale budsjettinnstillinga.

Kjell Engebretsen (A): Jeg bad om ordet av hensyn til protokollen.

Jeg er svært enig i alt det komitelederen har sagt her, bortsett fra på ett område. Hun sier at Riksrevisjonen er Stortingets viktigste premissleverandør. Det er naturligvis Riksrevisjonen ikke på noen måte. Det som er situasjonen, er at det er Stortinget selv som legger premisse, mens Riksrevisjonen altså er et av de viktigste instrumentene vi har for at disse premissene skal følges opp og fungere ute i samfunnet.

Martin Engeset (H): Det som representanten Engebretsen kom med der, kunne kanskje være en grei presisering. Jeg har ikke tegnet meg til det punktet, men for rett og slett å knytte noen få kommentarer til de problemstillingene som reises i forbindelse med det som står i Gul bok kapittel 7.3. Jeg finner det nødvendig å kommentere det litt, fordi det er slik at – hovedspørsmål her skal vi komme tilbake til noe senere – hvis vi ved denne korsvei, i komiteen og/eller her i Stortinget, ikke hadde kommentert dette nærmere, kunne enkelte komme i skade for å legge til grunn prinsippet om at den som tier, samtykker. Derfor synes jeg det er greit å si noe om disse problemstillingene nå.

Når det i Gul bok kapittel 7.3 bl.a. står at «i enkelte departementer er innsynsbegjæringer fra Riksrevisjonen blitt behandlet på samme måten som innsynsbegjæringer fra pressen», må jeg si at jeg virkelig holdt på å falle av stolen. For dette var faktisk egnet til å skape den misforståelse at rammene for pressens innsynsrett etter offentlighetsloven også ble lagt til grunn overfor Stortingets kontrollorgan, Riksrevisjonen. Jeg er derfor glad for at Regjeringen oppklarte denne uklarheten ved å slå fast at Riksrevisjonen har og skal ha en langt videre rett til innsyn enn pressen og allmennheten kan kreve etter offentlighetsloven. Det skulle da også bare mangle!

Ulike departementer har ulike retningslinjer for håndtering av innsynsbegjæringer fra Riksrevisjonen. Det har fremkommet gjennom statsministerens svarbrev på spørsmål fra Fremskrittspartiet. Vi tror at enhetlige retningslinjer er viktig både for Riksrevisjonen, Regjeringen og forvaltningen for øvrig. Dette bør utarbeides så snart som mulig. Men for egen del vil jeg legge til at det nok kan være greit å avvente Stortingets behandling i forbindelse med behandling av ny lov og instruks for Riksrevisjonen.

Når det gjelder spørsmålet om Riksrevisjonens innsynsrett for øvrig, vil Stortinget få anledning til å drøfte dette spørsmålet i sin fulle bredde i forbindelse med behandling av det såkalte Frøiland-utvalget og ved behandling av ny lov og instruks for Riksrevisjonen.

Modulf Aukan (KrF): Når det gjeld sjølve budsjettforslaget og den sida av saka, har leiaren av komiteen gjort veldig godt greie for det, det er det full semje om i komiteen. Som fleire andre registrerte eg det som leiaren kommenterte når det gjeld det som står i Gul bok.

Stortinget sin kontroll med forvaltninga er eit berande element når det gjeld trygg forvaltning. Her trengst det opne kanalar mellom forvaltninga og revisjonseininga, og det må vera udiskutabel integritet i revisjonseininga, alt så Riksrevisjonen.

I brev av 14. oktober skriv Riksrevisjonen m.a.:

«Det er derfor Riksrevisjonens erfaring at det normalt gis innsyn i alle relevante interne dokumenter, også dokumenter som inneholder politiske overveielser og dokumenter med påtegning av politisk ledelse.»

Det heiter også i det same brevet at det har vore ein dialog om innsynsretten i enkelte tilfelle. Dette er det ikkje noko merkeleg ved. Også når vi kjem så langt at vi har behandla Dokument nr. 14 for 2002-2003, som har vore omtala av fleire her i dag, vil det nok framleis vera «ein dialog» om kva som er relevante dokument og kva som ikkje er det.

Forhistoria til denne saka syner at fleire regjeringar i sine høyringsutsegner har gjeve uttrykk for at Riksrevisjonen skal ha tilgang til alle opplysningar og dokument som gjer at Riksrevisjonen kan gjennomføra kontroll- og revisjonsoppgåvene sine.

Alle desse forholda vert det mogleg å koma tilbake til til våren når den nye lova skal behandlast.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg vil også bare komme med noen korte kommentarer til det som er tatt inn i innstillingen når det gjelder Riksrevisjonens innsynsrett.

Jeg synes for så vidt det er greit. Alle er vel kjent med de ulike synspunkter mellom partiene når det gjelder denne innsynsretten som skal være for fremtiden. Fremskrittspartiet står fortsatt fast på det vi har hevdet og foreslått mange ganger: Ved enhver uenighet om hvilke dokumenter Riksrevisjonen skal ha innsynsrett i – hvis det er uenighet mellom Riksrevisjonen og et departement – er det Riksrevisjonens synspunkter som skal legges til grunn. Det er det som er avgjørende.

Det er enkelte som fra tid til annen tror at selv om Riksrevisjonen gis innsynsrett, betyr det at offentligheten får innsynsrett. Jeg vil gjerne understreke at det er Stortingets eget organs innsynsrett vi snakker om. Det er ikke allmennhetens, det er ikke det offentlige. Riksrevisjonen er vel vant med å få informasjon som er fortrolige, som eventuelt er hemmelige og ikke skal videre til noen, uten at det meg bekjent har vært noen lekkasjer fra Riksrevisjonens side. Stortinget burde derfor slutte opp om å gi sitt eget kontrollorgan full innsynsrett, hvis Riksrevisjonen mener det er nødvendig for den saken de holder på med.

Det som ellers er kommet frem i forbindelse med den korrespondansen som har vært ført som følge av at Regjeringen i St.prp. nr. 1 hadde en del synspunkter på at det har vært flere tilfeller hvor Riksrevisjonen ikke har fått innsyn og har avfunnet seg med det – noe som etter min oppfatning er en ganske drøy påstand å komme med i St.prp. nr. 1 – er at korrespondansen mellom Statsministerens kontor og Riksrevisjonen har avdekket at Riksrevisjonen selv ikke er kjent med slike tilfeller, hvor de selv har hatt ønske om innsyn. Det er ganske drøyt når

det eventuelt fra Statsministerens kontor søkes skapt det inntrykk at det ikke er uvanlig at Riksrevisjonen ikke får innsyn, og at Riksrevisjonen da avfinder seg med det. Jeg ser på det som et ledd i den kampen enkelte fører, for å få en begrensning i Riksrevisjonens innsynsrett. Når Stortinget kommer til sluttbehandlingen av Dokument nr. 14, vil selvsagt diskusjonen komme, både i komiteen og i salen. Men jeg synes det er litt utidig at noen forsøker å skape et slags bilde i offentligheten, og kanskje i media og andre steder, av dette. Jeg er glad for at Riksrevisjonen ettertrykkelig har slått fast hvordan det er.

Men det som også er blitt avdekket, er at det er ulike retningslinjer i de ulike departementer for hvorledes man skal praktisere dette, og hvordan man skal forholde seg til innsynsretten og til Riksrevisjonen. Derfor er jeg glad for at en samstemt komite ber om at det iverksettes tiltak, slik at man får et klart, ensartet regelverk som skal gjelde alle departementer. Det burde selvsagt for lengst vært slik at alle hadde de samme retningslinjer for hvorledes de skal forholde seg til Riksrevisjonen. Jeg går ut fra at det er justisministeren, siden det er han som er her, som vil bekrefte at Regjeringen vil bidra til at det så raskt som mulig blir et ensartet regelverk for alle departementer, slik at Riksrevisjonen kan forholde seg på samme måte til hvert eneste departement.

Jeg vil også gjerne ha en bekreftelse på at det nå blir slutt på at noen skal hevde og tro at Riksrevisjonen har de samme rettigheter etter offentlighetsloven som alle andre – en bekreftelse på at Riksrevisjonens innsynsrett selvsagt går langt lenger enn den gjør for offentligheten, allmennheten og media – som visstnok enkelte departementer tror, ut fra den korrespondansen som man har hatt.

Men jeg er glad for at det nå vil bli iverksatt et arbeid, slik at vi får et ensartet regelverk, og slik at Riksrevisjonen i opplæringen av sitt personell vet at det er identiske forhold i hvert eneste departement når det gjelder forholdet mellom Riksrevisjonen og departement.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg kan selvfølgelig bekrefte at når kontrollkomiteen har avgitt en innstilling, slik som den nå har gjort, og påpekt at det ikke er ensartethet i forholdet mellom Riksrevisjonen og andre deler av samfunnet, er det selvfølgelig Regjeringens oppgave å sørge for at det blir behandlet på en korrekt måte. Det vil selvfølgelig bli fulgt opp.

Andre sider ved de spørsmålene som er reist, vil Stortinget komme tilbake til senere når man behandler lov-givningen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 760)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2003 vedkommende rammeområde 5, Justis- og politidepartementet (Budsjett-innst. S. nr. 4 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 1 (2002-2003))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 45 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Høyre 20 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti 15 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, Venstre 10 minutter, Senterpartiet 5 minutter og Kystpartiet 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe, og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Trond Helleland (H) (komiteens leder): Justiskomiteen skal i dag vedta et budsjett der det blir gitt viktige og gode bidrag til å bekjempe kriminaliteten i Norge. Komiteen er enig om hovedlinjene i budsjettet, og Fremskrittspartiet har blitt enig med regjeringspartiene om å gi subsidiær støtte til bevilgningsforslagene fra Høyre og Kristelig Folkeparti.

Forebygging og bekjempelse av kriminalitet er en av myndighetenes viktigste oppgaver. En justispolitikk som ivaretar borgernes trygghet samtidig som rettssikkerheten settes i høysetet, skal danne rammen rundt politikken, og dette er prinsipper som alle partier slutter seg til. Det er helt avgjørende med rask og riktig reaksjon overfor dem som bryter loven, og dette krever en velfungerende straffesakskjede, hvor tiden fra anmeldelse til dom og fullbyrdelse av straff er kortest mulig. En hurtig straffesaksbehandling øker straffens preventive effekt og vil ofte gjøre situasjonen lettere for offeret i påvente av at saken skal komme opp for retten. Også for den domfelte vil hurtighet i saken sikre rettssikkerheten. De siste årene har politi og påtalemyndighet hatt en positiv utvikling, og domstolene og kriminalomsorgen utgjør nå flaskehalsen i straffesakskjeden

Regjeringen har i sitt budsjettforslag tatt dette på alvor og omprioritert noe fra politiet til kriminalomsorgen, noe som svært sjelden har blitt gjort tidligere fra regjeringens side. I tillegg er det et stort løft for programinnholdet i soningen, som alle partier stiller seg bak. I forliket som ble inngått om statsbudsjettet, ble politiet styrket med 46 mill. kr og kriminalomsorgen med ytterligere 10 mill. kr. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet har også blitt enige om å styrke domstolene med 5 mill. kr innenfor rammene. Dette er gode bidrag til å bedre flyten og balansen i straffesakskjeden.

For første gang er Domstolsadministrasjonen inne på justisbudsjettet. De skal ha en uavhengig stilling, og har det privilegiet å ha direkte kontakt med Stortinget. Dialogen med Domstolsadministrasjonen er allerede god, og justiskomiteen har hatt flere møter med dem. Det er viktig at Justisdepartementets styringssignaler for samordning i justissektoren kanaliseres til Stortinget under ar-

beidet med budsjettproposisjonen. Et slikt styringssignal går bl.a. ut på koordinering av IKT-satsingen i justissektoren for å oppnå bedre flyt i straffesakskjeden, noe komiteen regner med Domstolsadministrasjonen vil følge opp.

Fra årsskiftet utvider Regjeringen ordningen med rettsmekling til seks nye domstoler. Dersom forsøkene med rettsmekling viser seg å være en suksess, vil ordningen for fremtiden være et viktig bidrag til at sivile saker kan avgjøres raskere. Dette vil redusere belastningen på domstolene. Regjeringen går også inn for å øke bruken av konfliktrådsordningen, noe som også kan redusere presset på domstolene.

Jeg mener det er viktig at kriminalpolitikken både retter søkelyset mot det ansvaret den enkelte har for egne handlinger, og mot de forhold i samfunnet som påvirker kriminalitetsutviklingen. En styrking av oppvekstmiljøet er avgjørende for å forhindre en kriminell løpebane og må gjøres gjennom et samspill mellom familien, skolen og andre offentlige tilbud.

Vi erkjenner også at kriminalitet ofte begås i både narkotika- og alkoholrus. Alkoholforbruket har økt de siste ti årene, samtidig som de illegale rusmidlene har fått innpass i nye ungdomsmiljøer. En slik utvikling forsterker de sosiale problemene knyttet til alkohol. Det er en nær sammenheng mellom rusmisbruk, vold og annen kriminalitet, og det forebyggende arbeidet her er svært viktig, også for å redusere kriminaliteten i samfunnet. En samlet justiskomite tar avstand fra enhver liberalisering og legalisering av narkotika, og jeg mener komiteen her gir et svært viktig signal. Holdningsskapende arbeid i skolen og ungdomsmiljøene er et viktig arbeid, samtidig som man må sette store ressurser inn på å hindre innførsel av narkotika og illegal sprit.

Regjeringen varsler aktiv satsing på forebyggende politikk blant barn og unge, som tidlig kan stanse en påbegynt kriminell løpebane. Forebyggende tiltak og reaksjoner må settes inn så tidlig som mulig overfor barn, ungdom og familier i risikosonen.

Politiet har de siste årene vært gjenstand for en omfattende omorganisering gjennom politireformen, og man er fremdeles inne i en omstillingsfase. Komiteen forventer imidlertid at dette på sikt fører til at samordningen av ressursene setter politiet bedre i stand til å møte de utfordringer man står overfor. En samlet komite ønsker en tilbakemelding i forhold til måloppnåelse med hensyn til dette, f.eks. målet om at antall tjenestefolk i operativ tjeneste skal øke med over 400.

I politiets arbeid har man synlige resultatmål og suksesskriterier for straffesaksarbeidet, som oppklaringsprosent og saksbehandlingstid. Andre deler av politiarbeidet har ingen synlige målekriterier, f.eks. hva som er godt politiarbeid, om publikum er tilfreds, om det forebyggende arbeidet er godt nok prioritert osv. Arbeidet mot organisert kriminalitet for å oppspore nettverk og bakmenn kan heller ikke bli målt etter de samme kriteriene som ordinær anmeldt kriminalitet. Arbeidet med gode målekriterier på kvaliteten på det totale politiproduktet mener komiteen må prioriteres høyt i 2003.

Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet mener det er viktig at politiet bruker sine ressurser på kriminalitetsbekjempelse, og mindre ressurser på administrativt og rutinepreget arbeid som med fordel kan utføres av andre med en annen bakgrunn.

Vi vil videre peke på at flertallet i komiteen i Budsjett-innst. S. nr. 4 for 2001-2002 bad departementet se på muligheten for å sette fangetransport ut på anbud. Nå har Politidirektoratet avgitt en utredning av fangetransport på anbud og vil i tillegg avgi en vedrørende uttransportering av asylsøkere. Etter vår mening vil slike tiltak bidra til å frigjøre mer ressurser til operativt politiarbeid.

Justissektoren har et stort ansvar for å tilrettelegge virkemidler som sikrer et samfunn der folk kan kjenne seg trygge både ute og hjemme, og hvor folk kan ferdes fritt uten redsel for å bli utsatt for vold. Trygghet mot overgrep er en forutsetning for frihet og livsutfoldelse og dermed en forutsetning for et fungerende samfunn.

Komiteen er tilfreds med at Regjeringen har varslet at den vil styrke innsatsen mot vold, både når det gjelder ofrenes stilling og overgripernes behov for hjelp. Det må settes fokus på all voldskriminalitet, både mot eldre og barn, og mot den volden som skjer i hjemmene. Vold mot kvinner er ikke bare et problem for den enkelte kvinne, men også et stort samfunnsproblem. Det blir nå gjennomført en rekke tiltak, som familievoldskoordinatorer, mobile voldsalarmer, lovforslag om besøksforbud, diskusjon om fiktiv identitet – en sak som Stortinget snart skal behandle. Alt dette er viktige tiltak som er eller vil bli iverksatt.

Når det gjelder den mannlige voldsutøveren, legger Regjeringen opp til et sinnemestringsprogram, som tilføres midler neste år. Det er et viktig tiltak som antas å ha god rehabiliterende og forebyggende effekt dersom den voldsdømte er motivert for det. Regjeringen legger i sitt forslag til statsbudsjett opp til at flere skal få et slikt tilbud. Komiteen mener det er viktig å satse på dette også framover, og foreslår at det utvikles tilbud som kan nå folk i hele landet når det gjelder dette.

Jeg vil også peke på at de frivillige organisasjonene gjør en viktig innsats i arbeidet med å rehabilitere lovbrøyttere, i tillegg til at mange utgjør en viktig støtte for pårørende og ofre. Vi ønsker også i større grad å sette søkelyset på de mange barna som vokser opp i voldelige hjem. Undersøkelser viser dessuten at disse barna, hvis de ikke får hjelp, har større sannsynlighet for selv å bli offer eller overgriper senere i livet.

Komiteen viser også til at Stortinget har gått inn for oppretting av Barnekripos, hvor hensikten var å øke kunnskapen i politiet om behandlingen av straffesaker som omhandler overgrep mot barn. Vi ber Regjeringen melde tilbake til Stortinget om hvordan ordningen med Barnekripos fungerer.

Det er en stor satsing i dette budsjettet på Kriminalomsorgen. Det er en kraftig økning, og det er viktig at vi nå får flere soningsplasser for å få bukt med soningskøene. Regjeringspartiene og Fremskrittspartiet er også tilfreds med at Regjeringen har lagt stor vekt på innholdet i

soningen og vil øke bruken av tiltak som kan forhindre tilbakefall etter løslatelse.

Regjeringen legger også opp til at personer med rusproblemer i større grad får mulighet til å sone i institusjon, såkalt § 12-soning, i tillegg til at ordningen med betinget dom med promilleprogram som alternativ til ubetinget fengsel, blir et landsdekkende tilbud.

Når det gjelder bygging av fengsler, vil jeg konstatere at vi nå ser resultater av fjorårets forslag om å åpne for at private kan stå for bygging av fengsler. Kreativiteten er stor, og mange er på banen. I denne omgang har komiteen valgt å gå inn for prosjektet som Indre Salten Vekst har jobbet fram. Vi skal nå vurdere dette prosjektet framover, og det vil også bli bevilget midler til dette.

Det er mange ting man kan gripe fatt i. En av de tingene som jeg ikke har vært inne på, men som det er viktig å sette fokus på, er den internasjonale, organiserte kriminaliteten. Der er det satt i gang mange prosjekter. Man har etablering av Rådet for organisert kriminalitet, CATCH, osv. som bidrar til å bekjempe den organiserte kriminaliteten som vi ser brer seg stadig mer utover.

Til slutt vil jeg si at det er bred enighet om det meste. Arbeiderpartiet og SV har på noen områder valgt å lage egne merknader, og de har også funnet rom for budsjettøkninger på utvalgte områder. Jeg hørte Jens Stoltenberg si at Arbeiderpartiet ikke gikk inn for nye avgiftsøkninger. I denne budsjettinnstillingen har Arbeiderpartiet valgt å skaffe ca. 80 mill. kr fra økning i rettsgebyrer, noe som gir en inndekning som minner mistenkelig om de mye omtalte harrypengene, spesielt fordi man vet at disse midlene ikke nødvendigvis går rett inn i justisbudsjettet.

Komiteen viser ellers til de hovedmål og delmål for justissektoren som blir trukket opp i St.prp. nr. 1, og slutter seg til disse.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Knut Storberget (A): Etter å ha hørt avslutningen til komiteens leder, må jeg virkelig si: Hvor blir det av visjonene til Regjeringa i forhold til bekjempelsen av kriminalitet? Er det slik at vi nå skal innlede en debatt om kampen mot kriminalitet med en slik avslutning, må jeg si jeg undres. Vi diskuterer nå en av de største utfordringene vi står overfor som felles samfunn, og vi må gi et annet inntrykk i en slik debatt enn når vi f.eks. diskuterer årsmeldingen til Buskerud Høyre. Dette er viktig. Jeg må si jeg etterlyser Regjeringas – og for så vidt også Høyres – gnist i debatten og kampen mot kriminalitet, sjøl om jeg ikke bestandig har vært enig i forslagene til løsning.

Det er på to felter jeg syns flertallsinnstillingen mangler innslag av noe som virkelig kan hjelpe. Det gjelder først og fremst i forhold til forebygging. Høyre sier f.eks. i innstillingen:

«Flertallet vil påpeke at det er et sentralt virkemiddel i kriminalitetsbekjempelsen å opprettholde en restriktiv alkoholpolitikk.»

Og de fortsetter med:

«Flertallet er kjent med at det er godt dokumentert at de mest effektive virkemidlene i alkoholpolitikken er de som reduserer tilgjengeligheten og øker prisen ...»

Hva er da Regjeringas og særlig Høyres visjon i forhold til dette spørsmålet når det gjelder framtidig alkoholpolitikk som det viktigste instrumentet for å bekjempe kriminalitet?

Øg felt nummer to som jeg ber om komiteens leders svar på, er: Hva er visjonen i forhold til den enorme utfordringen vi nå står overfor når det gjelder soningskøen, som ikke er blitt mindre? Er det mulig å gi noen signaler i denne sal om at Regjeringa, med Høyres støtte, vil være villig til å støtte den massive opptrappingen på kriminalomsorg som Arbeiderpartiet og SV nå går inn for, på over 50 mill. kr? Vil det være håp om å få støtte til et slikt forslag – i det minste ved neste runde når vi diskuterer økonomi?

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Trond Helleland (H): Representanten Storberget etterlyser visjonene, og var litt forundret over at jeg avsluttet innlegget mitt med en kritikk av Arbeiderpartiets inndekning. Det er jo faktisk en budsjettdebatt dette. Men jeg hadde altfor mye jeg skulle ha sagt om våre visjoner. Jeg hadde et innlegg som sikkert kunne ha vart i fem minutter til, og det var fullt av visjoner. Det var en halv side om opposisjonens budsjettering. Jeg synes det er betenkelig at når Arbeiderpartiet skal dekke inn dette, øker de rettsgebyret, noe som gjør at folk som tjener over 240 000 kr, vil få en atskillig dyrere saksgang, mens partiet samtidig har gått inn for å fjerne rettsutgiftene for folk som tjener under 240 000 kr. Da er spørsmålet om dette er en real finansiering.

Men visjonene våre finnes både i innstillingen, og de finnes i mitt innlegg – jeg brukte over ti minutter på visjonene. Når det gjelder soningskøen, er det jo nettopp denne regjeringen som har grepet fatt i det. Jeg kan ikke se at Arbeiderpartiet overhodet har noe å skryte av i denne sal når det gjelder det. Det har ikke kommet som julekvelden på kjerringa at soningskøen har økt. Men Arbeiderpartiet gjorde ingenting i de årene de satt i regjering for å utvide fengselskapasiteten. Nå har vi altså gått inn for å åpne for at private kan bygge fengsler. Det har utløst en kreativitet. Det er faktisk de borgerlige partiene som står for kreativiteten og nytenkningen i kriminalpolitikken. Knut Storbergets bidrag så langt har vært å gå inn for å konvertere fengselsdommer til samfunnsstraff for å redusere soningskøen. Det er en politikk som denne regjeringen og denne regjeringens partier ikke vil slutte seg til.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Det er bestandig interessant å høre lederen for komiteen redegjøre for sin vurdering av tider som kommer. Det er også interessant å merke seg at Høyre som pr. i dag muligens er et ansvarlig parti, er noe annet enn Høyre i opposisjon når det gjelder

å forfekte sitt syn som en kriminalitetens bekjemper, kanskje på lik linje med Fremskrittspartiet. Denne visjonen er tydeligvis svekket vesentlig av et konstruktivt samarbeid – i Samarbeidsregjeringen. Og det er greit nok. Det får vi andre ta til etterretning.

Samtidig er jeg langt på vei enig i mye av det representanten Storberget tar opp. Jeg synes dette forslaget til budsjett som nå er framlagt, ikke har noen visjon når det gjelder å gjøre noe med kriminaliteten. Man har en økning innenfor kriminalomsorgen, det skal sies, men ellers er det stort sett framskriving av tall fra foregående års budsjett, og det synes ikke jeg er noe imponerende.

Det jeg allikevel ønsker å be komiteens leder svare på, er: Hva ser komiteens leder for seg ville vært naturlige nedskjæringer innenfor politiet hvis vi ikke hadde fått til den styrkingen som regjeringspartiene fikk til sammen med Fremskrittspartiet? Ville han da ha redusert menneskapene ute i Oslo sentrum, hvis det er mulig? Ville han ha henlagt flere saker som gjelder vinningskriminalitet, hvis det er mulig? Skal vi etterforske enda færre voldssaker, hvis det er mulig? Helt konkret: Hvilke tiltak ville komitelederen i så fall ha foreslått at politiet burde nedprioritere?

Trond Helleland (H): Nå er ikke jeg politidirektør, og derfor blir spørsmålet fra Ellingsen egentlig hypotetisk. Det er ikke lenger Stortinget som skal detaljstyre og dirigere politiet. Jeg tror vi har gjort det riktige ved å opprette et politidirektorat som har den overordnede styringen, og som prioriterer midlene. Men når det er sagt, vil jeg legge til at jeg er veldig glad for at Fremskrittspartiet kommer Regjeringen i møte i budsjettforhandlingene, først i det store budsjettet og så i vårt budsjett, i justisbudsjettet. Det har medført at vi har fått de nødvendige midler til politiet på plass. Vi har fått en styrking av kriminalomsorgen, og vi får også nå en mindre styrking av domstolene.

Så må jeg nok si at jeg er litt overrasket over den vinklingen Ellingsen legger an, at han er enig med Storberget i det meste. Da skal det bli interessant i justispolitikken framover! Men jeg går ut fra at han var enig i mye av det som ble sagt i replikken til Storberget, og der var det mangel på visjoner som var temaet. Jeg hadde et innlegg som var fullt av visjoner, og den viktigste visjonen denne regjeringen har, er faktisk å sørge for at det er en balanse i straffesakskjeden, og at det blir drevet et godt forebyggende arbeid. Og sammen med justiskomiteen tror jeg Regjeringen kan få til mye av dette. Justiskomiteen har jo nå avlevert en innstilling der det er mange rammeuavhengige vedtak, bl.a. skal politirollen utredes. Vi skal utrede muligheten for et «universitetsfengsel», noe som er en ny tankegang i Norge. Vi skal også se på dette med å gi økt påtalekompetanse til polititjuristene, nettopp for å få vekk noen av proppene i straffesakskjeden. Så jeg er veldig glad for at vi har en justiskomite som egentlig jobber godt sammen, og som bidrar til å dra opp visjoner for den norske kriminalpolitikken og justispolitikken.

Inga Marte Thorkildsen (SV): SV mener at det særlig er to ting som det burde vært satset grundig på i dette budsjettet, i det totale budsjettet også, ikke bare innenfor justis. Det ene er forebyggingssiden. Hvordan forhindrer vi at vi skaper et samfunn som produserer stadig mer kriminalitet? I forhold til barne- og ungdomskriminalitet har Regjeringa sjøl, også i proposisjonen, mange ganger påpekt at det viktigste forebyggende arbeidet foregår i kommunene. Sånn sett leverer denne regjeringa overhodet ikke. Vi frykter veldig sterkt nå at resultatet av en nedbygging innenfor kommuneøkonomien, en nedbygging i tilbudene til barn og unge, vil føre til at vi får flere unger som sklir utpå, og som seinere sannsynligvis vil bli møtt av en blanding av denne regjeringas og Fremskrittspartiets – det partiet kommer til å legge mange av føringene framover – tøffe linje overfor dem.

Det andre er rehabilitering. Hvordan skal vi sørge for at innsatte kommer ut igjen på den andre sida som – jeg holdt på å si – bedre mennesker, mennesker som er i stand til å fungere normalt i samfunnet uten å ødelegge andres liv i framtida? Da vil jeg påpeke at Alternativ til Vold er et av de aller beste tilbudene vi kan bygge ut når det gjelder å behandle mennesker med voldsproblemer. Regjeringa har sjøl bestilt en bok som har gått inn i voldsbehandling. Her vises det til at mellom 60 og 70 pst. av voldsmenn kan behandles hvis de får tilstrekkelig terapi. Jeg lurar på hva Regjeringa gjør for å sørge for at vi bygger ut denne type behandlingssteder. Og ikke kom og si at en bevilger 1,5 mill. kr., for det er kun en liten dråpe i havet. Det som trengs her, er en massiv satsing.

Trond Helleland (H): Jeg er veldig glad for de innspillene som representanten Thorkildsen kom med.

Når det gjelder forebygging, sa jeg mye om det i mitt innlegg, jeg sa veldig mye om oppvekstmiljøet knyttet til hjem, skole, det offentlige. Det er viktige ting som jeg tar på alvor, og som vi jobber aktivt med fra komiteens side, men også fra departementets og Regjeringens side.

Inga Marte Thorkildsens kjepphest nr. 1 er «Alternativ til Vold». Det er ingen i denne sal, som jeg vet om, som har noe negativt å si om den måten «Alternativ til Vold» jobber på. Men det er ikke slik at den organisasjonen automatisk skal få monopol på å drive med den type behandling av voldsutøvere. Derfor har en enstemmig justiskomite også lagt fram et forslag til et rammeuavhengig vedtak der vi ber «Regjeringen sørge for at det utvikles landsdekkende tilbud innen voldsbehandling og sinnemestring». Komiteen viser i en merknad til bl.a. Brøset, som har programmer som går på mye av det samme. Det er veldig lett å la seg fascinere av én løsning, av én organisasjon, men jeg tror det er viktig at vi åpner opp for flere. Målsetningen tror jeg vi er enige om, nemlig å få kontroll på menn som utøver vold, og at en får redusert den.

Dette er bra, og jeg tror at det er første gangen en regjering satser så bevisst på den type tiltak. Derfor skjønner jeg ikke hva representanten Thorkildsen har å klage over. Dette er en offensiv satsing fra Regjeringa som ble enda mer pushet fram av justiskomiteen.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Dermed er replikkordskiftet omme.

Gunn Karin Gjøl (A): Etter ett år med samarbeidsregjering er ingen i tvil lenger: Det er Høyre som sitter i førersetet i kriminalpolitikken.

I budsjettet ser vi det ved at kriminalomsorgen ikke får den sårt tiltrengte satsingen, mens det viktige kriminalitetsforebyggende arbeidet som skjer i landets kommuner, lider under sulteføring av kommunene.

Vi opplever en justisminister som blir stadig tøffere i tonen gjennom rop om strengere straffer og begrensninger i vanlige folks rettsikkerhet. Han har

- sendt til høring forslag om en øvre strafferamme for alvorlige forbrytelser fra 21 til 30 års fengsel
- utvidet adgangen for private til å foreta pågripelser
- foreslått at idømming av halvannegang straff økes til to ganger
- foreslått privatisering av fangetransport
- foreslått tvangsavhenting av foreldre som ikke møter til bekymringssamtale

God, gammel Høyre-politikk, men tiltak som har stått en liberal og humanistisk Venstre-mann fjernt tidligere.

Venstre og Kristelig Folkeparti har sammen med Arbeiderpartiet stått for en human rettstenkning med lange tradisjoner her i Norge, og den har vist seg å være effektiv. Vi har lite kriminalitet sammenliknet med land hvor straffenivået er høyere. I USA akkumuleres straffenivået etter hvor mange lovbrudd domfelte har begått. Derfra hører vi om dommer på over 100 år. Men sammenliknet med USA er Norge en idyll når det gjelder kriminalitet.

Arbeiderpartiet vil sterkt advare mot at hevntanken skal få sterkere innpass i vår rettspleie. Rop om økt straff, det være seg fra våre allierte eller fra pårørende, bør møtes med sindige beslutninger og argumentasjon, ikke populisme. Det burde også fortsatt ha vært Kristelig Folkeparti og Venstres linje, men etter å ha lest representanten Marthinsens kronikk i Dagsavisen i dag, begynner jeg dessverre å bli litt i tvil.

Forebygging av kriminalitet starter lenge før politiet setter i gang sitt forebyggende arbeid. De viktigste bevilgningene for å forebygge kriminalitet ligger ikke på Justisdepartementets budsjett. For oss som er justispolitikere, bør budsjettet til kommunene være like viktig som justisbudsjettet. Faktum er at forebygging av kriminalitet starter med en god familiepolitikk, gode barnehager, en inspirerende og inkluderende skole, en god og billig skolefritidsordning og ikke minst gode fritidstilbud til barna våre.

Dessuten må samfunnet ha målrettede og effektive hjelpetiltak for barn og unge med spesielle behov. Allerede i barnehagen er det mulig å peke ut noen av de barna som senere vil ende opp med en kriminell løpebane. Derfor er det så uhyre viktig å ha gode barnehager og et vel fungerende barnevern. I mange tilfeller har vi lyktes. Vi har klart å fange opp de barna som ser ut til å falle utenfor. Men faren for at vi i større grad vil mislykkes er til

stede når kommunene nå blir tvunget til å kutte i viktige omsorgstilbud til barn.

Forebygging av kriminalitet må ses i en større sammenheng. Det er denne helheten Samarbeidsregjeringen ser ut til å mangle. Gjennom kutt i skolefritidsordningen, kutt i kulturbudsjettet og nedprioritering av den offentlige skolen bygger Regjeringen, godt hjulpet av Fremskrittspartiet, ned de sentrale kriminalitetsforebyggende tiltak. I tillegg sultefører de kommunene, som gjør at vi daglig får meldinger fra Kommune-Norge om nedlegging av skoler, nedlegging av fritidsklubber og andre kulturtilbud for ungdom samt kutt i barnevern og utekontakt.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti har hatt et godt samarbeid i budsjettprosessen. Vi er enige om hvordan pengene bør disponeres innenfor Justisdepartementets budsjetttrammer. Vår hovedprioritering er å styrke kriminalomsorgen. Vi er skuffet over at kriminalomsorgen ikke får det sårt tiltrengte løftet.

Alle snakker nå om hvor viktig det er å øke satsingen kraftig på kriminalomsorgen. Vi hadde nå en gylden anledning til å få løst de mest akutte problemene. Men når Samarbeidsregjeringen og Fremskrittspartiet får mulighet til å øke budsjettet, blir kriminalomsorgen avspist med småpenger, mens mesteparten går til politiet. Fine ord hjelper lite, det er handlingen som teller.

Neste år vil det bli enda mindre penger fordelt på antall innsatte i norske fengsler. Vi vet at norske fengsler sliter med liten bemanning og dårlig oppfølging av den enkelte innsatte. Mange fengsler fungerer bare som en ren oppbevaringsanstalt. De klarer ikke å gi et tilbud om rehabilitering som skal bidra til at den innsatte er mer lovlydig den dagen han kommer ut, enn han var den dagen han kom inn. Dessuten er det et økende antall innsatte med psykiske problemer, og i flere institusjoner har mer enn halvparten av de innsatte store rusproblemer. Disse trenger mer enn en celleplass, de trenger hjelp og behandling.

Vi skal til uka behandle lovendringer som skal forebygge barne- og ungdomskriminalitet. Det foreslås en rekke tiltak, bl.a. plikt for politiet til å etterforske lovbrudd begått av barn under 15 år, utvidet bruk av bekymringsamtaler, oppholdsforbud og raskere straffesaksavvikling hvor unge lovbrøyttere er involvert. Arbeiderpartiet og SV mener at dette fordrer at politiet setter inn mer penger på dette området. Vi foreslår derfor i forbindelse med budsjettet at økningen til politiet på 44 mill. kr øremerkes bl.a. til dette formålet. I tillegg ønsker vi at disse midlene skal brukes til å styrke arbeidet med familievold. Ved en inkurie har den merknaden i budsjettinnstillingen falt ut.

Odelstingsproposisjonen om barne- og ungdomskriminalitet foreslår også økt bruk av konfliktråd for barn og unge. Arbeiderpartiet og SV mener det er viktig at samfunnet reagerer raskt på lovbrudd begått av barn og unge, og at konfliktråd er et godt tiltak. Derfor foreslår vi å øke bevilgningen til konfliktrådene med 15 mill. kr.

Vi vet at det i befolkningen ligger et stort udekket behov for fri rettshjelp. Dette rettshjelpsbehovet knytter seg

i stor grad til lovgivning som skal sikre utjevning av forskjellene i samfunnet. Vi er glad for at vi i vår fikk flertall for å fjerne egenandelen på fri rettshjelp, og at inntektstaket ble hevet til 230 000 kr. Vi forutsetter at statsråden følger opp budsjettet og innfører disse forbedringene fra 1. september 2003.

Men for Arbeiderpartiet og SV er det fremdeles et stykke igjen før vi mener denne ordningen virker etter sin intensjon, nemlig å sikre en utjamning av forskjellene mellom folk og dekke deres grunnleggende rettshjelpsbehov. Vi ber derfor Regjeringen vurdere å heve inntektsgrensen for fri rettshjelp til 250 000 kr fra 1. januar 2004.

Dessuten forventer vi at justisministeren kommer tilbake med en egen sak om fri rettshjelp, slik det ble antydning i forbindelse med behandlingen av endringene i rettshjelploven våren 2002. Vi mener denne meldingen bør inneholde forslag om gratis førstegangskonsultasjon, fri juridisk rådgivning knyttet til offentlige servicekontorer, jusstudentenes rolle og utvidelse av rettshjelplovens saklige virkeområde.

Den store satsingen på politiet de senere år og deres økte effektivitet har ikke bare ført til soningskøer, men også presset på domstolene har økt kraftig. En effektiv straffesaksbehandling krever nå at domstolene får tilført mer penger, slik at de klarer å avvikle sakene innenfor fastsatte frister. Arbeiderpartiet og SV foreslår derfor å øke bevilgningene til domstolene med 15 mill. kr.

Helt til slutt vil jeg ta opp de forslag der Arbeiderpartiet er medforlagsstiller.

Presidenten: Representanten Gunn Karin Gjøl har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

(Et banner blir nå hengt ned fra galleriet med påskriften «Stopp utsettelsen. JUSS-BUSS Fri rettshjelp nå!»)

Presidenten (henvendt til demonstrantene på galleriet): Det vil være en fordel om dere tar bort banneret og går stille og rolig ut, ellers vil dere bli hjulpet ut.

(Sikkerhetsvakter fører demonstrantene ut.)

Trond Helleland (H): Svartmalingen har tatt overhånd. En skulle etter å ha hørt Gunn Karin Gjøl innlegg tro at dette justisbudsjettet, som Arbeiderpartiet slutter seg til på de aller fleste punkter, skulle være et fullstendig sammenbrudd for justispolitikken i Norge.

Jeg vil minne om at det er ikke mer enn et år siden Arbeiderpartiet gikk ut av regjeringskontorene, og mye av det Gunn Karin Gjøl beskriver, er jo resultater av Arbeiderpartiets politikk gjennom mange år.

I forrige periode var Høyre og Arbeiderpartiet enige i justispolitikken. Vi var enige om å føre en tøff justispolitikk. Fremskrittspartiet førte kanskje en rå justispolitikk, men Høyre og Arbeiderpartiet var enige om å føre en tøff

justispolitikk. Faktum er vel at den som har endret holdning det siste året, er Arbeiderpartiet, som har gått fra å være tøff i kriminalpolitikken til å bli «soft».

Hvis en skal tolke de uttalelsene som enkelte representanter for Arbeiderpartiet kommer med, er det nå rehabiliteringen som er det viktigste med soningen, ikke straffen. Det er klart at begge deler er viktig, men det blir altså nå lagt stor vekt på den ene biten og ikke på den balansen som er nødvendig.

Satsingen på kriminalomsorgen er stor, den. Det er et linjeskift at Regjeringen innenfor justissektoren faktisk prioriterer kriminalomsorgen øverst når det gjelder nye bevilgninger. Det gjorde ikke Arbeiderpartiet. Derfor har representanten Gunn Karin Gjøl lite å fare med når hun presenterer situasjonen i justissektoren, i Kommune-Norge og i landet for øvrig som så helsvart som hun gjør.

Gunn Karin Gjøl (A): Jeg skjønner at det for Samarbeidsregjeringen er ubehagelig å snakke om de faktiske forhold innenfor kriminalomsorgen. Jeg tror ikke de ansatte i norsk kriminalomsorg synes det var en svartmalning jeg drev med.

Tvert imot, tror jeg de kjenner seg igjen i den situasjonsbeskrivelsen jeg gav, om at det er store problemer innenfor kriminalomsorgen. Det er stort sykefravær, de har store problemer med å følge opp den enkelte innsatte. Og i stedet for at representanten Helleland er opptatt av å kritisere Arbeiderpartiet for at vi påpeker den uheldige utviklingen vi har innenfor kriminalomsorgen, synes jeg heller Samarbeidsregjeringen og Høyre burde vært opptatt av å finne løsninger og diskutere sammen med oss: Hvordan skal vi løse utfordringene vi har innenfor norsk kriminalomsorg?

Det vi opplever nå, er at det blir en diskusjon om hvem som beskriver virkeligheten rett eller galt. Det er også et faktum i dette tilfellet at det har vært et linjeskifte i norsk kriminalpolitikk det siste året. Tidligere var det faktisk sånn at hovedtyngdepunktet i kriminalpolitikken lå i skjæringspunktet mellom sentrum og Arbeiderpartiet. Det var den politikken vi førte, som fikk flertall bl.a. når det gjaldt forebygging av kriminalitet, og når det gjaldt hvor strenge straffene skulle være. På alle disse områdene var det vi som hadde flertall. Men det vi ser nå, er at vi har fått et klart linjeskifte, hvor høyresiden nå i langt større grad sitter i førersetet. Det registrerer vi bl.a. gjennom at vi får mye klarere signaler om at strengere straffer og mer politi skal være det førende i kriminalpolitikken, og ikke det som går på bekjemping av kriminalitet gjennom forebyggende tiltak og gjennom å gjøre noe i kriminalomsorgen.

André Kvakkestad (FrP): Representanten Gjøl etterlyste penger til kriminalomsorgen og til politiet og påpekte at der var det stusslige tilstander. Det er vi i Fremskrittspartiet helt enig i. Hvis man da ser på vårt alternative statsbudsjett, ser man hvilke tall vi ønsket å få inn. Men vi fikk i hvert fall til noe, mens Arbeiderpartiet kastet kortene og ikke fikk til noe som helst i forhandlingene.

Så til den rammen som Arbeiderpartiet har prioritert innenfor: Arbeiderpartiet pleier jo å snakke om helhet og solidaritet. Det betyr i Arbeiderpartiet at det skal være dyrest mulig å bo og dyrest mulig flytteskatt. Når Arbeiderpartiet nå går inn for å øke tinglysningsgebyret, og de i sitt alternative statsbudsjett heller ikke senket den ekstraordinære økningen på tinglysning og pantebrev, har de altså lagt på minst 900 kr i flytteskatt. Da er det i og for seg spørsmål om dette i praksis er solidaritet med dem som ønsker å etablere seg?

Kanskje er det vel så interessant når Arbeiderpartiet i sine merknader omtaler konkurranseutsetting av fangetransport. Der har Arbeiderpartiet hatt en høy faneføring. Nå sier Arbeiderpartiet:

«Disse medlemmer er av den oppfatning at fangetransport er en myndighetsoppgave. Slik transport kan medføre bruk av makt, noe disse medlemmer mener må være forbeholdt ansatte i politiet.»

Men så sier de også:

«Disse medlemmer mener det likevel er positivt at det som en del av det prøveprosjektet som nå settes i gang, gjøres forsøk med bruk av sivile ansatte til å utføre slike tjenester.»

Hva mener egentlig Arbeiderpartiet? Er Arbeiderpartiet nå virkelig på glid?

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Gunn Karin Gjøl (A): Det er til enhver tid svært ubehagelig for Fremskrittspartiet å snakke om det de er med på. Derfor henviser de hele tiden til sitt alternative budsjett. De snakker om sine primære standpunkt, de snakker om sine sekundære standpunkt, de snakker til og med om sine tertiære standpunkt. Men problemet når det gjelder kriminalomsorgen og bekjempelse av kriminalitet, er at Fremskrittspartiet har et ansvar for dette i denne salen i dag gjennom at de er tungen på vektskålen som gjør at det blir flertall for at vi ikke tar den satsingen på kriminalomsorg som vi har behov for. Det nytter ikke at representanten Kvakkestad sitter i Dagsnytt Atten og snakker om hvor viktig kriminalomsorgen er, og hvor viktig det er at vi øker satsinga, for når de kommer til oppgjørets time og har mulighet til å øke innsatsen, velger de å prioritere helt andre områder enn kriminalomsorgen. Jeg synes det er litt oppsiktsvekkende at når vi her i salen i dag snakker om så viktige ting som bekjempelse av barne- og ungdomskriminalitet, hvordan vi skal løse problemene innenfor kriminalomsorgen, og hvordan vi skal greie å være tøffe i kriminalitetsbekjempelsen, forhindre at folk som blir satt i fengsel, blir gjengangere, og bidra til at de er mer lovlidige den dagen de går ut, enn den dagen de gikk inn, snakker altså Fremskrittspartiet om et tinglysningsgebyr. Jeg vil oppfordre Fremskrittspartiet til å reise rundt på fritidsklubber, som de nå legger ned. Reis til Holmlia og snakk om at i kriminalpolitikken er det viktigste for Fremskrittspartiet tinglysningsgebyret. Jeg vil oppfordre dem til å gjøre det. For Arbeiderpartiet er det viktigste å finne løsninger på de

store kriminalpolitiske utfordringene vi har i dag, og derfor har vi vært knallharde i våre prioriteringer. Vi har prioritert kriminalomsorgen framfor noe annet.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Først har jeg lyst til å si at SV og Arbeiderpartiet har hatt et helt glimrende samarbeid i forbindelse med dette budsjettet. Vi har skrevet oss sammen på nesten alle punkter og på absolutt alle tall. Det syns jeg er veldig bra. Det betyr bl.a. at vi nå legger et grunnlag for etter hvert forhåpentligvis å få et flertall for en massiv satsing på kriminalomsorgen. Våre to partier har lagt inn 57,9 mill. kr ekstra i forhold til det Regjeringa la fram i sitt budsjett.

Det er likevel én ting jeg ønsker å stille Arbeiderpartiet spørsmål om. Det gjelder isolasjon. Vi har en felles merknad i forhold til det som ble avdekket i Aftenposten 25. november 2002, om at den nye lovreformen som Stortinget vedtok i juni, ikke er blitt fulgt opp når det gjelder isolasjon, og at tilstanden til dels er bekymringsfull i norske fengsler. Likevel vil ikke Arbeiderpartiet følge SV helt fram til det som burde være konklusjonen, nemlig et totalforbud mot full isolasjon av innsatte i norske fengsler. SV mener at det er flere grunner til å gå for et sånt totalforbud. En grunn er at isolasjon kan gjøre de innsatte mer aggressive slik at de utgjør en risiko for de ansatte i kriminalomsorgen. En annen grunn er at dette motvirker rehabilitering. Det er en veldig sterk påkjenning for en innsatt, og spesielt hvis vedkommende i utgangspunktet f.eks. har ADHD eller psykiske problemer, å skulle være totalt isolert på cella si.

Jeg vil da spørre representanten Gunn Karin Gjøl om Arbeiderpartiet er litt tvilende i forhold til dette, og om de kunne tenke seg å gå inn for et forbud mot isolasjon en gang i framtida.

Gunn Karin Gjøl (A): Først og fremst vil jeg berømme representanten Thorkildsen for det gode samarbeidet vi har hatt med SV når det gjelder å prioritere innenfor justissektoren.

Vi er helt enige om at vi er nødt til å gjøre ganske store forbedringer innenfor kriminalomsorgen. Det er jo nettopp på dette området spørsmålet om isolasjon også kommer inn. Det er på grunn av de store problemene man har innenfor bl.a. kriminalomsorgen, at man stadig vekk får påpekinger fra torturkommissjonen om at vi ikke overholder fundamentale menneskerettigheter på dette området. Vi har også en felles merknad der vi henstiller til statsråden så raskt som mulig å løse disse problemene. Jeg tror faktisk det er ganske bred enighet i denne salen om at vi er nødt til å følge opp internasjonale menneskerettigheter på dette området. Fra Arbeiderpartiets side ser vi veldig alvorlig på det, og vi har det hele tiden til observasjon. Det forutsetter jeg også at statsråden har.

Når det gjelder SVs forslag om å fjerne hele ordningen med isolasjon, er nok Arbeiderpartiet mer skeptisk til det. Vi vet at det i en situasjon der vi har et stadig tøffere kriminalitetsbilde, med stor internasjonal kriminalitet, der politiet har behov for å ha gode etterforskningsmetoder, og der faren for bevisforspillelse hele tida vil være til

stede, vil være svært uheldig hvis vi fjerner hele isolasjonsordningen, nettopp av hensyn til etterforskning og mulighet til å få kartlagt hva som er skjedd, og få pådømt en alvorlig kriminell handling.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Å lese budsjettforslaget fra Regjeringen er bestandig interessant, for det sier noe om i hvilken retning Regjeringen ønsker å gå.

Vi i Fremskrittspartiet syntes det var defensivt da vi leste det. Vi synes, som vi har vært inne på tidligere, at det mangler visjoner. For oss framstår det som veldig tydelig at justispolitikken ikke er en primæroppgave for den sittende regjeringen. Det beklager vi. For oss ser det ut som om Regjeringen er mest opptatt av å danne et bilde utad av at man er opptatt av det, mens man i realiteten faktisk ikke er det. Vi mener videre at man her er klart i utakt i forhold til den oppfatningen folk ute på gaten har når det gjelder den kriminaliteten de opplever. Der synes vi det er stor avstand mellom det som man gir uttrykk for, og det som er realitetene. For hvis man leser i forslaget, ser man at det er en økning i narkokriminaliteten. Vinningskriminaliteten utgjør ca. 50 pst. av den kriminaliteten vi har. Også her er det en økning. I Brennpunkt i NRK på tirsdag var det et innslag fra Oslo der man viste at over 40 000 innbrudds- og vinningssaker i Oslo blir henlagt – over 90 pst. blir henlagt! Det er den prioriteringen som denne regjeringen er i stand til å få til. Vi synes det er en total mangel på respekt for dem som er berørt av dette.

Det er også dessverre en økning i antall voldslovbrudd og i antall voldteksanmeldelser, og vi har en oppklaringsprosent på 33! Litt stygt sagt: Vi skal kanskje være glad for at vi ikke har en større oppklaringsprosent, for vi har jo ingen plass å gjøre av disse folkene. Det er jo slik at soningskøene kun har økt de siste årene, og det ser dessverre ut som de fortsetter å øke. Det er slett ikke rart at folk blir frustrerte over dette – ikke bare vanlige folk, som blir direkte berørt, men også politiet, som på en måte må stå ansvarlig for en del av det. Det er oppslag i avisene i dag om at man på grunn av mangel på plass må slippe ut folk. Det fremmer ikke respekt hos vanlige folk – og vanlige folk er igjen velgerne våre. Det er dem vi skal stå ansvarlig overfor.

Det er også mer og grovere vold, og ikke minst opplever man at folk ringer til politiet og ber om hjelp og ikke får det. Det er noe av det verste, etter mitt skjønn. Det være seg innbrudd, det være seg annen kriminalitet som kanskje oppfattes som bagatellmessig, men for dem som er berørt, er det kjempealvorlig. Og det skal tas hensyn til. Noe annet er uakseptabelt.

I budsjettet står det bl.a. at man ønsker en justispolitikk som ivaretar borgernes trygghet. Jeg stiller meg tvilende til om man faktisk har det i dag. For meg framstår det i hvert fall ikke slik.

Hva er så Fremskrittspartiets holdning til dette? Jeg vil i utgangspunktet selvfølgelig forholde meg til vårt

primære budsjettforslag. Vi har selvfølgelig subsidiært støttet Regjeringen. Det skal jeg komme tilbake til. Men fra vår side ligger det inne en klar styrking av politiet. Vi mener at politiet fremdeles har behov for større tilførsel av midler. Når det gjelder den frustrasjonen som politiet uttrykker, er det helt klart at de ønsker å gjøre en bedre jobb enn det de er i stand til å gjøre i dag. Det er vi som politikere som gir dem rammebetingelsene gjennom budsjettet. Her har vi etter mitt skjønn alle en utfordring i forhold til også å gjøre mer på den siden.

Et annet punkt som vi også ser behov for å gjøre noe med, er selvfølgelig Kriminalomsorgen. Jeg har ingen problemer med å ta innover meg at vi burde ha gjort mer der. Vi har som sagt denne gangen i vårt alternative budsjett styrket Kriminalomsorgen med 142 mill. kr, og synes således at vi har dratt godt av gårde. Men det har vi ikke fått noe flertall for, og vi har da inngått et kompromiss, som jeg også skal komme tilbake til.

Vi har selvfølgelig styrket domstolene. Vi har styrket redningstjenesten og konfliktrådene. Vi har, etter å ha fremforhandlet et forlik med regjeringspartiene, fått til, innenfor rammen, en økning til domstolene. Vi har fått en styrking av kriminalomsorgen, og vi har fått en styrking av politiet. For oss var det kjempeviktig å få til dette, også det som vi selv har gjort av endringsforslag innenfor rammen, som sagt.

I tillegg til dette har vi sett på organisatoriske trekk. Vi mener at tiden er moden – og vi er de eneste som mener det – for at private kan drive fengsler i dette landet. Vi tror at private godt kan ha ansvar for å drive et fengsel for folk som er dømt for mindre alvorlig kriminalitet. Det tror vi ikke er noe problem. Det skal selvfølgelig være med basis i gitte retningslinjer som det offentlige pålegger den som skal drive et slikt tiltak. Det er ikke slik at vi skal ha noe Ville vesten her. Men vi mener at et privat tilbud kan være et supplement for å avhjelpe noen av de problemene vi i dag sliter med.

Vi har også i merknads form sagt noe om kjøp av soningsplasser i utlandet. Jeg er svært overrasket over at Høyre ikke er med på dette. Jeg har registrert at representanten Hofstad har flagget høyt mulighetene for å se på soningsplasser i utlandet. Men når det kommer til realiteten, ser jeg ikke at Høyre følger opp sine egne forslag. Igjen: Kun papir og Se og Hør-journalistikk – og politikk, ikke minst! Det synes jeg fremmer det moment at man ikke får respekt for det man gjør. Og sånt synes jeg man bør søke å unngå i størst mulig grad.

Vi har også tatt initiativ til å få vurdert fengselsbetjentutdanning i Nord-Norge. Justiskomiteen har besøkt Politihøgskolen, som er en suksess i den landsdelen. Vi mener at man burde ha vurdert det samme innen kriminalomsorgen, men står således alene om dette.

Jeg tar med dette opp Fremskrittspartiets forslag.

Videre har vi som sagt framforhandlet et forlik med regjeringspartiene. Når man forhandler fram et forlik, tar man og gir man. Det har også vi gjort. Men vi har fått styrking på områder som for oss var viktige, som politiet, domstolene og kriminalomsorgen. Og det skal vi fortsette med. For oss vil det være viktig å se på nytt på organi-

satoriske forhold, en gjennomgang av politirollen, noe komiteen har sluttet seg til. Vi tror det er nødvendig og fornuftig å se på hvordan vi bruker politiressursene i dag, om vi bør ha et større skille mellom hva politiet direkte skal drive med og hva andre kan holde på med. Poenget vårt med å frigjøre ressursene er ikke å saldere justissek-toren, men overføre frigjorte midler til andre nødvendige sektorer som politiet og kriminalomsorgen. Som komitelederen var inne på, går også vi selvfølgelig inn for å redusere soningskøen gjennom å øke antall soningsplasser. Jeg synes det er positivt at man nå skal vurdere et nytt fengsel i Nord-Norge, og kanskje man samtidig da kan fase ut noen av de gamle, som ikke holder noe spesielt god standard. Å gjennomgå forsvarsanleggene ligger inne som en del av forliket mellom regjeringspartiene og Fremskrittspartiet, og her er det bl.a. aktuelt å se på Rødbergodden i Troms, som har en del fasiliteter som man muligens her kan nyttiggjøre seg.

Vold er en ting som komiteen er opptatt av, og der er det viktig at man har en felles front. Det vil være ulik politisk tilnærming, men jeg oppfatter at komiteen står samlet. Når det gjelder grov vold som kvinner utsettes for, gjør komiteen en omfattende jobb i forhold til fiktiv identitet og besøksforbud, og i budsjettet også dette som går på voldsbehandling og sinnemestring. Representanten fra SV har tidligere vært inne på ATV, og komiteen har sagt at dette er viktig. Det er viktig fordi vold langt på vei rammer dem i samfunnet som er forsvarsløse, og den rammer barna. Det er kanskje den aller viktigste grunnen til at vi bør fokusere sterkt på dette. Og ikke minst bør vi fokusere sterkt på det som går på bruk av våpen.

Politireformen er også en ting som vi har sagt noe om. Den tror jeg bekymrer, i hvert fall en del av oss. Hensikten med politireformen, slik som jeg oppfattet den, var at det skulle bli mer synlig politi ute i gatene. Så langt er jeg i tvil om det er tilfellet. Jeg får iallfall en masse henvendelser fra folk som påberoper seg å ha et dårligere tilbud i dag. Det er mulig at det er rett i en overgangsfase, men nå må vi snart få noen synlig effekt av dette, hvis ikke må vi vurdere reformen. Alternativt må vi sette inn mer ressurser i en overgangsfase, sånn at vi ikke rammer vanlige folk ute. Dette er etter mitt skjønn en utfordring for Stortinget, men også for justisministeren, Regjeringen og departementet.

Så har komiteen også gått inn for et forskningsprosjekt i forbindelse med kriminalitet. Det er et godt forslag som representanten fra SV første gang tok opp i komiteen, og som vi har sluttet oss til. Det synes jeg er en kjempegod idé. Det er nok sånn at kriminalpolitikken slåss mot andre fagfelt når Regjeringen legger sine rammer. Jeg tror at et sånt forskningsprosjekt kan være med og tydeliggjøre de utfordringene vi har i forhold til kriminalitet i Norge, og hvis man der kan få fakta på bordet, hva prisen er, vil det sannsynligvis være lettere å få gjennomslag for økt satsing på kriminalitetsbekjempelse her i landet. Det er iallfall vår tilnærming til dette. Derfor synes jeg at det er fornuftig.

En annen ting som var viktig for oss, var dette med styrking i forhold til asyl- og flyktningmottak i lys av at

enkelte lokalsamfunn blir veldig hardt berørt, og der åpner man nå for muligheten til å gjøre noe med det.

Så kort til slutt til Arbeiderpartiet og SV. Når jeg leser merknadene derfra, har jeg selvfølgelig forståelse for at vi har en ulik politisk tilnærming. Men jeg synes man forenkler noe av problemstillingen, for det er da vel ikke sånn at dårlig kommuneøkonomi automatisk tilsier økt kriminalitet. Det er heller ikke sånn at om man er fattig, blir man kriminell. Det nekter jeg å tro. Jeg synes det er en forenkling. Det er selvfølgelig min fortolkning av de merknadene som foreligger her, men deler av det tar jeg altså sterkt avstand fra.

Presidenten: Representanten Ellingsen har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A): At Fremskrittspartiet er Regjeringas støtteparti, er det vel ingen som helst tvil om lenger. For andre år på rad er de med og sikrer flertall for Regjeringas budsjett. Men for regjeringspartiene må det å ha Fremskrittspartiet som samarbeidspartner være en ganske frustrerende og ikke minst forvirrende situasjon. I det ene øyeblikket inngår de en budsjettavtale, for i det neste øyeblikk å bruke all energi på å fraskrive seg et hvert ansvar.

Å lese Fremskrittspartiets budsjettmerknad på justis-sektoren må jeg si er en heller underlig opplevelse. For hva er det egentlig partiet mener, og hva er det partiet går inn for? Jeg må nesten stille spørsmål om partiet lider av litt personlighetsforstyrrelser, når de i merknads form opererer med primære, sekundære og rett og slett tertiære alternative valg. Det hele framstår for meg som en budsjettparodi.

For de ansatte i kriminalomsorgen, som av Fremskrittspartiet i løpet av hele våren, sommeren og høsten har blitt lovt mer penger, er det helt revnende likegyldig om Fremskrittspartiet har et alternativt budsjett hvor de primært ønsker mer penger til kriminalomsorgen, eller for den saks skyld også sekundært ønsker mer penger til kriminalomsorgen. Det som er viktig for de ansatte i kriminalomsorgen og også for de innsatte i Norge, slik at de skal få en bedre straffegjennomføring, er hva som til sjuende og sist blir bevilget i denne sal. Og så lenge Fremskrittspartiet er med på bevilgningene, har de også et ansvar for det. Fremskrittspartiet hadde en unik mulighet til å øke innsatsen i kriminalomsorgen, og jeg har lyst til å stille spørsmål til representanten Ellingsen: Hva var det som skjedde? Hva er årsaken til at kriminalomsorgen ble avspist med småplukk, mens det var politiet som stakk av med pengene igjen? Dette vil jeg gjerne ha et godt svar på.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Det er interessant med replikkordskifter. – Hvis en drar den problemstillingen langt nok, betyr det i sin ytterste konsekvens at de som ikke får vedtatt sine budsjett, ikke bør legge dem fram. I så fall burde kanskje Arbeiderpartiet og SV ha «skippa» den delen av sin egen jobb, hvis det skulle bli logikk i det som ble antydnet fra representanten Gjøl.

For Fremskrittspartiet har det helt klart vært en prioritering. Vi har prioritert politiet ut fra den tilnærmingen at mer politi vil være med og forebygge økt kriminalitet. Hvis vi lykkes med det, kan vi få færre behov innen kriminalomsorgen.

I tillegg synes jeg at representanten Gjøl skal ta innover seg at det faktisk ligger inne en økning i kompromisset, og det var noe som Fremskrittspartiet fikk til, som Arbeiderpartiet ikke fikk til.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Et bredt flertall i justiskomiteen har gått inn for at vi skal ta samfunnsstraff mer aktivt i bruk. Det er bare Fremskrittspartiet som mener at dette er en hårreisende holdning. Jeg mener at partiet med dette viser samme uvitende holdning som til soning i åpen anstalt, eller «fengsel med lavere sikkerhetsnivå», som det heter.

Jeg tror dette dreier seg om fordommer. Eller er det en bevisst villedning overfor folket, fordi partiet mener det er viktig for dem å opprettholde en mistillit mot slike typer soning, som vi faktisk mener bidrar til å rehabilitere folk på en mye bedre måte?

Jeg skal fortelle representantene fra Fremskrittspartiet at folk som soner f.eks. i åpen anstalt, syns dette er tøft. Det er tøft fordi de er nødt til å holde seg rusfrie, de er nødt til å gjennomgå behandling, de er nødt til å delta i utdanning på en helt annen måte enn når de sitter på cella si f.eks. på Ila eller på Ullersmo. Det samme i forhold til samfunnsstraff: Mange syns at dette er beintøft nettopp fordi det stilles så sterke krav til dem. De kan ikke bare sitte der med hendene i fanget.

Da lurer jeg på hvorfor ikke Fremskrittspartiet er villig til å sette seg inn i hva dette egentlig dreier seg om, at det kan være mye viktigere tiltak enn det partiet gir uttrykk for, at det kan være en viktig satsing for å forhindre videre kriminalitet f.eks. blant barn og unge, men også blant dem som har lave straffer, og som i dag venter veldig lenge på å komme inn til soning. Det er folk som har fått dommer på f.eks. noen uker eller bare noen få måneder, som venter i flere år på å komme inn til soning. Det er ikke veldig smart kriminalpolitikk, for det kan bety at når de har kommet seg i jobb f.eks., er de nødt til å slutte i den for å komme inn til soning eller fortelle arbeidsgiveren hva som egentlig er stoda.

Jan Arild Ellingsen (FrP): For å fjerne enhver tvil om Fremskrittspartiets holdning til samfunnsstraff: Den er selvfølgelig politisk betinget. I mange tilfeller, etter det jeg er gjort oppmerksom på, er man nede på en times soning pr. dag, som da blir synonymt med en dags soning.

Vi synes at vi skal ta innover oss ofrenes stilling i dette. På nytt kommer SV på banen, men med et overgriperfokus. De eneste gangene vi ser at SV er opptatt av ofrene, er når det gjelder kvinner. Ellers synes jeg SV mangler totalt troverdighet. Det eneste man er opptatt av – gang på gang på gang – er de «stakkars» overgriperne og voldsmennene, mens ofrene hører man lite til, med noen få unntak. Derfor er vi skeptisk til samfunnsstraff. Vi har

sagt at for noen få unntak – førstegangskriminelle unge – kan vi gjøre bruk av det.

Det er en faktor til som er viktig. Det er min ærbødige påstand og min følelse at flertallet i denne salen gjemmer seg bak åpen soning og samfunnsstraff fordi man ikke har ryggrad til å gjøre noe med soningskapasiteten. Hadde man gjort noe med den, hadde vi sluppet unna en del av disse problemene. Så kan man selvfølgelig si at i noen tilfeller er det mer tjenlig med samfunnsstraff og åpen soning. Ja, det har også Fremskrittspartiet sagt at vi mener for noen få unntak, men ikke som en erstatning for mangelfull satsing på kriminalomsorgen og soningsplasser gjennom mange, mange tidligere regjeringer.

Einar Holstad (KrF): Fremskrittspartiet lever også i denne misforståelsen at Regjeringen mangler visjoner. Det er ikke noe mål for Regjeringen å gjøre kriminalomsorgen til big business på linje med den vi kjenner igjen i bl.a. USA. Omsorgen for enkeltmennesket må ikke drukne i krav til effektivitet og kapasitet.

Foreldres omsorgssvikt kan ikke rettes opp ved offentlige budsjetter. Dette kan også anmerkes i forhold til foregående talers innlegg. Foreldres alkoholbruk preger mange barn og unge. Mange barn og unge starter svært tidlig med bruk av alkohol og andre rusmidler. Dette bidrar til at veien ut i kriminelle aktiviteter ofte blir svært kort for noen av disse. Det kan påstås også her at alt henger sammen med alt.

Frihet og ansvar hører sammen. Den personlige frihet som Fremskrittspartiet står for på mange politiske områder, må følges opp med større krav til personlig ansvar. Og mitt spørsmål til Ellingsen vil da være: Hvordan vil Fremskrittspartiet bidra til dette?

Jan Arild Ellingsen (FrP): Innledningsvis til representanten Holstad om «big business», omsorg og USA som referanse her: Jeg var i mitt innlegg inne på at i den grad man skal åpne for alternative driftsformer, skal det være etter retningslinjer gitt av det offentlige. Da tror vi at man vil gi klare føringer på det, og jeg tror ikke nødvendigvis at det vil bli big business.

Når det gjelder det andre som representanten Holstad tar opp, handler det for Fremskrittspartiet om å finne et balansepunkt mellom å gi folk muligheter og evnen folk har til å ta ansvar for egne handlinger. I utgangspunktet har vi stor tillit til folk. Vi har veldig stor tillit til at hvert enkelt menneske i utgangspunktet vet best hva som passer for en selv. Det er når man misbruker disse tingene, at man må ha et verktøy på den andre siden som balanserer det. Så svaret mitt må bli, i den grad jeg oppfatter spørsmålet som tydelig, at for oss handler det om en balanse mellom tillit og ansvar hos hver enkelt av oss som bor i dette landet.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg tar opp de forslagene som SV har i innstillinga, med en gang, så jeg ikke glemmer det når det blir dårlig tid på slutten.

SVs kriminalpolitiske utgangspunkt er følgende: Hvordan kan vi sørge for at samfunnet vårt blir så trygt som overhodet mulig? Hvordan kan vi forhindre at mennesker ødelegger andres liv og livskvalitet? Hvordan kan vi sørge for at de som begår kriminelle handlinger, ikke begår nye? Disse spørsmålene er helt grunnleggende for oss, men vi har ingen fasitsvar på dem. Det tror jeg ingen i denne salen har. Samtidig vet vi ganske mye om dette, og jeg skulle ønske vi brukte denne kunnskapen mye, mye mer enn vi gjør når vi bestemmer hva som skal være norsk justispolitikk.

Hva er det vi vet? Vi vet ganske mye om dem som sitter innesperret i norske fengsler. Vi vet f.eks. at svært mange av dem har rusproblemer. Vi vet at mange av dem har opplevd omsorgssvikt, vold i hjemmet eller fraværende voksne. Vi vet at mange av dem, faktisk så mange som 30 pst., har ADHD, og at innsatte, særlig de med psykiske lidelser og ADHD, opplever isolasjon på cella som en særlig sterk belastning. Vi vet at mange innsatte har dårlig tilknytning til boligmarkedet, lav utdanning, at de står uten fast jobb og ikke akkurat har et stabilt og godt sosialt nettverk. Vi vet – bl.a. fordi John Alvheim fra Fremskrittspartiet har undersøkt det – at mange flere enn vi liker å vedkjenne oss, sliter med psykiske problemer, og at noen har svært alvorlige lidelser, til og med psykiske utviklingshemninger. Noen av dem sitter på Ila. Vi vet også at mange som jobber i barnehager, SFO og skoler, mener de kan peke ut hvem det vil gå galt med seinere i livet, og at de fleste av disse er gutter. Faktisk er nesten alle innsatte i norske fengsler gutter eller menn, så mange at det på den ene siden antakelig er så iøynefallende at det blinder oss, mens vi på den andre siden har en tendens til å glemme at en del innsatte ikke er menn, men kvinner, og at de ofte har andre behov og en annen bakgrunn enn de mannlige innsatte.

Jeg skulle ønske at vi tok utgangspunkt i den kunnskapen vi har om hva som er hovedårsakene til at folk sklir utpå, at vi i motsetning til f.eks. USA ikke tar utgangspunkt i at disse menneskene først og fremst er fylt med en bunnløs ondskap som gjør dem uforanderlige, men at de handlingene de begår, har en forhistorie, og at de fleste faktisk kan forandre seg. De fleste av dem har en historie vi kan prise oss lykkelige over at vi ikke har. Ikke dermed sagt – til representanten Ellingsen, som er et eller annet sted, ikke her – at dette er en unnskyldning, men det er i hvert fall viktig kunnskap. Vi hadde en interessant diskusjon her på tirsdag, da vi diskuterte hvorvidt folk som begår kriminelle handlinger med våpen, skal ha fast, ubetinget fengselsstraff, uten å vurdere hvert enkelt tilfelle individuelt, et forslag sjølsagt fra Fremskrittspartiet.

Jeg må si at jeg mange ganger møter meg sjøl i døra når jeg diskuterer kriminalpolitikk. Jeg merker – heldigvis, egentlig – at jeg ofte tviler, at jeg gjerne vil kunne si: Ja, straff dem hardt, de fortjener ingen nåde. Jeg har nær kontakt med mange ofre for vold, og jeg har sett altfor mange ganger på nært hold hva dette gjør med mennesker, ikke bare kvinner. Samtidig har jeg også hatt kontakt med en del innsatte og ansatte i norske fengsler og hørt

hva de har å si om norsk kriminalpolitikk. Ofte er alle enige om én ting, både ofre og overgripere: Samfunnet vårt er ikke trygt. Ofrene ønsker hjelp til å takle problemene de har etter det de har vært igjennom. De ønsker at overgriperen skal straffes, og de ønsker ofte streng straff, naturlig nok. De innsatte jeg har møtt, har ofte fortalt om en oppvekst hvor alle så hva som var i ferd med å skje, men ingen grep inn, eller de forteller om rusproblemer, trøbbel på skolen, at de sjøl ble utsatt for kriminelle handlinger. De fleste ønsker faktisk å starte på nytt. Jeg har møtt få kynikere og få som har gitt opp ønsket om endring – sjøl om jeg har møtt dem også. Disse folkene ønsker ofte å utdanne seg, de ønsker ofte å kunne sone den siste tida i såkalt åpen anstalt og på hybelhus, sånn at de kan venne seg til et normalt liv igjen, og mange ønsker også å få hjelp til å takle problemene sine. Sist, men ikke minst, ønsker de at noen tar imot dem når de slipper fri, at de får seg et sted å bo og en jobb. Noen ender i stedet på hospits. Jeg tror ikke jeg har møtt en eneste en som før de begikk den kriminelle handlinga, satt og regnet på hvilken straff de ville kunne regne med å få, men jeg har sett hva det kan gjøre med mennesker når ingenting skjer, når reaksjonene uteblir.

Med jevne mellomrom karakteriseres soningsforholdene i norske fengsler som «hotelliknende». Jeg har til gode å se et hotelliknende fengsel. Men jeg har møtt en innsatt som måtte overtales til å la seg flytte over i åpen anstalt, etter å ha sittet fem år på lukket, fordi han heller ønsket å sone under det han opplevde som «trygge forhold», bak høye murer på sin egen celle. Jeg vet at jeg heller vil møte denne mannen etter et lengre opphold i åpen anstalt hvor det stilles krav til aktiv deltakelse i behandling og utdanning eller arbeid, enn å møte ham direkte etter et sammenhengende opphold i lukket anstalt, uten behandling for de problemene han hadde.

Å ta justispolitiske valg handler bl.a. om å sette seg inn i hva det vil si å bli utsatt for kriminelle handlinger. Men det dreier seg også om å ta de grepene som gjør at folk kan rehabiliteres, bl.a. av hensyn til potensielle framtidige ofre. Og det handler sjølsagt om rettssikkerhet. Personlig syns jeg vi for ofte har sett at ofrenes rettssikkerhet ikke blir godt nok ivaretatt, og at kriminelle handlinger bortforklares og unnskyldes. Dette gjelder særlig i voldtektssaker og i hjemmевoldssaker. Jeg syns vi i mange sammenhenger har gjort for lite for å sørge for at f.eks. voldelige menn får en rask og passende reaksjon. Men jeg syns ærlig talt det er et enda større problem at vi ikke gjør nok verken for å forebygge kriminalitet eller rehabilitere kriminelle. Politiet kommer aldri til å få nok penger til å kunne bekjempe kriminalitet i et samfunn som ikke forebygger og rehabiliterer. Jeg har sjøl etterlyst politiet i debatten om resten av statsbudsjettet: den delen som dreier seg om kommuneøkonomi, psykisk helse, barnevern, skole og rus, for å nevne noe. Og jeg er overbevist om at en stortilt satsing på behandling av rusmisbrukere og voldsdomte i norske fengsler vil lønne seg enormt. SV og Arbeiderpartiet har satset på dette i sitt budsjettopplegg. SV har i tillegg tatt penger fra Forsvaret, oljeinvesterin-

ger og aksjeeiere for å kunne legge inn 8,5 milliarder kr ekstra til kommunene, fordi vi mener at satsing på gode og trygge oppvekstvilkår for barn og unge er en investering som vil lønne seg, og som bl.a. vil gi seg utslag på kriminalitetsstatistikken. Det er ingen motsetning mellom dette og å stå for raske og rettferdige reaksjoner. Tvert imot utfyller disse to elementene hverandre og er det klokeste en politiker kan gjøre.

Tenk om vi kunne tenke 50 år fram i tid og ikke bare fram til neste valg! Tenk om vi kunne prioritere litt skikkelig og ikke spytte i litt her og litt der og håpe at det går bra. En ting er sikkert: Med det budsjettet som er lagt fram for neste år, vil mange oppleve at det ikke går bra. Jeg skal ikke svartmale, for det har jeg liten sans for. Men jeg mener det er helt på sin plass å påpeke at en justisminister som ikke er privatpraktiserende statsråd i en regjering, men som tvert imot står bak den totale profilen i et forslag som øker forskjellene mellom folk, som svekker kommuneøkonomien, SFO og skolene, som liberaliserer ruspolitikken, som ikke følger opp opptrappingsplanen for psykiatrien, og som samtidig legger opp til en massiv konkurranseutsetting, privatisering og fleksibilisering i arbeidslivet, vil få seg en skikkelig bakrus. En dyr sådan. Nå har jo justisministeren bakgrunn fra Kirkens Bymisjon og har sett på nært hold hvor vondt det kan gjøre dagen derpå. Jeg skulle ønske jeg kunne si at jeg unner ham den, hadde det ikke vært for at innbyggerne i norske kommuner, særlig barn og unge, må dele den bakrusen.

Regjeringa har denne høsten lagt fram en stortingsmelding som tar for seg utviklingstrekk ved barn og unges levekår. Meldinga viser bl.a. at mellom 14 000 og 19 000 norske barn vokser opp i hjem med vedvarende lav inntekt. Mange av disse tilhører husholdninger der de voksne har en svak tilknytning til arbeidsmarkedet. I tillegg er barn med innvandrerbakgrunn overrepresentert. Nesten annet hvert barn fra hjem med vedvarende lav inntekt var første- eller andregenerasjons innvandrer. Dette kan ha store negative konsekvenser både for det enkelte barnet, for dets familie og for samfunnet for øvrig. Regjeringa påpeker sjøl at barn og unge er ekstra vare for ulikheter i fordelinga av velferdsgoder. SV mener det bør satses knallhardt på å motarbeide de forskjellene som ble påvist i regjeringa Bondevik Is forskjellsmelding. SV mener også at det må satses på SLT, at tilbudet til barn og unge med psykiske problemer må rustes opp, og at psykiatrien må inngå i de tverrfaglige oppfølgingsstimene. SV mener vi bør få en debatt om hva vi skal gjøre med det økende rusmiddelforbruket, hvor svært mange voksne er svært dårlige forbilder.

ADHD/ADD-problematikk representerer spesielt store utfordringer, både med hensyn til kunnskap, ressurser og samarbeid mellom ulike offentlige etater. Undersøkelser viser at forekomsten av ADHD er ekstremt mye større inne i fengslene enn utafør, faktisk har så mange som 30 pst. av innsatte i fengslene denne lidelsen. Hvorfor er det sånn at de færreste av dem får den hjelpen de trenger? Hvorfor er det fremdeles sånn at så mange unge og barn med ADHD ikke fanges opp?

Justisministeren pleier å si noe klokt: Det gjelder å ha et varmt hjerte og et kaldt hode. Vel talt! Hadde han fulgt opp i praksis ved å satse på forebygging og rehabilitering, bekjempet total isolasjon av innsatte og dublering på cellene, gjeninnført aktivitetspermisjonene og gitt Alternativ til Vold og andre behandlingstilbud de midlene de trenger for å kunne behandle folk, så skulle jeg sagt at han er mann for sine ord. Det syns jeg ikke han er – ikke fullt ut. Det er glimrende at justisministeren bruker så mye tid som han gjør på å snakke om samarbeid, frivillighet og det å bry seg om. Men vi må også være villige til å satse de pengene som trengs så sårt. Dette er ikke gratis. Selv om det påstås fra justisministerhold at justisbudsjettet nærmest er en historisk satsing på kriminalomsorgen, velger jeg å se annerledes på det – fordi jeg ser hvor mange fengsler som sliter, fordi jeg ser hvor mange ansatte i kriminalomsorgen som slutter eller sliter seg ut, fordi jeg ser hvor mange svingdørskriminelle dette samfunnet skaper.

Vi har nå en regjering som er opptatt av frivillighet, og som er opptatt av det private initiativ. Så hvorfor i all verden er det så vanskelig å hoste opp de skarve millionene som må til for å gi f.eks. ATV, FFOs rettighetscenter og studentrettshjelpstiltakene en sikrere framtid? Dette dreier seg om en billig investering. Samfunnet ville hatt mye igjen for de få millionene dette ville kreve. Jeg skjønner ikke at vi har råd til å kaste millioner etter landets rikeste, mens bittesmå investeringer tilsynelatende kan velte en skjør budsjettbalanse. Eller er det uvillighet dette står på? Når det gjelder ATV, har Regjeringa sjøl bestilt en bok som en av ATVs psykologer, Marius Raakil, var redaktør for, og som viser at mellom 60 og 70 pst. av voldsutøverne slutter å slå hvis de får behandling. Å peke på at det er satt av 1,5 mill. kr til voldsforebyggende tiltak, vil jeg karakterisere som smålig, all den tid disse pengene skal gå til flere forskjellige voldsforebyggende tiltak. Og justisministeren vet like godt som jeg at det trengs minst 3 mill. kr bare til ATV for å sikre at dette tilbudet kan videreutvikles. Jeg fatter bare ikke at alle signalene fra psykologer, terapeuter, ansatte i kriminalomsorgen og fra crisesenterbevegelsen kan ha gått Regjeringa hus forbi. Eller er problemet at man ikke ønsker å prioritere dette, og derfor velger å la dem gå for lut og kaldt vann og leve med en usikkerhet som kan komme til å koste oss landets – kanskje Europas – beste tilbud innen voldsbehandling? Det er ikke sånn at jeg mener at disse skal ha monopol på dette, men ifølge den boka som er gitt ut nå, og som Regjeringa altså sjøl har bestilt, går det fram at 1 700 av de 2 000 mennene som har gått til behandling, har gått hos ATV. Skal vi ikke satse på det som faktisk er best? Så kan man også satse på andre ting, men da må vi ha mer penger.

Vi har sett en del tilfeller i det siste hvor taxisjåfører har begått voldtekter og voldshandlinger mot passasjerene sine. Noen mente at særlig unge jenter nå må passe seg for å ta taxi alene. Jeg er fryktelig lei av å skulle passe meg for alt og alle hele tida. Noen ganger tenker jeg at vi like gjerne kan ta på oss en burka og sitte hjemme i sofaen, så slipper vi både å bli utsatt for noe og så å få skyl-

da for det seinere. Vi kan til og med tolke en viss lensmann dit hen at han mener dette ville være et passende alternativ for norske frigjorte kvinner.

Vi må vokte oss vel for å lage et bilde av Norge, og Oslo spesielt, som et fristed for kriminelle. Vi har et ansvar for å gi et nyansert bilde, for å vise at volden i de færreste tilfeller er totalt blind, og at det meste av volden faktisk begås hjemme hos folk og/eller i påvirket tilstand, at Norge stort sett er et trygt land, og at de fleste taxisjåfører er ålreite folk. Jeg tok taxi hjem fra Stortinget mandag kveld og spurte hvordan stemningen er i Oslo Taxi om dagen etter alt det som har skjedd. Taxisjåføren, et av de få hvite, norske eksemplarer av arten, mente rasehatet er i ferd med å vokse. Han brukte ordet rasehat, det er lenge siden jeg har hørt det ordet. Jeg spurte om det ikke er sånn at de aller fleste innvandrersjåførene er lovlydige, ordentlige mennesker. Det er tross alt over 1 000 sjåfører med innvandrerbakgrunn i Oslo Taxi. Han svarte at jo, det er riktig det, men de andre innvandrene gjør ikke nok for å rydde opp i egne rekker. Jeg spurte om det var vanlig at norske taxisjåfører ordner opp i egne, hvite rekker når en hvit sjåfør har gjort noe kriminelt. Han sa ikke så mye mer, annet enn at han hadde kjørt hjem Simonsen før meg, og Simonsen mente i hvert fall at de burde kastes ut av landet, noe han sjøl var hjertens enig i.

Jeg mener det er vårt ansvar å stå for det som er rettferdig og klokt, helst på sikt, og at vi skal nyansere. Vi skal ikke sette folk i bås. Vi skal vise at det er forskjeller mellom folk, og det er kanskje noe av det aller viktigste vi kan gjøre.

Presidenten: Representanten Thorkildsen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Carsten Dybevig (H): Inga Marte Thorkildsen sa hun ville ha et nyansert bilde av det som skjedde innenfor justissektoren. Isteden opplever vi en dramatik og en dramatisering som en dramaturg ville vært stolt av.

For en måned siden åpnet Domstolsadministrasjonen i Trondheim. Det skulle være en uavhengig, selvstendig domstolsadministrasjon, som SV støttet. Isteden opplever vi i innstillingen at SV og Arbeiderpartiet detaljert beskriver hvordan man skal løse lydforholdene i norske rettssaler. I tillegg til det har man i innstillingen også et krav om nye lokaliteter til en rekke domstoler. Da er spørsmålet: Har SV faktisk avsatt penger til dette, og hvor er det satt av i budsjettet?

SV har også foreslått en rekke ting som på en måte skal styrke kriminalomsorgens tilbud. De foreslår raskere straffesaksbehandling – raskere enn Regjeringen og regjeringspartiene går inn for. De foreslår forbedrede lokaliteter, bedre enn Regjeringens forslag, PCer til alle innsatte, forbedrede fengselsbiblioteker, forbedret arbeidsmiljø, flere ansatte på grunn av at man ønsker mindre overtid og bedre arbeidsmiljø, bedre oppfølging av innsatte etter løslatelse og økt opplæringstilbud – alt selvfølgelig utover det Regjeringen satser. Regjeringen satser 9,3 pst. økning for å demme opp for en del av de

manglene som kriminalomsorgen har blitt påført av tidligere arbeiderpartiregjeringer med SVs støtte her i denne saken. Det er store mangler i det budsjettet som SV fremlegger, om vi skal forholde oss til det norske kostnadsnivå. I tillegg er SV svært skeptisk til at oppgaver kan konkurranseutsettes, slik at dette også på en måte reduserer den rammen som er tilgjengelig. Så tilførselen av midler som SV har i budsjettet sitt, henger jo ikke på greip, og da blir alt det som blir sagt, tomme løfter uten innhold.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg vil tvert imot si det sånn at vi er mer realistiske og mer ansvarlige enn det Regjeringa var i sitt budsjett. Det er Regjeringa som har lagt en del føringer for hvor rask saksbehandlninga skal være f.eks., hvordan man skal korte ned soningskøene osv. Så det er Regjeringa som ikke har levert i den forbindelse.

Nå klarte Fremskrittspartiet å få 10 mill. kr ekstra til kriminalomsorgen og 5 mill. kr ekstra til domstolene. Greit nok, men vi har satset 57,9 mill. kr ekstra til kriminalomsorgen og 15 mill. kr til domstolene, i tillegg til 15 mill. kr til konfliktrådene som også vil redusere køen f.eks., og en del rettshjelpstiltak som kanskje vil forhindre at en del saker ender i retten etter hvert. Jeg mener faktisk at vi har et veldig realistisk budsjettalternativ i motsetning til Regjeringa. Vi har satt oss omtrent de samme målene for hvordan vi skal klare å gjennomføre dette, men vi har latt pengene følge med. Det er jo det som er problemet. Det som kanskje irriterer meg mest med den Regjeringa vi har, er at det er veldig, veldig mange store, fine ord, men det er lite action. Det er lite penger, og det tror jeg også at Fremskrittspartiet vil skrive under på. Nå er det selvfølgelig sånn at Fremskrittspartiet har ekstremt mye penger til justissektoren og ekstremt mye penger til det meste, men vi har nå prioritert å legge inn penger på de områdene hvor vi ser at det skorter mest. Det er særlig kriminalomsorgen og domstolene, det er i forhold til konfliktrådene og en del av rettshjelpstiltakene bl.a. Vi syns dette er viktige deler. Jeg må si at jeg tror nok representanten Dybevig bør sette seg litt bedre inn i hvordan Domstolsadministrasjonen skal håndteres også, for det er jo sånn at Stortinget skal styre dette gjennom budsjettet og gjennom de signalene vi legger fram i budsjettet. Ellers mener vi at de skal få lov til å operere rimelig fritt i forhold til både departement og storting.

André Kvakkestad (FrP): Jeg stilte Arbeiderpartiet og Gunn Karin Gjøl spørsmål om fangetransporten og om Arbeiderpartiet der var på glid. Hvis man skal forholde seg til at den som tier, samtykker, er Arbeiderpartiet i hvert fall på glid.

Det er i og for seg slik at SV ønsker å fremstå som mer prinsipielle enn Arbeiderpartiet, men jeg må allikevel kunne stille også SV spørsmålet all den tid de står sammen med Arbeiderpartiet om merknaden. For å friske opp representanten Thorkildsens hukommelse kan jeg ta sitatet en gang til:

«Disse medlemmer er av den oppfatning at fangetransport er en myndighetsoppgave. Slik transport kan medføre bruk av makt, noe disse medlemmer mener må være forbeholdt ansatte i politiet».

Samtidig sier man:

«Disse medlemmer mener det likevel er positivt at det som en del av det prøveprosjektet som nå settes i gang, gjøres forsøk med bruk av sivile ansatte til å utføre slike tjenester.»

Spørsmålet mitt er: Mener man noe prinsipielt, men velger å gjøre noe annet, eller er man på glid? Mener SV at dette er en myndighetsoppgave som politiet prinsipielt og nødvendigvis må stå for, eller mener de det som står nederst, at man ønsker å teste ut også i forhold til sivile ansatte?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg skal svare ganske kort på dette spørsmålet. Dette dreier seg om at vi ikke ønsker at det skal anbudsutsettes til sivile vaktelskaper som skal tjene penger på dette. Det vi ønsker oss, er en ordning tilsvarende f.eks. arrestforvarere som ikke er politiutdannet, men som likevel er innenfor kontrollerte former. Vi mener det er betenkelig om f.eks. Securitas-vakter skulle frakte innsatte, bl.a. fordi det kan medføre at man er nødt til å bruke makt. Vi ser samtidig at det er et problem at politiet bruker veldig store deler av sin kapasitet og sine ressurser på dette, så vi ønsker å være noe fleksible for å prøve å finne løsninger som kan avlaste politiet til en viss grad. Men da skal det altså ikke være sivile vaktelskaper, men f.eks. en ordning tilsvarende den man har i forhold til arrestforvaring nå.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Jeg synes det er mye positivt i SVs justispolitikk. På mange områder står vi sammen om å forfekte synspunkter som jeg tror det er viktig å få gjennomslag for i det norske samfunnet og få større oppslutning om.

Men det er noe av det som SV sier i denne innstillingen, som bekymrer meg noe. Jeg tenker ikke minst på det som gjelder de frivillige organisasjoner. SV sier at det er positivt med de frivillige organisasjonene, og representanten Thorkildsen sa i sitt hovedinnlegg at her dreide det seg om billige investeringer, som man da underforstått ville få masse igjen for. Imidlertid finner både SV og Arbeiderpartiet i innstillingen grunn til å påpeke at «eksistensen av religiøse tilbud innen kriminalomsorgens ansvarsområde ikke må føre til at brukerne i realiteten får mindre valgfrihet, samt at det offentliges ansvar på ingen måte må svekkes eller uthules som en følge av at slike organisasjoner påtar seg oppgaver som det offentlige i utgangspunktet har ansvaret for».

Så kommer en setning som jeg er enig i, men konteksten gjør at jeg ikke kan være med på den:

«Disse medlemmer mener det er svært viktig at det føres en grundig kontroll med og kvalitetssikring av hvordan det offentliges tilskudd blir benyttet.»

Videre heter det i merknaden:

«Disse medlemmer ber samtidig Regjeringen sørge for at religiøse organisasjoner ikke tilgodesees på be-

(Marthinsen)

kostning av andre, ikke-religiøse organisasjoner, der disse har et like godt tilbud.»

Spørsmålet mitt er: Er grunnen for å påpeke og trekke fram de religiøse tilbudene at de har sitt utspring i religiøse mennesker og organisasjoners engasjement?

Inga Marte Thorkildsen (SV): Denne runden hadde vi i fjor også. Det er morsomt å se at vi gjentar oss sjøl. Grunnen er jo rett og slett at vi ser at det er behov for dette, det er behov for kontroll med hvordan offentlige midler brukes. Selvfølgelig. Det tror jeg representanten Marthinsen er helt enig i. Men vi mener også at det må være grenser for hvor mange religiøse innslag vi skal ha på et felt dersom det betyr at ikke-religiøse tilbud blir skjovet ut, f.eks. på kriminalomsorgens område. Det betyr at hvis innsatte som ønsker oppfølging etterpå, ikke kan få et ikke-religiøst tilbud, er det et problem. Mener ikke representanten Marthinsen at det er et problem hvis det skulle bli tilfellet til slutt?

Vi har stilt spørsmål om hvem som har fått penger fra Justisdepartementet på dette området. Vi har fått en oversikt over innvilgede søknader. Jeg må si at jeg ble noe betenkt da jeg leste den oversikten, for det er Bymisjons-senteret, det er Pinsevennene, det er Pinsemenigheten, det er Frelsesarmeen, det er Marita-stiftelsen, det er stiftelsen Kirkens Fængselsarbeid, det er Forum For Kristent Arbeid I Kriminalomsorgen, det er Prison Fellowship og en hel rekke andre organisasjoner. Så ser jeg på listen over de som har fått avslag, og det er en god del bra tiltak som har fått avslag, bl.a. DIXI, som er for voldtatte kvinner. Så mener jeg også at man kunne ha satset sterkere f.eks. på noen enkelttiltak, f.eks. «Livet etter soning». Det er et veldig viktig tiltak som vi fra Arbeiderpartiet og SVs side har lagt inn ekstra penger til, 1 mill. kr, fordi vi mener at det er viktig. Vi har også gitt 1 mill. kr ekstra til Kirkens Sosialtjeneste. Så det er ikke slik at vi mener at alt som er kristent eller religiøst er æsj. Det vi mener, er at det må være en skikkelig kvalitetssikring av dem, og at det ikke skal være slik at totalen av religiøse organisasjoner på dette feltet skyver ut ikke-religiøse tilbud, slik at det i realiteten blir mindre valgfrihet for de innsatte.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): «... innsatsen for rusproblematikere i norske fengsler svekkes», skriver Arbeiderpartiets Knut Storberget i en kronikk i Dagbladet den 2. desember. Ille hadde det vært om det var sant. Men sannheten er at Regjeringen øker innsatsen for å få innsatte rusfrie neste år. Flere skal overføres til såkalt § 12-soning. Kan det virkelig være slik at representanten Storberget ikke har lest Regjeringens budsjettforslag?

«Det er totalt uakseptabelt, og farlig, at bl.a. voldtaktssiktede eller andre må løslates fra varetekt på grunn av manglende fengselsplasser til tross for at det foreligger konstaterbar gjentakelsesfare.»

Dette uttalte Knut Storberget under en interpellasjonsdebatt i vår. I justiskomiteens budsjettinnstilling polemi-

ser imidlertid Arbeiderpartiet over Regjeringens innsats for å få ned soningskøen og framhever innholdet i soningen som det sentrale.

Ja visst er innholdet viktig! Men soning innebærer også straff. Straff er konsekvensen av kriminelle handlinger. Konsekvens må følge handlingen, men Kristelig Folkeparti er opptatt av at konsekvensen skal være formålstjenlig.

Vi vet at straffens individualpreventive virkning i stor grad avhenger av at straffen kommer i nær tilknytning til handling og dom. Men for Arbeiderpartiet synes nå soning å være ensbetydende med rehabilitering. Det er slik at jeg nesten aner en 180 graders omdreining av partiets justispolitikk fra forrige periode og til nå.

Kristelig Folkeparti klarer å ha flere tanker i hodet på én gang. Vi vil styrke domstolene for å redusere saksbehandlingstiden. Vi vil øke fengselskapasiteten for å redusere soningskøen. En hurtigere straffesaks kjede er viktig. Men like viktig er det å forbedre kvaliteten i kriminalomsorgen. Jeg er stolt av at Regjeringen har gitt kriminalomsorgen førsteprioritet i budsjettet for 2003. Budsjettveksten er på vel 9 pst. Jeg antar at man skal langt tilbake for å finne tilsvarende eksempel.

Vi vet at kvaliteten på soning har direkte betydning for tilbakefall til kriminalitet. Derfor er det riktig og viktig å satse på

- bistand til rusavvenning
- utdanning under fengselsoppholdet
- et godt helsetilbud til dem som f.eks. strever med psykiske lidelser
- tilrettelegging for arbeid, bolig og positivt sosialt fellesskap etter endt soning

For Kristelig Folkeparti er programutvikling innen kriminalomsorgen en hjertesak. Sammensetningen av fangebefolkningen endrer seg over tid. Behovene forandrer seg, og derfor må rehabiliteringstilbudet tilpasses og forbedres.

For Kristelig Folkeparti er rehabiliteringsaspektet ved straffen meget viktig. Nettopp derfor er jeg glad for at justiskomiteen ber Regjeringen vurdere opprettelsen av et såkalt universitetsfengsel i Bergen. Det er tenkt som et samarbeid mellom Bergen fengsel og Universitetet i Bergen. Undertegnede tok på vegne av Kristelig Folkeparti disse interessante tankene opp i en interpellasjon til justisministeren sist vår, etter at komiteen hørte om ideen under besøket i Bergen fengsel. En forutsetning for en god kriminalomsorg er fortsatt utvikling og forbedring av programmer og tiltak som kan benyttes overfor straffedømte.

For oss politikere er det ofte lett å glemme at kriminalomsorgen i stor og nødvendig grad suppleres av frivillig innsats. Gjennom besøksordninger og arrangementer i og utenfor fengslene bidrar pårørende og andre til å lette de innsattes hverdag. Denne innsatsen er uvurderlig. Jeg vil også framheve den verdifulle innsats som rettes mot fangers pårørende, og som bl.a. utføres av Foreningen for Fangers Pårørende.

Kristelig Folkeparti er også meget positivt til det forberedende arbeid som mange frivillige organisasjoner

har presentert gjennom fellestiltaket «Nytt Liv». Dette er et program som hjelper innsatte til å velge et liv uten rusmisbruk og kriminalitet, og som i andre land har ført til radikal reduksjon av gjentakelse av straffbare handlinger.

Kriminalitet må forebygges gjennom bred satsing på barn og unge. Politiet skal tilføres tilstrekkelige ressurser slik at lovbrøttere tas. En god straffelovgivning skal gi domstolene verktøy til å dømme kriminelle. De pårørende skal ivaretas både i etterforskningsfasen og under domstolsbehandlingen. Og gjennom kriminalomsorgen skal de straffedømte gjøre opp for seg samtidig som de gjennom egeninnsats og kvalifisert hjelp rehabiliteres til et lovlydig liv. Ambisiøst, ja, men i kriminalomsorgen finnes det ikke lettvinne løsninger!

Tilrettelegging av gode oppvekstforhold lokalt gjennom fritidsaktiviteter, skole og hjem er blant de forhold Kristelig Folkeparti alltid har satt i fokus. Vi ønsker også at politiets forebyggende arbeid skal styrkes, og har stilt krav om dette. Men ett er sikkert: Skal vi forhindre at våre barn og barnebarn begår kriminalitet, trengs først og fremst tilstedeværende voksne som bryr seg, og som stiller opp. Makter vi å være slike voksne?

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Anne Helen Rui (A): Representanten Marthinsen begynte sitt innlegg med å si at han var stolt av det som lå i budsjettet i forhold til at man skulle ha mer § 12-soning og hjelp til dem som har rusproblemer i fengselet. Representanten Holstad tok opp i sin replikk til Ellingsen at alkoholen er problemet i forhold til mye av vår kriminalitet. Helleland var også inne på det samme.

Forskningen viser oss at 70 pst. av volden i samfunnet utøves i ruset tilstand, og vi vet at 200 000 barn sliter med foreldrenes rusproblemer. Da har jeg et spørsmål. Jeg vet jo at Kristelig Folkeparti vanligvis ser sammenhengen mellom rus og alkohol og kriminalitetsutviklingen. Andre år på rad nå er altså Kristelig Folkeparti med i en regjering som setter ned prisen på alkohol. Så har man fått rusbrus på butikken. Tilgjengeligheten er da blitt bedre, og prisen er gått ned. Ser man ikke også at dette vil øke kriminaliteten i framtida? Og da spør jeg: Jeg vet at Regjeringen har lagt fram en handlingsplan mot rus, og jeg vet at Regjeringen har laget en fattigdomspakke, men hvilke andre nye og framtidsrettede tiltak har Regjeringen nå i ermet, når den nå har sluppet opp på den ene siden? Vi vet at det vil bli økende kriminalitet, så hva gjør man i framtida? Har Kristelig Folkeparti noen tiltak som de nå kan rope, eller er det også der helt visjonsløst?

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Ingen behøver å være i tvil om at det ikke er Kristelig Folkepartis forslag som har fått gjennomslag når man får lettere tilgjengelighet til alkohol. Men vi sitter altså i en sammenheng hvor Kristelig Folkeparti ikke har flertall i denne sal. Vi forsøker å være med på å skape flertall, og da må vi få flertallet der hvor vi kan finne det, og så må vi få en helhetsvurdering av de tilbudene og de mulighetene som fore-

I dette tilfellet er vi i en sammenheng hvor vi klart ser at det med lettere tilgjengelighet til alkohol kan føre til nye og større skadevirkninger. Det er jeg fullstendig enig med representanten Rui i. Derfor har også Regjeringen bevilget 5 mill. kr i forbindelse med denne lettelsen til forebyggende tiltak. Det er ikke presisert hva disse midlene skal gå til, man kan ikke si at det går til den ene eller andre organisasjonen, eller det eller det tiltaket. Men for Kristelig Folkeparti er det viktig at man i et helhetlig perspektiv ser familien som et område hvor det er viktig med positive holdninger. Derfor er ikke minst familiepolitikken for Kristelig Folkeparti et område som vi sterkt støtter, ved at vi gir familiene mulighet for selv å utforme sin hverdag, gir dem valgfrihet i forhold til hva slags offentlige løsninger de ønsker å gå inn på. Vi har lagt mulighetene til rette fordi vi stoler på foreldrene. Når det gjelder de andre tingene som representanten Rui spurte om, så jeg ikke at det var veldig eksplisitt, og derfor er dette mitt svar.

Presidenten: Replikkordskiftet er ...

Inga Marte Thorkildsen får ordet til replikk.

Inga Marte Thorkildsen (SV): Jeg beklager at jeg var litt treg. Jeg trodde ærlig talt at Fremskrittspartiet også skulle ha en replikk, men der tok jeg feil.

Mitt spørsmål går på dette med § 12-soning og det å sørge for at alle innsatte med rusproblemer skal få et likt tilbud når de kommer ut av fengsel. Nå er det varslet at rusomsorgen skal overtas av staten. Jeg lurer på om Kristelig Folkeparti kan garantere at når staten overtar dette, skal alle innsatte som har rusproblemer, sikres videreføring av det behandlingstilbudet de har påbegynt, når de kommer ut av fengsel.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Det er en intensjon at man skal gi hjelp til alle dem som har ulike typer problemer når de kommer i fengsel. Det gjelder også rusproblemer. Derfor har Regjeringen i dette budsjettet også gitt uttrykk for at man forventer økning i det som går på § 12-soningen. Et veldig viktig poeng representanten påpeker, er sammenhengen mellom det program man begynner på i fengsel, og det som må fortsette etter løslatelse. Kristelig Folkeparti vil gjøre hva vi kan for at den sammenhengen ikke skal brytes, at man kan få en kontinuitet slik at det som påbegynnes under soningen, kan fullføres når man løslates. Det er selvfølgelig ikke noe man uten videre kan love fra Stortingets talerstol, for det er mange sider ved det. Men det er allikevel en intensjon om at dette skal vi få til. Og jeg håper og tror at i samarbeidets ånd vil vi også kunne få dette til. Hvorvidt dette kan skje umiddelbart, vil jeg være varsom med å uttrykke bastante tanker om, men intensjonen er at det representanten spør meg om, skal gjennomføres. Og Kristelig Folkeparti har det som en uttalt målsetting at vi vil bidra nettopp til det.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg lytta med interesse til Finn Kristian Marthinsens innlegg, ikkje minst den

betoninga som han har i høve til kampen mot redusert rusmiddelbruk, og samanhengende der i høve til vald og kriminalitet.

Så registrerer eg med overrasking at han frå denne talarstolen seier seg lei for at det ikkje er fleirtal i Stortinget for ein meir restriktiv politikk på dette området. Det har vel faktisk gått fram no av atskillege innstillingar, i behandlinga av fleire fagbudsjett, at det både ville vore eit anna fleirtal for eit styrkt førebyggjande arbeid – eg tenkjer ikkje minst på kommunane sine moglegheiter til det – og det ville vore eit anna fleirtal for omsetnadshindrande tiltak når det gjeld rusmidlar, om Kristeleg Folkeparti hadde stått ved sine tidlegare standpunkt. Sist kom det til uttrykk i innstillinga frå sosialkomiteen om at no skal rusbrusen ut i butikkane. Då var Kristeleg Folkeparti verken villig til å gå for 20 års aldersgrense eller til å be Regjeringa utgreia omsetnadshindrande tiltak. Kva er det som gjer at Kristeleg Folkeparti her finn å støtta seg til Framstegspartiet, men framstiller det som om dei ikkje har noko val, fordi det ikkje er eit anna fleirtal?

Så til § 12-soning og Marthinsens svar på dei spørsmåla han fekk om det. Kva er det Marthinsen meiner manglar, når han så sterkt framhevar intensjonen, men ikkje gir inntrykk av å tru at det vil vera eit likeverdige tilbod landet over? Er det midlar som manglar, eller er det andre tiltak, andre verkemiddel, som her må til?

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Når det gjelder det siste spørsmålet fra representanten Meltveit Kleppa, var det ikke dette med § 12-soningen som var problemet. Problemet var fortsettelsen av det man har påbegynt av program mens man satt i fengsel, når man løslates og kommer over i det sivile samfunnet, om den kontinuiteten kan vare ved. Og det er der jeg i øyeblikket ikke kan levere det noen vel vil kalle et fullgodt svar.

Når det gjelder den andre biten, det som går på flertall i denne sal, vet representanten Magnhild Meltveit Kleppa fra den første Bondevik-regjeringen at når man inngår i et fellesskap i en regjering som er en mindretallsregjering og man må søke flertall for budsjetter, har man også et ansvar i forhold til den forpliktelse man påtar seg ved å inngå i allianser. Det er klart at Kristelig Folkeparti isolert sett selvfølgelig ønsker den type politikk som kunne være med og støtte opp om de enkelttiltakene som representanten refererte til. Men i den fellesskapsammenheng som vi står i, og med det ansvaret vi har påtatt oss i å være solidariske, i og med at man sitter i en regjering, vil det være ødeleggende og regjeringsoppløsende å gå inn på slike enkelte ting. Det tror jeg representanten Meltveit Kleppa meget vel kjenner til fra sin tid i den forrige Bondevik-regjeringen.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Senterpartiet er ikke representert i justiskomiteen. Når det gjeld vår heilskaplege omtale i høve til dette budsjettet, viser eg til finansinnstillinga side 84 og tilleggsinnstillinga.

Men eg vil gjerne omtala fem punkt i innlegget mitt, for det fyrste førebygging. Det er lettare og billigare å førebyggja enn å reparera. Det er i kommunane folk bur. Det er nettopp i det førebyggjande arbeidet at mange lokale folkevalde no ser seg nøydde til å kutta. Senterpartiet er glad for alle dei positive orda som er brukte om førebygging i justiskomiteen si innstilling. Dess meir overraska er vi over at regjeringspartia og Framstegspartiet ikkje ser den openberre samanhengende som er mellom kommuneøkonomi og førebygging. Større klassar, færre lærarar, ut med sosiallærarane og andre støttefunksjonar, dyrare skulefritidsordning – alt dette blir resultatet av dei vedtaka som no i haust blir gjorde på dette området. Når kommunane framleis manglar 5 milliardar kr, betyr det at det er færre barn og unge som blir sett og inkludert.

Alkohol- og narkotikapolitikken er gitt spesiell merksemd òg ute i kommunane. For det fyrste er det der ein driv førebygging på dette området – styrking av kulturen, frivillig arbeid, i tillegg til skule og fritid elles. For det andre behandling og ettervern: Den som har vore innsett i fengsel, håpar på at kommunane kan stille opp med eit heilskapleg opplegg. Ein skrantande kommuneøkonomi er også der eit kjempedilemma, i høve til manglande ettervern. For det tredje kontroll med tilgangen: Der har Regjeringa dessverre no vore nøydd for å etterkoma ESA når det gjeld rusbrus, med dei følgjende det må få i høve til å styrkja det førebyggjande arbeidet. Eg vil be justisministeren ha spesiell merksemd på gode samarbeidsmodellar lokalt, både på det førebyggjande og på det oppfølgjande arbeidet i høve til ettervern. Det er nokre kommunar som her er flinke når det gjeld samarbeid med ungdom, foreldre, skule, næringsliv, sosial- og helseteneste og politi, og det er heilt sikkert nokre av desse modellane som har overføringsverdi.

Mitt tredje punkt er politiet sitt arbeid. Senterpartiet foreslår i sitt alternative budsjett 46 mill. kr ekstra til politiet. Og vi registerer med glede at alle partia i justiskomiteen har styrkt nettopp politiet. Vi ynskjer meir synleg politi i gatene – vi veit at det verkar kriminalitetshindrande, og vi veit at det inneber raskare reaksjonar når noko skjer. Vi etterlyser resultatet av politireforma. Hovudargumentasjonen for den var nettopp fleire polititeneestefolk ute i gatebildet, færre tenestefolk i administrative stillingar. Vi synest at det no kjem urovekkjande utsegner, sist i Dagsavisen den 26. november frå tidlegare assisterande politimeister i Asker og Bærum, som kalla politireforma eit slag i lufta. Han seier at han trur vi vil oppleve ein auka avstand mellom politi og publikum. Politimeister Sjurjen i Haugesund har kome med eit naudrop. Han ynskjer no å rekruttera ufaglærte inn i stillingar på det området han har ansvar for. No er det på budsjettet ekstra midlar som skal sikra politihøgskulestudentar arbeid etter at dei er ferdigutdanna. Eg vil oppfordra statsråden til å kommentera om det kan gjerast meir for å spreia nyutdanna politi rundt om i landet.

Mitt fjerde punkt er innsynslova. Her er det eit svært viktig og godt forslag frå Arbeidarpartiet og SV (presidenten klubber) om å forlengja innsynstida for eiga mappe. Eg får koma tilbake til det i eit treminuttsinnlegg.

Statsråd Odd Einar Dørum: Som justisminister fokuserer jeg mye på straffesakskjeden. Det er viktig at politiet, påtalemyndigheten, domstolene og kriminalomsorgen fungerer godt som en helhetlig straffesakskjede. Regjeringen prioriterer kriminalomsorgen og domstolene, samtidig som vi tilrettelegger for fortsatt høy innsats i politiet i statsbudsjettet for 2003.

Jeg registrerer og konstaterer at straffesakskjedens budsjett under budsjettbehandlingen i Stortinget er styrket med 61 mill. kr. Stortinget har med dette valgt å styrke straffesakskjeden ytterligere – både politi, kriminalomsorg og domstoler.

Soningskøen for ubetinget fengselsstraff utgjorde 2 509 dommer pr. 30 september 2002. Jeg møter denne utfordringen ved å sette i verk en rekke tiltak.

Antallet soningsplasser skal økes. I 2002 skal det etableres 11 plasser i Trondheim, og ved nye Kongsvinger fengsel tas det i bruk 40 åpne plasser. I 2003 vil kapasiteten i Kongsvinger fengsel, inkludert gamle Kongsvinger fengsel og noe dublering, øke til om lag 110 plasser.

Regjeringen foreslår å bevilge 28 mill. kr over Arbeids- og administrasjonsdepartementets budsjettposter til planlegging av 90 nye varetektsplasser i Bergen og et nytt fengsel i Halden med 251 nye plasser. For begge disse byggesakene legges det opp til prosjektering og deretter åpen anbudsrunde, slik at private kan gis adgang til å bygge.

Samtidig som budsjettet tilrettelegger for betydelig vekst i antall soningsplasser, vektlegger jeg verdien av at innholdet i soningen skal kunne gjøre de innsatte bedre skikket til å møte samfunnet etter løslatelse. Budsjettet er styrket for å gjøre ordningen med promilleprogram som alternativ til ubetinget fengselsstraff landsdekkende. Vi tilrettelegger for overføring av flere innsatte med rusproblemer til soning i institusjon og styrker tiltakene for voldsdømte menn. I tillegg er budsjettet styrket for å opprettholde det høye antall aspiranter ved Kriminalomsorgens utdanningssenter og for å kunne ta opp flere aspiranter fra høsten av.

Samfunnsstraffen er en ny hovedstraff. Samfunnsstraffen forventes å bli et viktig redskap for å forebygge ny kriminalitet, og vil også kunne bidra til å få ned soningskøen.

Regjeringens budsjettforslag innebærer også økt satsing på domstolene. Driftsbudsjettet er styrket for å øke saksavviklingskapasiteten og for å dekke utgifter til reformarbeidet i domstolene, bl.a. arbeidet med å redusere antall førsteinstansdomstoler fra 92 til 66. Budsjettet er også styrket i forbindelse med nytt tinghus i Tromsø.

Fredag den 1. november 2002 var en historisk dag i norsk rettsvesen. Da ble Stortingets vedtak om etablering av en selvstendig domstolsadministrasjon virkeliggjort i Trondheim. Jeg er ikke i tvil om at opprettelsen av Domstolsadministrasjonen vil styrke og stadfeste domstolenes uavhengighet, ved at Justisdepartementet ikke lenger skal styre domstolene administrativt. Samtidig vil etableringen av Domstolsadministrasjonen innebære utfordringer. Oppgavefordeling skal klargjøres og samarbeidsformer etableres. Min justispolitikk skal være samordnet og

helhetlig og bidra til å øke rettssikkerheten, samtidig som domstolenes uavhengighet skal respekteres.

Jeg er glad for at det nå ser ut til at vi kan se resultater av den satsing vi har hatt på politiet gjennom flere år. Gjennomsnittlig oppklaringsprosent har de senere år gått opp, og gjennomsnittstiden ved behandling av anmeldelser har gått ned.

Regjeringen styrker politibudsjettet slik at etaten kan tilby 100 nyutdannede fra årets politihøgskolekull arbeid i etaten. Det er også lagt inn midler til politiets merutgifter på asyl- og utlendingsfeltet. Oslo politidistrikt styrkes som et ledd i Regjeringens samlede satsing på bekjempelse av rusmisbruk, og det er lagt inn midler til helikoptertjeneste for politiet fra 1. september 2003.

Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til videre arbeid med et felles mobilt radionett for nødetatene basert på TETRA-standard. Pilotprosjektet i Trondheimsområdet skal videreføres ut 1. halvår 2003.

Redningshelikoptrene er en hjørnestein i redningstjenesten. Justisdepartementet overtar budsjettansvaret for den statlige redningshelikoptertjenesten fra og med 2004. Basemønsteret for 330-skvadronen, inklusive basen på Banak, opprettholdes. Det arbeides videre med etablering av en sivil base i Florø.

Bevilgningene til samfunnssikkerhet og beredskap er styrket med ekstraordinære bevilgninger siden 11. september 2001. Et høyt aktivitetsnivå føres videre i budsjettet for 2003. Regjeringen fremmet i St.meld. nr. 17 for 2001-2002 en rekke forslag til organisatoriske tiltak for å styrke samfunnets sivile sikkerhet. Tiltakene vil bli fulgt opp i samsvar med Stortingets behandling av meldingen gjennom de to samarbeidende komiteer justiskomiteen og forsvarskomiteens fellesinnstilling.

Regjeringen foreslår å heve inntektsgrensen for å få fri retts hjelp og å oppheve egenandelen fra 1. september 2003 slik at flere vil bli omfattet av ordningen enn tidligere.

Justisdepartementet vil opprette en gjenopptakelseskomisjon i straffesaker fra 1. september 2003. Kommissjonen vil styrke enkeltmenneskers rettssikkerhet ved sin selvstendighet og mulighet til å gå inn i tidligere avgjorte straffesaker. Og det er med glede jeg merker meg hvor sterkt også komiteen uttrykker sin tilslutning på dette punkt.

Justisdepartementet vil arbeide for å øke antall saker behandlet i konfliktrådene. Det ligger både en mulig kriminalitetsforebyggende effekt i dette og en avlastning av domstolsapparatet, som er viktig. Konfliktrådene egner seg også i mange tilfeller godt som reaksjonsform overfor unge lovbrøyttere.

Det er viktig for meg å legge fram et budsjett der innsatsen mot samfunnsproblemet vold forsterkes. Mange av voldens ofre er kvinner. Et viktig løft i forhold til bekjempelse av vold er at vi lanserer arbeidet med en ny handlingsplan «Vold mot kvinner». Vi skal fokusere på kvinner, men vi skal samtidig sette et langt sterkere søkelys på voldelige menn og på barn som vokser opp i voldelige hjem. Nettopp barna i voldelige hjem har hittil vært de mest usynliggjorte i arbeidet mot familievold.

Stortinget skal snart behandle en rekke saker for å bekjempe volden. Det gjelder både besøksforbud, fiktiv identitet og en rekke andre praktiske og viktige forslag. Regjeringen har lagt planer for bekjempelse av vold som kjønnslemlestelse og tvangsekteskap mot kvinner med minoritetsbakgrunn. Regjeringen har med sine tiltak tatt viktige skritt på veien mot et samfunn hvor forhåpentligvis færre skal rammes av vold.

Det er en urovekkende tendens at stadig flere barn og unge siktes for forbrytelser. Regjeringen arbeider for å styrke arbeidet med å forebygge barne- og ungdomskriminalitet. Barn som begår alvorlige lovbrudd, skal få en rask og klar reaksjon. Regjeringen har i Ot.prp. nr. 106 for 2001-2002 fremmet forslag om en seks ukers frist for påtaleavgjørelse i saker for aldersgruppen 15–18 år. Politiet er pålagt å prioritere det forebyggende arbeidet blant barn og unge og iverksette grensesettende tiltak for å hindre at barn utvikler kriminell atferd.

For at vi skal lykkes i det som vil være et langvarig og kontinuerlig arbeid med å forebygge kriminalitet blant barn og unge, er det viktig at skole, barnevern, politi og foreldre samarbeider på en god og konstruktiv måte til beste for de unge og samfunnet. Ja, vi må jobbe godt hver for oss, men samtidig fortsette arbeidet med å styrke forvaltningssamarbeidet.

For å møte den utfordring den organiserte kriminaliteten skaper for justissektoren, er det iverksatt en rekke tiltak. Rådet for samordnet bekjempelse av organisert kriminalitet, ROK, er en viktig brikke i dette arbeidet. Rådet prioriterer, koordinerer og tilrettelegger konkrete etterforskningsprosjekter. CATCH er et prosjekt som faglig er underlagt ROK, og som er opprettet for å bekjempe bakmenn i alvorlig narkotikakriminalitet, smugling og hvitvasking av penger – og jeg må tilføye, som også står i budsjettproposisjonen for 2003 – det vi kaller for trafficking. ROK og CATCH kan vise til gode resultater. Det viktige arbeidet disse to prosjektene står for, blir videreført i 2003.

Justisdepartementet vil i nærmeste framtid legge fram en handlingsplan som skal forsterke arbeidet med bekjempelse av handel med kvinner og barn for seksuell utnyttelse – det vi kaller trafficking, men vi kan også kalle det for den moderne slavehandel. Trafficking over landegrensene er et tiltagende problem og et eksempel på hvordan organisert kriminalitet bidrar til å fornede enkeltmennesker og bryte menneskerettighetene.

Justisdepartementet og Utenriksdepartementet har i fellesskap opprettet et treårig prosjekt for bekjempelse av korrupsjon og hvitvasking. Målet med arbeidet er å prioritere kampen mot korrupsjon og hvitvasking i Norge, og at Norge skal spille en aktiv rolle i utvikling av internasjonalt samarbeid og konvensjoner på området.

Justisdepartementet er i ferd med å sende forslag om nye bestemmelser om organisert kriminalitet i straffeloven ut på høring og vil komme tilbake til Stortinget med saken.

Det er viktig å understreke at selv om en del av våre utfordringer i justispolitikken ligger fast, vil vi på andre områder få testet vår omstillingsevne og tilpassningsdyk-

tighet. Det har vi et godt utgangspunkt for å klare gjennom budsjett og organisasjon.

La meg også summere dette opp på følgende måte: Justispolitikkenes hovedmål er å forebygge kriminalitet, både ved å forebygge at noen kommer borti den, og deretter ved å hjelpe dem som er kommet borti den, ut av den og til muligheten til å komme tilbake. Det gjelder bl.a. mennesker som sliter med rus, men også mange andre. Og det er effektiv bekjempelse.

Hvis jeg skal formulere min visjon kort, siden det etterlyses visjoner, skal jeg gjøre det på følgende måte:

Punkt 1 er systematisk og konsekvent å gå etter bakmennene i den organiserte kriminaliteten, som kynisk etterlater vrak av mennesker på veien, gjennom sin omsetning av narkotika, spritsmugling, våpensmugling og slavehandel med barn og kvinner.

Punkt 2 er å gi de usynlige, de som mangler en stemme, én stemme i tillegg, enten det er voldens mange ofre, pårørende, mennesker som strever med å få fotfeste etter soning fordi de er ruset, eller barn som kjemper for å unngå å komme borti kriminell atferd. Mange av disse har ikke fått syn nok, plass nok eller blitt sett nok i samfunnet. Det er en visjon for meg at de skal gis en ekstra stemme gjennom justispolitikken.

La meg si det på denne måten: Humaniteten i justispolitikken, den som går ut på å forebygge og å hindre at noen vender tilbake, skjer nettopp der hvor justispolitikken og sosialpolitikken møtes. Jeg kan forsikre Stortinget om at nettopp det å holde et godt forvaltningssamarbeid i forhold til sosialmyndighetene, helsemyndighetene og skolemyndighetene vil jeg legge overordentlig stor vekt på.

J ø r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gunn Karin Gjøl (A): Gjennom debatten i dag og også gjennom å høre på statsrådets innlegg, er det ingen tvil om at Dørum prøver å tildekke det forholdet at han faktisk har tapt kampen internt i Regjeringa om pengene til kriminalomsorgen. Han er riktignok flink til å pakke det inn. Og regjeringspartiene prøver jo hele tida i debatten i dag å forsvare seg med å legge skylda på tidligere regjeringer og på arbeiderpartiregjeringa. Det man må begynne å stille spørsmål ved, er: Når har denne regjeringa tenkt å begynne å ta ansvar for det som skjer, bl.a. innenfor kriminalomsorgen?

De prøver også i debatten i dag å framstille det som om det er Arbeiderpartiet som har foretatt et kriminalpolitisk skifte. Fra en lederartikkel i Dagbladet 16. juni i år som har overskriften: «Tøffere toner fra Dørum», og som dreier seg om Dørum's forslag om å heve strafferammen fra 21 år til 30 års fengsel, siteres følgende:

«Vi mener et slik forslag vil støte mot den liberale og humane tenkningen som hittil har ligget til grunn i vår rettspleie. Det forundrer oss at det framsettes av

Venstre-politikeren Dørum med bakgrunn i Kirkens Bymisjon.»

Det er vel ingen tvil om at Dagbladet ikke er et organ for Det norske Arbeiderparti – heller mer kjent for å ivareta gamle Venstre-tradisjoner. Det er vel ganske tydelig at de som har foretatt hamskifte, er Odd Einar Dørum og regjeringspartiene, spesielt de til venstre, altså de som står i sentrum.

En annen side som man også må stille spørsmål om, er den kritikken man nå fremmer mot hjemmesoning. Det ble første gang foreslått av Bondevik I-regjeringa og statsråden der. Hva er det som har skjedd, når man plutselig er så kritisk til hjemmesoning? Er det Fremskrittspartiet som også på dette området har fått innflytelse på politikken? Det var det eneste partiet den gangen som var mot det.

Presidenten: Statsråd Odd Einar Dørum – presidenten vil bemerke at han er av den oppfatning at fra Stortingets talerstol bør statsråder tituleres statsråder.

Statsråd Odd Einar Dørum: Etter den lille oppklaringen: Representanten Gjøl insisterer stadig på at jeg taper kamper som hun selvfølgelig har liten innsikt i å kunne vurdere hvordan foregår. Det eneste hun kan vurdere, og som er situasjonen i Stortinget, er jo hva som kommer ut i et budsjett. Og det som kom ut i et budsjett, var Regjeringens vilje og min vilje til å flytte et mindre beløp fra politiet for å styrke kriminalomsorgen. Når det skjedde, var det for en helhet i straffesakskjeden. Det er ingenting som virker mer ødeleggende for muligheten til å rehabiliteres enn at man står lenge i en soningskø. Derfor er det viktig at man har nok soningsplasser, og at man har innhold i det som skjer.

Når det gjelder skifte i politikken, har jeg skrevet et tilsvarende til Dagbladet, hvor jeg prøver å påvise at det å være tøff mot ulike former for kriminalitet samtidig som man skal ha åpent sinn for at folk skal ha en sjanse til å komme tilbake når de har gjort opp for seg, har jeg faktisk holdt på med i en lang årrekke.

Jeg skal ikke gå inn på hva som er forskjellen på Arbeiderpartiets justisfraksjon i denne stortingsperioden og i den forrige. Det vil jeg overlate til dem som leser dokumentene, å vurdere.

Derimot har min egen politikk vært slik at jeg har holdt denne linjen med å være tøff og konsekvent mot organisert kriminalitet og samtidig være med på å gi en stemme til dem som har vært usynliggjort i samfunnet. Jeg kan godt gjenta hva det bl.a. gjelder. Det gjelder dem som utsettes for vold, spesielt i hjemmet, i mange former, det gjelder barn, og det gjelder rusede mennesker, bl.a. de menneskene som behandles med mangel på verdighet og respekt. Jeg er sterkt tilhenger av som justisminister – nå som tidligere – å sørge for at det skjer et forvaltnings-samarbeid.

Så det er en todelt politikk. På den ene måten må folk vite at det reageres strengt overfor dem som misbruker samfunnets tillit ved vold, vinning og sedelighetsovergrep. På den andre siden må folk vite at de har en sjanse

til å gjøre opp for seg, når de først tar straffen. Denne todelte linjen har jeg stått for før, og den står jeg for fortsatt.

Jan Arild Ellingsen (FrP): President, innledningsvis: Gratulerer med dagen!

Presidenten: Takk for det.

Jan Arild Ellingsen (FrP): I min replikk til statsråden har jeg tenkt å fokusere på forholdene mellom statsråden og Stortinget. Jeg har gjentatte ganger registrert at statsråden har sagt at det alltid kan være meningsforskjeller mellom det departementet og statsråden kanskje ønsker å gjøre, og det Stortinget bestemmer. Men han har bestandig konkludert med at det er Stortinget som faktisk bestemmer. Jeg setter pris på at han trekker den konklusjonen. Noe annet ville for øvrig vært overraskende.

I det ligger det selvfølgelig også en forventning om at statsråden og departementet skal følge opp vedtakene som Stortinget fatter. Og det er bakgrunnen for mitt spørsmål. For det er slik at det er variable flertall i justiskomiteen, og derigjennom også i Stortinget. Min forventning er at statsråden, uavhengig av hvem flertallet består av, skal følge opp de vedtak som blir gjort. Det jeg etterlyser i så måte, gjelder et flertallsvedtak gjort i denne salen i vår om fri rettshjelp, hvor man bad om at dette ble lagt inn fra 1. januar 2003. Det har Regjeringen ikke funnet rom for. Man har altså ikke funnet rom for å imøtekomme et flertall så lenge det bestod av Arbeiderpartiet, SV og Fremskrittspartiet, når det gjelder den økningen, men man gjør det fra høsten 2003.

Da blir mitt spørsmål: Er det slik at det er enklere for justisministeren å si ja til flertallsmerknader når regjeringspartiene er involvert, og atskillig tyngre når opposisjonen er det? Eller er det slik at man kan forvente lojalitet fra justisministeren, uavhengig av hvem flertallet består av?

Statsråd Odd Einar Dørum: Selvfølgelig teller Stortingets vedtak, uavhengig av hvem som står bak vedtakene. I det øyeblikket man bryter det prinsippet, vil det skje naturlige reaksjoner i stortingssalen.

Når det gjelder det som er representanten Ellingsens anliggende, nemlig fri rettshjelp, har Regjeringen tatt konsekvensen av det, bl.a. i den avtalen som er inngått med Fremskrittspartiet, med subsidiær støtte ved årets inngang, at man ikke skal kunne påføre senere års budsjetter belastninger som en del av en annen saksbehandling. Den avtalen gjaldt ikke i fjor. Men det er et faktum at det som ble vedtatt om fri rettshjelp, på mange måter kom ved siden av alt annet budsjettarbeid. Jeg var innstilt på å følge opp det. Men vi la fram i åpenhet hva vi kunne få til innenfor våre økonomiske rammer. Derfor foreslo vi 1. september.

Skulle jeg vært riktig strid, og det hadde jeg aldri til hensikt å være, hadde jeg tatt omkamp på å fjerne egenandelen og omkamp på hele ordningen. Det gjorde jeg ikke, nettopp fordi jeg legger til grunn det som er repre-

sentanten Ellingsens grunnforhold her, nemlig at en må følge opp Stortingets vedtak. Men så må jeg foreta en avveining som statsråd i forhold til de ressursene vi har til rådighet. Så kan jeg bare konstatere hvordan Stortinget har forholdt seg til dette. Det er slik at den linjen Regjeringen har lagt opp til her, har sikret et flertall i Stortinget. Da må det bety at Stortinget alt i alt har valgt å akseptere det som nå har skjedd, fordi man har valgt å se budsjettet som en samlet helhet. Men egenandelene blir avskaffet og rettshjelpsgrensen blir hevet. Det skjer riktignok, som representanten Ellingsen selv har sagt, på et senere tidspunkt, nemlig 1. september 2003, enn det som var flertallets forutsetning og ønske, 1. januar 2003, men Stortinget har selv hatt mulighet til å styre det gjennom budsjettbehandlingen. Jeg er selvfølgelig lojal også mot den budsjettbehandlingen som finner sted nå.

Inga Marte Thorkildsen (SV): President, gratulerer med dagen fra meg også!

Det svaret som statsråd Dørum her gav, syns jeg ikke er tilfredsstillende. Det er klart at vi var nødt til å akseptere at den utsettelsen blir gjennomført, fordi vi ikke har så mange millioner kroner som Fremskrittspartiet har, som har lagt dette inn i sitt alternative budsjett. Dette koster – så vidt jeg husker – rundt 80 mill. kr. Jeg tror det koster mer enn det også. Det er dyrt. Og hvis vi skulle prioritere kriminalomsorgen, kunne vi ikke legge inn penger til fri rettshjelp. Men jeg tror at hvis dette var et forslag som regjeringspartiene sjøl hadde ønsket å støtte, hadde det selvfølgelig vært lagt inn fra 1. januar. Det vitner om en viss frekkhet, vil jeg si, å utsette dette til 1. september og så liksom skyve ansvaret over på Stortinget i forhold til å skulle prioritere dette her, når det dreier seg om såpass mye penger som det gjør.

Men jeg hadde egentlig tenkt å stille et spørsmål om dublering, det å plassere flere innsatte på enkeltceller. I et brev fra Statens helsetilsyn datert 30. november 2001 skriver Statens helsetilsyn at de

«ikke anbefaler at to eller flere innsatte plasseres på samme rom, og at dette gjelder selv om toalett ikke er plassert inne på cellen. Begrunnelsen er at det ut fra et helseperspektiv er uheldig at de innsatte fratras muligheten til et privatliv. Det strider også mot formålet med fengsling som er rehabilitering.» Og videre:

«Helsetilstanden til de innsatte i våre fengsler er generelt svært dårlig. Det dreier seg om fysisk syke, og det dreier seg om at 25-50% av de innsatte har psykiske lidelser, ofte sammen med rusmisbruk.»

De skriver videre:

«Vi har ikke tatt stilling til situasjoner med to på en celle ved svært korte fengselsstraffer, for eksempel for promilledømte eller lignende med god fysisk og psykisk helse.»

Da er mitt spørsmål til statsråden: Er det kun disse som blir nødt til å dele celle når Regjeringa nå går inn for dublering som et ledd i å bekjempe soningskøen?

Statsråd Odd Einar Dørum: Først om rettshjelpssaken. Det er et faktum at den fant sted i tillegg til vanlig

revidert nasjonalbudsjett og utenom vanlig budsjettbehandling. Så vidt jeg husker, er kostnadene ved å gjøre det 56 mill. kr. Så det hadde vært fullt mulig for representanten Thorkildsen å prioritere dette tiltaket. For her gjelder nemlig den naturlov at når man skal legge fram et budsjett, må man prioritere. Det gjelder for Regjeringen, og det gjelder selvfølgelig også for opposisjonen, fordi rammene fastsettes av Stortinget på den måten man gjør. Jeg har valgt å gjøre en prioritering slik som jeg har gjort, akseptere et vedtak og sørge for at det blir faset inn, men det blir faset inn senere. Men de 56 mill. kr er det full dekning for å ha kunnet prioritere f.eks. innenfor justiskomiteens budsjettamme, hvis man hadde ønsket å gjøre noe med det. Den valgmuligheten har man uansett hvor man sitter.

Når det gjelder dublering, er mitt utgangspunkt det som det har vært hele tiden, at det skal vi bruke i et begrenset omfang og meget forsiktig, og alltid ut fra helse-, miljø- og sikkerhetshensyn. Det skal alltid være avgjørende. Det har man tatt hensyn til tidligere når man har brukt det. Man hadde en forsiktig dubleringslinje da man hadde soningskøer på begynnelsen av 1990-tallet. Jeg har ikke tenkt å endre de grunnprinsippene som skal ligge til rette i hvert eneste tilfelle, når det er saken. Det betyr at hvis vi hadde sett bort fra slike hensyn, kunne vi avskaffet soningskøene på et blunk ved å dublere. Men det er ikke en slik linje jeg står for. Det må alltid være helse-, miljø- og sikkerhetshensyn som teller når dette vurderes i det konkrete tilfellet og i den konkrete institusjon. Det er en linje jeg har gitt uttrykk for tidligere, og det er en linje som også vil bli videreført. Resultatet vil bli, slik det går fram av skriftlig svar til komiteen, en meget begrenset og meget moderat bruk av denne formen for soning.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Ærede president, det ville vært underlig om ikke også Kristelig Folkeparti stilte seg i gratulantenes rekke. Det er herved gjort.

Jeg har i forbindelse med arbeidet i justiskomiteen vært veldig opptatt av det som går på overgrep mot barn. Og Stortinget har gjort vedtak om at man vil opprette et Barnekripos. Dette er så langt jeg kjenner til, etablert hos kriminalpolitiet. Vi skriver i innstillingen at «Kripos' enhet for bekjempelse av barnepornografi gjør en meget god innsats med de ressursene de har tilgjengelig». Vi skriver også at opprettelsen av Barnekripos hadde som hensikt «å øke kunnskapen i politiet om behandlingen av straffesaker som omhandler overgrep mot barn».

Ved et av lensmannskontorene i Buskerud ble det ansett en politimedarbeider som kom fra Kripos. Vedkommende politikvinne gjorde en meget god jobb, i den forstand at hun hadde både øyne og ører for, og for alt jeg vet, kanskje også nese for, å lukte seg fram til hvor det var andre problemer knyttet opp mot det som var presentert, nettopp i forhold til Barnekripos, fordi hun hadde bakgrunn derfra.

Spørsmålet mitt til justisminister Dørum handler om hvordan justisministeren anser at denne enheten fungerer, med tanke på å få kunnskapen ut til de forskjellige

politidistriktene og til de enkelte lensmannskontorene. Er dette noe som tas på alvor, og er de nødvendige ressurser gitt?

Presidenten: Presidenten er glad for at det ikke skal voteres over dette med gratulasjoner.

Statsråd Odd Einar Dørum: Min undring er egentlig i hvilken form gratulasjonen er, og hva den handler om. Det kan vi avklare på annen måte enn fra Stortingets talerstol. Men jeg regner med at komiteen ønsker seg selv og folket til lykke med at de får et godt budsjett!

Når det gjelder det spørsmålet som representanten Marthinsen tar opp, har jeg ikke pr. i dag detaljoversikt over det. Men det har hele tiden ligget til grunn at de forutsetninger Stortinget har uttrykt om Barnekripos, skal følges opp. Jeg vil forvise meg om det, ikke bare på dette området, men også på andre områder hvor både Regjeringen og Stortinget har ønsket økt kompetanseoppbygging i politiet. Det gjelder f.eks. familievoldskoordinatorer, som det nylig var en konferanse om, hvor også den politiske ledelsen i Justisdepartementet var til stede, og det gjelder økonomisk kriminalitet og andre områder.

Det jeg kan si til representanten, er at i det øyeblikket vi inkorporerer Barnekonvensjonen i norsk lov, vil vi også se på bestemmelser som berører barnepornografi, slik at vi nettopp skal kunne være bedre skikket til å reagere mot dette. Og jeg deler representantens oppfatning at det å komme dette ondet som han her tar opp, til livs, krever styrket kompetanse, for en må være erfaren og klok nok til å se hva det er som skjer, slik at man kan reagere rettidig. Jeg vil gå inn i dette spørsmålet, og jeg vil finne en egnet måte å melde tilbake til Stortinget på, både når det gjelder Barnekripos, og når det gjelder annen kompetanseoppbygging i politiet. Politireformen har nettopp tatt sikte på – i tillegg til det som mange har vært inne på, at man skal frigjøre folk fra administrative stillinger til aktiv polititjeneste – at man også gjennom distriktene skal ha mulighet til å bygge særkompetanse der det er viktig. Og denne kriminaliteten mot barn, som representanten har tatt opp, er ett av disse områdene.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg skal få stilla statsråden to spørsmål.

Det fyrste gjeld kampen mot vald, og framfor alt kvinnevald. Det kunne framstillast som ei fallitterklæring at Sentrumsregjeringa måtte leggja fram ein eigen handlingsplan mot vald i samliv. Det var høgst nødvendig, og det er dessverre òg nødvendig med eit eige kvinnevaldsutval. Eitt av tiltaka i den handlingsplanen som vart lagd fram i 1999, var ei føreseieleg finansiering av krisesentra. Eg ynskjer statsråden sin kommentar på at krisesentra, som det viktige elementet dei er, både for dei kvinnene det gjeld, og når det gjeld førebygging, dessverre enno ikkje har fått ei føreseieleg finansiering.

Mitt andre punkt gjeld innsynslova og det forslaget som i dag ligg om å forlengja innsynstida med to år, slik at lova om innsyn i eiga mappe gjeld til 2005. Senterpartiet har tenkt å støtta det forslaget. Vi synest det er svært

viktig, og at det er openberre grunnar som talar for ei slik forlenging. Vi er svært overraska over at ein statsråd frå Venstre – eit parti som har framstilt seg sjølv som nærmast å stå i ei særstilling når det gjeld openheit og innsyn – avviser eit slikt forslag.

Statsråd Odd Einar Dørum: Når det gjelder Handlingsplanen mot vold i samliv, får jeg bare vedkjenne meg en fortid som jeg hadde til felles med daværende statsråd Magnhild Meltveit Kleppa, da det var nødvendig å lage den handlingsplanen som er laget, rett og slett fordi dette hadde vært holdt usynlig, ikke for de mange engasjerte og ikke for de mange aktivister, men på det store, sentrale, offentlige politiske plan. Og det er nødvendig å videreføre handlingsplanen. På de punktene må vi bare erkjenne at mange må bli synliggjort, de må få en stemme. Der har jeg en fortid som jeg fullt ut vedkjenner meg, og en framtid som jeg har tenkt å kjempe med glød i.

Når det gjelder krisesentre, vet selvfølgelig representanten at det konstitusjonelt ikke hører inn under meg, men jeg kjenner selvfølgelig meget vel til betydningen og viktigheten av krisesentre. Og nettopp det Kvinnevoldsutvalget som representanten viser til, har fått som sitt deloppdrag å se på en permanent og god finansiering for krisesentrene. De har selv bedt om en utsettelse av det, og det har jeg måttet ta til følge, men jeg regner med at vi får det. Vi må finne ordninger som gjør at sentrene er sikret liv, og så får jeg på egnet måte følge det videre, uten at jeg vil si mer fra Stortingets talerstol.

Når det gjelder innsynsloven, var den hele tiden ment å være midlertidig. Den må ses i forhold til at Stortinget også – med rette – har opprettet et eget utvalg, et EOS-utvalg, som ikke har noen avgrensning i sitt funksjonsområde når det gjelder innsyn, og som bl.a. ved rapporter til Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite også går inn på enkelttilfeller. Med den innsynsloven som vi har, er det full mulighet fram til 31. desember å be om innsyn. Det er meget enkelt å gjøre det. Det er å ha et skjema og skrive navn. Det er satt opp opplysningstelefoner. Og fordi det også har vært oppmerksomhet om en god del saker med samisk bakgrunn, er dette også selvfølgelig kunngjort på samisk. Det er gjort kjent at også de som henvender seg på det språket, vil bli betjent på en skikkelig måte når de bruker den telefonen som er der. Her er det altså mulighet til å benytte innsynsloven fram til 31. desember. For øvrig har Stortinget opprettet EOS-utvalget – en utmerket ordning.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Anne Helen Rui (A): President: Starten må være: Gratulerer med 55-årsdagen!

Justisbudsjettets rammer ble i år som i fjor bestemt av Regjeringen i samarbeid med Fremskrittspartiet. Dette stadfester at Fremskrittspartiet fortsatt er denne regjeringas parlamentariske grunnlag.

Aller først vil jeg si at jeg er svært glad for at prøveordningen med promilleprogrammet nå blir en permanent ordning over hele landet. Dette vil forhåpentligvis

bety at langt flere av dem som virkelig har alkoholproblemer, får hjelp når de blir tatt for kjøring i alkoholpåvirket tilstand. At også neste års budsjettforlik gjør alkoholen billigere, beklager jeg på det sterkeste. De som arbeider med rusproblemene ute på gata her i Oslo, er meget klare på at innfallsvinkelen til starten på en ruskarriere er at de starter med alkohol. At tilgjengelighet og pris har mye å si for en negativ utvikling, er velkjent for alle. At mye kriminalitet og vold utføres i beruset tilstand, er en kjensgjerning. Slik dette budsjettet nå er blitt, vil kriminalitetsutviklingen i vårt samfunn øke, og det går Regjeringa inn i med åpne øyne. At Kristelig Folkeparti kan være med på å gjøre dette, er for meg ufattelig.

Fra 2003 har vi en ny domstolsadministrasjon som holder til i spennende gamle lokaler i Trondheim. De får en stor utfordring i å sikre framtidige hensiktsmessige lokaliteter for de sammenslåinger som nå skal foregå innenfor domstolene. Disse domstolene skal ikke bare være tilgjengelige for funksjonshemmede og hørselshemmede, men det må også foreligge en plan for den videre utvikling når det gjelder menneskelige og tekniske ressurser som trengs i domstolene for å holde de fristene som er satt, og for å holde saksbehandlingstidene uten å drive rovdrift på de ansatte. Sikkerhet for arbeidstakerne, service for brukerne og bedre plass er også kvalitetskrav som må sikres i det framtidige rettsvesen. En samlet komite er også opptatt av at forsøksordninger som bruk av videoopptak i retten vil kunne gi en ny fleksibilitet og kostnadseffektivitet, som vil kunne bidra positivt i arbeidet ved domstolene. Forsøket, som har fått navnet «Konflikt og forsoning» kan gi gode og framtidsrettede resultater for de involverte parter i barnefordelingssaker.

Når de som blir dømt, endelig, etter å ha stått i en uverdigg soningskø, kommer inn til soning, må innholdet i soninga bli av bedre kvalitet. Dette gjør etter min mening Regjeringa for lite med.

I dette budsjettet er det ikke nok penger til å heve kvaliteten på soninga. Når vi er ute i kriminalomsorgen og hører at det ikke blir innkalt vikarer ved sykdom, at bemanningen er så knapp at det å drive soningsplanlegging ikke følges godt nok opp, at fengselsopphold fortsatt i stor grad er oppbevaring, og at det ikke er folk nok til å drive aktivt forbedringsarbeid, gjøres det rett og slett ikke nok.

Men jeg er glad for at en samlet komite mener det er på sin plass å foreta en gjennomgang av hva slags kunnskap som finnes om ADHD/ADD-problematikken i fengslene, og hva slags tilbud og oppfølging disse innsatte tilbys. Vi vet at denne type problematikk er langt mer utbredt i norske fengsler enn utenfor.

Jeg er også svært glad for at en samlet komite i alle fall ber Regjeringa vurdere muligheten av å etablere et universitetsfengsel i Bergen fengsel i samarbeid med Universitetet i Bergen. Det finnes altfor lite forskning om norske fengsler. Dette er det folk i fengselsvesenet i Bergen som vil rette på, og da synes jeg vi må gjøre så godt vi kan for å få denne forskningen til.

Carsten Dybevig (H): I dag har vi ca. 2 500 i soningskø. Vi øker Kriminalomsorgens midler med 9,3 pst. Det er en alvorlig situasjon, og det er en saktegående, stigende tendens til at soningskøene øker. Men Regjeringen har satt fart i arbeidet med å redusere soningskøene. Blant annet ønsker vi økt kapasitetsutnyttelse i åpne fengsler. Det er foretatt delvis dubleringer, og ikke minst: Det er satt i gang bygging av fengsler. Det er besluttet å etablere et nytt fengsel i Halden og gjøre utvidelser i Bergen. I tillegg er det iverksatt et fengsel ved en tidligere militærleir på Vardåsen ved Kongsvinger. I tillegg har Regjeringen under planlegging et fengsel i Nordland. Regjeringen og regjeringspartiene arbeider også med en bedre utnyttelse av samfunnsstraff. All denne byggingen er selvfølgelig et resultat og et oppsamlingsheat av tidligere arbeiderpartiregjeringers unnfalenheter.

I tillegg vil jeg si at Arbeiderpartiet har hamret løs på Regjeringen og justisministeren for ikke å gjøre tilstrekkelig for å redusere soningskøene. Da vil jeg si at Arbeiderpartiet må ha dårlig samvittighet for egen unnfalenheter. Jeg vil bruke et svensk ordtak, særlig i forhold til representanten Storberget, som har vært meget ivrig når det gjelder å kritisere Regjeringens unnfalenheter i forhold til soningskapasiteten. Ordtaket er: Jeg lyver ikke, sa gubben, men jeg taler litt mer sant enn jeg faktisk vet. Slik er det også i forhold til Arbeiderpartiet og den voldsomme elendighetsbeskrivelsen og kritikken. De har ingen egne svar, men elendigheten skyldes ikke minst de manglende tiltak og strategier fra tidligere arbeiderpartiregjeringer. Storberget & Co. slår om seg med verbale sverdslag, at fengslene er fulle. Men da bør man gå tilbake til 1994-1995, da det i St.prp. nr. 1 ble sagt at behovet i år 2000 ville bli 3 350 fengselsplasser, og i St.meld. nr. 27 for 1997-98 ble det sagt at behovet i 2000 ville bli 3 100-3 300 soningsplasser. Reelt tall for 2000-2001 var 2 900 fengselsplasser, så den soningskøen som vi har i dag, kan ikke ha kommet overraskende. Dette var forutsatt i St.prp. nr. 1 for 1994-95, altså fastslått for mange år siden.

Når det gjelder innholdet i soningen, er det riktig, som mange sier, at vi må se på kvaliteten i forhold til det innholdet man har i soningstiden. Men likevel skal ikke innholdet være av en slik art at det blir straffereduserende, men det skal være behandlingskvalifiserende i forhold til den behandling man får i fengslene.

Regjeringen har en stor satsing i forhold til psykiatri. I forbindelse med tidligere statsbudsjett har vi hørt en rekke hyldningstaler fra Arbeiderpartiet og SV. Men hva ble gjort for å tilføre midler til disse hyldningstalene? Stort sett ble det gitt langt mindre midler enn det man sa. Det man gjør nå, er at man faktisk tilfredsstiller det man har gitt uttrykk for i ord, gjennom en sterk satsing på psykiatri. Dette vil selvfølgelig også komme godt med i forhold til bl.a. de 30 pst. innsatte som har ADHD-diagnose. Det kommer også en rekke unge forbrytere som vi må prøve å hindre får stort tilbakefall – som det er blant de unge – og vi ønsker å stoppe dette.

Psykiatireformen og midlene til denne kan være med på å gi et ønsket tilbud til disse menneskene, slik at de ikke får tilbakefall med hensyn til kriminalitet. Vi ønsker å stoppe uønsket atferd, og vi ønsker at fengslene ikke skal være opplæringsanstalter for senere kriminell atferd. Derfor må soningen tilpasses den enkeltes situasjon. I dag er det kanskje altfor mye snakk om en ensidig, kollektiv og felles løsning for store grupper i stedet for å ha en ekstrem tilpasning til den enkeltes behov. Vi er enige om at det er mangel på tilstrekkelig rehabilitering, men da kan man ikke gjøre slik som Arbeiderpartiet og SV gjør, at man faktisk frasier seg muligheten til å bruke bl.a. «Nytt liv», som har en meget stor suksessrate i forhold til antall mennesker som ikke har tilbakefall etter endt soning.

I tillegg til det ønsker Regjeringen å sette i gang en rekke virkemidler for å bekjempe kriminaliteten. Vi ønsker gode oppvekstvilkår i trygge rammer. Familien er ryggraden i selve samfunnet. Det er trygghetsskansen og det viktigste sosiale nettverket.

I tillegg må skole, nærmiljø og frivillige lag og foreninger få gode vilkår. Livets fundament begynner i hjemmet, det begynner i nærmiljøet. Høyre gir derfor et håndslag i statsbudsjettet til frivillige lag og foreninger, slik at folk som gir bidrag til disse, kan få skattemessig fradrag på inntil 6 000 kr. Vi har sett nytten av dette. Dette er viktig for bl.a. nærmiljøet og oppvekstvilkårene for den enkelte.

André Kvakkestad (FrP): President, vi ønsker også å slutte oss til rekken av gratulanter.

Vi i Fremskrittspartiet har i denne budsjettinnstillingen valgt å vise hva som er Fremskrittspartiets synspunkter og prioriteringer. Dette gjøres for å klargjøre hva som er Fremskrittspartiets politikk, og hva vi arbeider for å få gjennomført. Jeg hører at Arbeiderpartiet mener at Fremskrittspartiet, som eneste parti, ikke skal kunne synliggjøre sin politikk. Det skyldes kanskje at Arbeiderpartiet ikke liker at det vises forskjell på hva som er Fremskrittspartiets primærstandpunkt, og hva som er et rent kompromiss. At Arbeiderpartiet skal kunne gi uttrykk for sin politiske linje, mener jeg er bra, men Fremskrittspartiet forbeholder seg altså retten til å gjøre det samme – altså et krav om likhet for både lov og reglement.

Når vi nå behandler justiskomiteens budsjett, har det vært relativt lite snakk om domstolene. Domstolene er det ledd i straffesakskjeden som faktisk avgjør skyld og grad av straff som eventuelt skal sones. For ofre og andre er det å få en avgjørelse svært viktig. Det å leve i en uavklart situasjon er så belastende at dette må søkes unngått, så vidt mulig. Derfor er vi glade for at vi fikk økt bevilgningene med 5 mill. kr i kompromissavtalen. Hadde Fremskrittspartiet fått prioritere utelukkende ut fra sin egen politikk, ville det blitt betydelig mer, noe som tallene også viser. Men det er altså bedre å få 5 mill. kr enn bare å sette seg på sidelinjen og rope om beløp man faktisk ikke har flertall for.

Behandlingstiden for straffesaker opptar oss alle. Beklageligvis har manglende prioriteringer av domstolene

både i første og annen instans medført en altfor lang behandlingstid for sivile saker. Det er ofte slik at når en har fått beskjed om at det er straffesakene som skal prioriteres – hvilket jo er naturlig – og man ikke får tilført de nødvendige midler, går dette på bekostning av de sivile sakene. I et rettssamfunn er det viktig at også disse sakene blir løst på en rask og god måte. Alternativet vil bli at man finner andre kanaler, som voldgift, eller at saker tilspisser seg enda mer enn nødvendig fordi en sak ikke er statisk, men også lever sitt liv mens man venter på en avgjørelse.

I forbindelse med domstolene er det naturlig å komme inn på spørsmålet om fri rettshjelp. Jeg ser det som svært uheldig at de endringene vi vedtok skulle gjelde fra 1. januar, nå først skal gjelde fra 1. september. I den forbindelse er jeg faktisk overrasket over Arbeiderpartiet. De snakker varmt om det, men forsøkte ikke engang å gjøre noe da de faktisk hadde muligheten til det. Da Arbeiderpartiet gikk i gang med sine forhandlinger med regjeringspartiene, var det ingenting i deres første utkast til krav som omhandlet fri rettshjelp – ikke én krone la Arbeiderpartiet inn. Da er det litt underlig at de nå flagger så høyt noe de ikke engang var interessert i å forsøke å få inn i budsjettet. Jeg beklager at Fremskrittspartiet ikke fikk gjennomslag for å igangsette fri rettshjelp fra 1. januar i de forhandlingene vi hadde med regjeringspartiene, men Fremskrittspartiet forsøkte i hvert fall, i motsetning til Arbeiderpartiet.

1. november trådte Domstolsadministrasjonen i kraft. Nå har også domstolene som statsmakt fått hånd om egen administrasjon. Det betyr ikke at domstolene blir en totalt frittsvevende satellitt i forhold til storting og regjering, men de skal styres gjennom budsjettet og dets behandling. Det er riktig at det utvikles og benyttes styringsverktøy som gir muligheter til å se domstolens praktiske virke, og at det gjennomføres på en effektiv og god måte. Da kan vi få en helhetlig vurdering av utfordringene i hele justissektoren.

Einar Holstad (KrF): Det er viktig for Kristelig Folkeparti i forbindelse med fri rettshjelp at ingen skal lide rettstap grunnet sosiale forskjeller eller manglende økonomisk evne. Studentrettshjelpstiltakene spiller en viktig rolle og bør i større grad tilgodeses. De bistår mange mennesker i vanskelige situasjoner innenfor en nøktern kostnadsramme. Funksjonshemmede med behov for juridisk rådgivning som har benyttet prøveprosjektet med tilbud om fri rettshjelp, opplever dette svært positivt. Kristelig Folkeparti ønsker på sikt å imøtekomme Funksjonshemmedes Fellesorganisasjons ønsker om å gjøre dette til en permanent ordning.

Innst. S. nr. 156 for 2001-2002, om redningshelikoptertjenesten i framtiden, ble behandlet av Stortinget 16. mai i år. Jeg viser også til debatten basert på Innst. S. nr. 9 for 2002-2003 om samfunnssikkerhet. Den offentlige redningstjenesten bygger på den grunnleggende idé om at alle ressurser i vårt land, statlige, fylkeskommunale, kommunale, private og frivillige, raskt skal kunne mobiliseres for innsats i redningstjenesten. Når Regjeringen

øker tilskuddet til frivillige organisasjoner med 0,5 mill. kr, er det et signal om at det frivillige initiativ i redningstjenesten verdsettes. En samlet komite mener at det vil kunne gi framtidige forbedringer og redningsfaglige, menneskelige og økonomiske gevinster dersom de forskjellige aktørene i redningsoperasjoner samarbeider tettere om opplæringen. De fagområdene som redningstjenesten omfatter, er ofte avgjørende for liv og helse. Det er viktig at det opprettholdes et fokus på denne tjenesten og de kvaliteter den forventes å ha.

Kristelig Folkeparti ser fram til at de forhold som berører den totale sikkerhet for det norske folk, kommer på plass. Det gjelder en oppgradering av redningshelikoptertjenesten, etablering av et nytt sikkerhetsdirektorat, hovedredningssentralene og andre berørte faginstanser og frivillige organisasjoner.

Dagens analoge radiosamband, som brukes av nødetatene og andre etater med beredskapsansvar, må skiftes ut med ny digital teknologi i løpet av fem–ti år. Dagens system, som baserer seg på utgående teknologi, er ikke avlyttingssikkert og tilfredsstillende ikke behovene for kommunikasjon på tvers av etatsgrensene.

Komiteen er gjort kjent med at politiet mange steder må bruke mobiltelefoner for å få kontakt med egen sentral når det ordinære sambandet svikter. Et nytt radiosamband vil derfor redusere risiko for tap av liv samt gjøre politiets arbeid mer effektivt.

En nasjonal utbyggingsløsning med TETRA-standard vil koste om lag 3,5 milliarder kr regnet i 2002-priser. En felles utbygging av felles radiosamband for nødetatene forutsetter innplassering av TETRA-utstyr i eksisterende telerom og antennemaster. Dette må gjøres både av hensyn til kostnader og av hensyn til miljø. Det er en forutsetning at nødetatene avvikler sine separate sambandsystemer og tar i bruk det nye TETRA-sambandet så snart det blir gjort tilgjengelig. Det er avgjørende viktig for å begrense utbyggingskostnadene at arbeidet koordineres med andre større utbyggingsprosjekter som sammenfaller i tid. Det vises her til Jernbaneverkets GSM-R-prosjekt. Arbeidet med å samordne store, pågående og nye prosjekter må derfor være en kontinuerlig prosess. En rimelig innsats på dette området vil kunne gi verdifulle synergieffekter.

Kristelig Folkeparti ser nødvendigheten av å videreføre pilotprosjektet ut første halvår 2003, for å gjennomføre ytterligere utprøving av kritiske funksjoner og testing av andregenerasjons apparater. Det er avgjørende viktig at politiet kommer i gang med å bruke TETRA-utstyr.

Bindinger til pilotprosjektet må ikke hindre en reell konkurranse når man går over i en anbudsfasen våren 2003. Det vises for øvrig til behandlingen av St.meld. nr. 17 for 2001-2002, Samfunnssikkerhet, og felles merknader om TETRA.

Til slutt vil jeg få uttrykke glede over at det innen 1. september neste år vil være etablert en egen helikoptertjeneste i politiet med base i Oslo. Det vil i den sammenhengen også være en fordel om utprøvingstiden forut for etableringen 1. september kan gi effekter i forhold til å synliggjøre politiet også i trafikkbildet, slik at vi kanskje

unngår de stygge statistikkene som vi så en del av i forbindelse med ferieavviklingen og trafikken sist sommer.

Knut Storberget (A): Siden det i debatten er reist mange innvendinger mot Arbeiderpartiets justispolitiske kurs og eventuelle kursskifte, har jeg lyst til å la dere bli kjent med en 12-åring. Han er i nylig offentliggjorte dokumenter – og han har også sjøl offentliggjort det – beskrevet slik: Fra 12-årsalderen var moren stadig fraværende fra hjemmet. Fraværene var til dels langvarige, og han og broren måtte da langt på vei klare seg sjøl. Moren var rett nok innom iblant for å fylle opp kjøleskapet og for legge igjen penger, og litt hjelp fikk de to guttene fra slektninger som bodde i nærheten. Men i realiteten var de uten omsorg. Kontakten med faren har vært meget begrenset. Da han var om lag 15 år, flyttet broren ut, og ett års tid senere flyttet moren til USA. Han ble deretter boende alene, bortsett fra at han tidvis gav husly til kamrater som kom på kant med sine foreldre. En kort periode bodde han hos moren i USA, men fant seg ikke til rette og reiste hjem. Heller ikke et forsøk på å bo hos faren i 17–18-årsalderen ble vellykket, og det samme gjaldt et forsøk på å bo hos onkel. Hans vanskelige livssituasjon og den mangelfulle omsorgen synes i liten grad å ha blitt ofret oppmerksomhet fra utenomverdenen. På grunn av rusmisbruk og småkriminalitet ble barnevernet koblet inn ved et par anledninger, men sakene der ble henlagt uten tiltak.

Jeg tillater meg å lese opp dette, fordi det er denne gutten som i går ble idømt 18 års fengsel for å ha drept Benjamin Hermansen på Holmlia, og fordi det viser hvor vanskelig kriminalpolitikk er. Når representanter fra regjeringspartiene nærmest i desperasjon over ikke å ha andre argumenter beskylder Arbeiderpartiet for å ha blitt soft i kriminalpolitikken, så la det ikke være noen tvil om at en slik type reaksjon som 18 års fengsel for en alvorlig straffbar handling er på sin plass, men det er samtidig også på sin plass å stille spørsmål ved hva slags oppvekst vi gir yngre mennesker både i Oslo og andre steder. Og man må også få lov til å stille slike spørsmål, sjøl om man tidligere har hatt ansvar for både regjermakt og stortingsmakt. Det kan jo umulig frita oss for å ta de rette grepene i dag om vi feilet i 1994, som noen var inne på, eller i 1997. Hva i all verden – hvilken betydning skulle det ha? Denne gutten begår en grufull forbrytelse på Holmlia i Søndre Nordstrand, en bydel som i dag lider den skjebnen at man faktisk bare for noen uker siden kuttet 800 000 kr i tiltak og prosjekter til barne- og ungdomsarbeid, 500 000 kr i forebyggende barnevern, og vi vet at merforbruket bare i denne bydelen når det gjelder sosialhjelp, har vokst med nærmere 10 mill. kr. Mitt anliggende da er at hvis vi ikke klarer å holde oppe begge disse fasettene – reaksjon og forebygging – for å få ned kriminalitetsbildet, har vi ikke bare mistet en viktig visjon, men da har vi i aller høyeste grad mistet et viktig instrument til å få gjort noe med dette.

I Oslo i dag vet vi bl.a. at barnevernsinstitusjoner opererer med ledige plasser. Biermannsgate akutt- og utredningsinstitusjon og Rakel Grepp-heimen har et belegg

ned mot 50 pst., og så vet vi at behovet blir rapportert å ha blitt nesten dobbelt så stort bare i løpet av de siste årene sammenlignet med noen år tidligere. Om det er noen i denne sal som drister seg til å stille andre spørsmål og fokusere på andre ting enn bare det å øke straffene og for så vidt bygge flere fengsler, så kan da ikke det være ensbetydende med at man er soft i kriminalpolitikken.

Det leder meg hen til nettopp de forslag som Arbeiderpartiet har fremmet, og som jeg med undring ser nærmest blir framstilt som å være en slags software. Er det soft å si at nå må vi ruste opp statsadvokatembetene og gi statsadvokatene 4 mill. kr ekstra utover det Regjeringa har foreslått, slik at man kan få en rask straffesaksbehandling? Som tidligere forsvarer må jeg si at å gi penger til statsadvokatene neppe blir sett på som særlig soft. Er det soft å foreslå, som Arbeiderpartiet gjør, 15 mill. kr mer til norske domstoler, slik at man skal bli i stand til å idømme straff? Eller er det soft å foreslå – det er etter min mening den store hovedlinjen i denne debatten – mellom 50 og 60 mill. kr ekstra til kriminalomsorgen utover det Regjeringa har foreslått? Er det soft? Etter min mening ville det faktisk innebære at man kunne åpne opp for å ta enda mer fatt i soningskøen, og man ville også kunne evne å fylle oppholdet med langt større innhold enn det man gjør i dag.

Men jeg er enig med min medrepresentant Gunn Karin Gjul når hun sier at dette må være kampen justisministeren har tapt i sin egen regjering. Særlig på bakgrunn av det en samlet komite har pekt på ikke bare i innstillingen i år, men også i forhold til det man innstilte i fjor, så måtte veksten i justisbudsjettet i årene framover, hvis man skulle ha noen vekst, komme i kriminalomsorgen. Jeg har prøvd å spørre justisministeren flere ganger, og hadde tenkt å ta replikk på ham, men representanten Marthinsen tok den i demokratiets navn, så derfor spør jeg nå: Er det slik at man mener at man nå faktisk har fått økt ressursene til kriminalomsorgen pr. soningsdøgn, eller er det riktig, slik Arbeiderpartiet har hevdet, at ressursene pr. soningsfange og pr. soningsdøgn faktisk har gått ned? Det er jo alvorlig. Da blir denne 9 pst.-veksten som Regjeringa henviser til, en mager trøst for folk i kriminalomsorgen, som virkelig ønsker å ta et tak i forhold til de problemstillingene vi nå står overfor.

Det er derfor min oppfatning at vi kan ikke avfeie en slik debatt om økningen i forhold til kriminalomsorgen, for å styrke den både når det gjelder innhold og muligheten for redusere soningskøen, med at dette gjorde Arbeiderpartiet så dårlig i 1994 eller 1997 eller når det måtte være. Det er totalt uinteressant. Vi kan heller ikke avfeie det med en debatt om at alle andre forslag skulle være soft, og etter min mening kan vi heller ikke avfeie det når undertegnede og representanter for Arbeiderpartiet stiller spørsmål ved de justispolitiske framlegg som kommer, bl.a. fra Fremskrittspartiet, og som nå får støtte langt inn i Regjeringa, f.eks. i forhold til dobling av strafferammen når det gjelder gjentatte forbrytelser eller når man skal domfelles for flere forbrytelser. Når man domfelles for grove tyverier i dag, er strafferammen ni års fengsel. Vi vet at Regjeringa vil foreslå tolv års fengsel

hvis man begår to grove tyverier. Jeg har søkt i kriminalstatistikken, og der framgår det at av 2 550 reaksjoner for grovt tyveri i fjor var 95 pst. bøter eller fengsel i under ett år. Ti reaksjoner lød på fengsel i tre år eller mer, mens maksimumsstraffen ikke forekom. Så 95 pst. av reaksjonene var på under ett år. Strafferammen i dag er på ni år, og forslaget i Stortinget går ut på at man ønsker å heve den til tolv år. Da syns jeg det må være lov som justispolitiker å si at dette egentlig er symbolpolitikk, dette teller ikke. Vi trenger andre tiltak. Jeg mener også vi må kunne si det uten å bli beskyldt for å vike tilbake for å gjøre noe effektivt i forhold til det viktige feltet som vi faktisk står overfor.

Denne debatten har etter min mening vist at Regjeringen, og særlig Kristelig Folkeparti, har vært i faneflukt fra de ideer som man tidligere har flagget veldig høyt i dette hus, når representanten Marthinsen begynner å snakke om solidariteten innad i Regjeringen når det gjelder det sviket som nå kommer i ruspolitikken, både i forhold til aldersgrensene, når det gjelder rusbrus, og også når det gjelder avgiftene. Det har tidligere vært noen av de viktigste sakene for Kristelig Folkeparti. Det har vært så viktig at man til og med har gjentatt det i årets budsjettinnstilling, litt uforvarende, hvor man har sagt:

«Flertallet vil påpeke at det er et sentralt virkemiddel i kriminalitetsbekjempelsen å opprettholde en restriktiv alkoholpolitikk. Flertallet er kjent med at det er godt dokumentert at de mest effektive virkemidlene i alkoholpolitikken er de som reduserer tilgjengeligheten og øker prisen.»

Kristelig Folkeparti i regjering gjør dette på bakgrunn av at man skal vise solidaritet innad i Regjeringen. Er det det som har blitt igjen av Kristelig Folkepartis solidaritetstanker når det gjelder rusmiddelpolitikken? Da må jeg si: Det er svært kostbart å sitte i norske regjeringer.

Til slutt: Siden jeg ikke fikk replikk på statsråden, er det også et annet forhold jeg ønsker å utfordre ham på, og det er spørsmålet om innsynsloven. Hva er den reelle årsaken til at man nå ikke kan støtte Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis forslag om å utvide virkeområdet og virketiden for innsynsloven? Dette har vært et svært viktig institutt som innebærer åpenhet. Man har gitt folk mulighet over noe tid. Men det har vært grupper, bl.a. meddelt i brev til Justisdepartementet, på bakgrunn av etnisk overvåking som nå har kommet på banen, og vi vet at det er et stadig behov. Men hva er den reelle årsaken til at man faktisk ikke vil gjøre det når det sies ute i samfunnet at det er et behov for det? Hva er den reelle grunnen?

Linda Cathrine Hofstad (H): Det var tydelig at lederen i justiskomiteen traff et ømt punkt hos Storberget da han tidligere i debatten beskyldte Arbeiderpartiet for å være «soft» i justispolitikken. Men det var enda bra, for det er faktisk første gang i løpet av et helt år at jeg har hørt Storberget stå frem og fortelle hva Arbeiderpartiet mener. I løpet av dette året har Storberget brukt enhver sjanse til å kritisere justisministeren og regjeringspartiene for en kald og kynisk justispolitikk, så det var godt at

Storberget nå faktisk fikk sjansen til å fortelle hva Arbeiderpartiet vil. Det var bra.

Det er ingen tvil om at alle i komiteen er enige om at politiets viktigste oppgave er å sikre folk trygghet og bekjempe og forebygge kriminalitet. Høyre har stor tro på at hovedstrategien som politiet jobber etter, nemlig generelle forebyggende tiltak for å hindre kriminalitet og straffesaksbehandling, er den riktige strategien.

Jeg har gjennom dette året fått muligheten til å besøke flere politidistrikt rundt omkring i landet, og jeg vil rose politiet for mye av det gode arbeidet som gjøres rundt omkring. Et eksempel jeg vil fremheve, er SLT-ordningen som nå fungerer godt i flere kommuner. Endelig har vi fått en ordning som gjør det mulig å jobbe tverretattlig, og det er ingen tvil om at dette er veien å gå for å få resultater. Det forebyggende arbeidet som gjøres blant barn og unge, er en investering i fremtiden vår, og jeg er helt overbevist om at det ikke er mulig å få til et slikt arbeid hvis det ikke er forankret på det øverste nivået i kommunen. Jeg vil spesielt fremheve det arbeidet som gjøres rundt omkring i kommunene hvor man går inn og hjelper den enkelte ungdom som har havnet i en vanskelig situasjon. Dette hadde ikke vært mulig om det ikke hadde vært for alle de ildsjelene som jobber rundt omkring.

Jeg har også brukt en del tid sammen med politiet dette året, og det er veldig imponerende å se hvor mye bra politiarbeid som gjøres rundt omkring.

Vi har sett frem til at de nye politidistriktene skulle komme på plass, slik at man bl.a. kunne få ned den lange saksbehandlingstiden, få et mer synlig politi og frigjøre kvalifiserte politifolk fra rene maskinskrivningsoppgaver. Og det er naturlig nå å spørre seg om vi er fornøyd med den nye strukturen på Politi-Norge. Vi forventer selvfølgelig at samordning av ressurser setter politiet bedre i stand til å møte de utfordringene de står overfor. Det blir spennende å se om forventningene våre blir innfridd.

Høyre tror at denne reformen var veldig riktig. Men vi kan ikke legge skjul på at mange av barnesykdommene allerede har vært tydelige gjennom omstillingsfasen. Det skal selvfølgelig foretas en grundig evaluering, og ikke minst er det viktig at vi får på plass gode målkriterier, slik at vi får muligheten til å måle kvaliteten på det totale politiproduktet. Og det er ikke bare vi her i salen som har store forventninger til resultatet. Hele befolkningen forventer at politiet sørger for at vi kan føle oss trygge som borgere.

Politiet har fått tildelt store ressurser i de siste års budsjetter, og når vi nå ser på bevilgningene i straffesakskjeden, har politiet vært privilegert. Men det er ikke selvsagt at økte bevilgninger vil gi bedre kvalitet på politiets arbeid. Politiet bruker ca. 1 ½ milliard kr i året, og da må også vi forvente resultater.

Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at for hver gang vi påfører politiet ekstra oppgaver, må det følge penger med. Jeg tror ikke bestandig at det er riktig. Jeg tror heller det er nødvendig for oss at vi nå stiller krav til hvordan politiet skal bruke ressursene sine. Politiets Fellesforbund er ofte veldig flinke til å påpeke behovet for flere ressurser. De mener bl.a. at proposisjo-

nen som omhandler fiktiv identitet, som vi nå har til behandling i Stortinget, er et useriøst forslag fordi det ikke følger med penger. Jeg synes dette er en helt feil tilnærming til problemstillingen. Det å stille krav til politiet om at de bruker ressursene sine riktig, er faktisk et ansvar vi politikere har, ikke minst har det også noe å gjøre med tilliten til politiet. Med økte ressurser forventer man også bedre kvalitet på arbeidet.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har bare et par synspunkter på noe som står i budsjettinnstillingen på side 36 om bobehandling, som dreier seg om Anders Jahres dødsbo.

Jeg synes det er merkelig at justiskomiteens flertall har sagt at de har «tillit til det arbeid boets organer utøver». Det virker som om flertallet i justiskomiteen tror at dette er et konkursbo, mens det i realiteten er et dødsbo. Og i et dødsbo er det, slik jeg i hvert fall har forstått det, først og fremst et hensyn til loddeierne. I dette tilfellet er det bare én loddeier. Det er loddeieren som er oppdragsgiver i utgangspunktet, slik jeg i hvert fall har vurdert rettssituasjonen. Det er også selsomt at dette dødsboet, som selvsagt også skifteretten har et ansvar for, har vært tillatt å holde på så lenge, og særlig når boet ikke lenger har tillit fra loddeiers side. Da er det merkelig at justiskomiteen går inn i dødsboets vurdering, et bo som altså slåss med loddeieren. Det virker som om man, fordi staten er kreditor, av en eller annen merkelig grunn har kviet seg for å gjøre det som hadde vært det naturlige, nemlig å slå dødsboet konkurs, for deretter å få et reelt konkursbo hvor staten som hovedkreditor selvsagt ville fått styring. På en måte virker det som om skifteretten har godkjent at i stedet for at bobestyrer forholder seg til loddeier, forholder man seg til en av kreditorene. Statens rolle er utelukkende som en av kreditorene, selvsagt den største, slik at skifteretten også ser ut til på en måte å arbeide ut fra at man skal gjøre det som er i statens interesser. Og da vil jeg rope et lite varsku: Er det i samsvar med rettsstatens prinsipper? Det har vært nok av synspunkter på at vi kanskje har litt for mange innenfor vårt domstolssystem som i utgangspunktet ser ut til for mange ganger å legge mer vekt på statens interesser enn det juridiske vurderinger skulle legge til grunn, for staten i seg selv er liksom noe som skal veie tungt. Jeg synes det er rart at justiskomiteen her har gått inn i denne saken når det er en konflikt, og altså prøver å si at det ikke lenger skal være slik at bobestyrere i dødsbo skal ta hensyn til dem som er arvinger i boet, og er loddeiere i boet, men utelukkende en representant for kreditorene, i dette tilfellet én kreditor.

E i r i n F a l d e t hadde her overtatt presidentplassen.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Representanten Storberget avla en gang Kristelig Folkeparti en visitt og sa at for Kristelig Folkeparti er det kostbart å sitte i regje-

ring. Jeg vil gjerne bemerke at for Kristelig Folkeparti er det i øyeblikket i hvert fall billigere å sitte i en regjering som får subsidiær støtte av Fremskrittspartiet, enn å sitte i en regjering som skulle fått støtte fra Arbeiderpartiet. De omkostningene som det så ut til at vi måtte innstille oss på ifølge Arbeiderpartiets alternative budsjett, sier noe om at vi f.eks. måtte ha innstilt oss på store ofre fra Kristelig Folkepartis side. Noen endringer ville det sikkert blitt i forhandlingene underveis. Men bare for å ta to av smertepunktene som Arbeiderpartiet trykket på: En reduksjon i kontantstøtten med 1 ½ milliard kr og en reduksjon i bevilgninger til Kirken som ville medført oppsigelse av 100 prester. Da synes jeg man skal være varsom med å omtale omkostninger i forhold til det forliket som Kristelig Folkeparti har vært med på. Problemet er vel heller at Arbeiderpartiet har vanskeligheter for å forstå at når man skal samarbeide, må man også være villig til å lide nederlag på noen punkter. Man kan ikke få det som man vil overalt.

Når det er sagt, så ønsker jeg å avslutte for mitt vedkommende denne debatten om justisbudsjettet med å sitere representanten Storberget, og denne gang med tilslutning. Under en interpellasjonsdebatt i vår sa han følgende:

«Kampen mot kriminaliteten er en av de viktigste utfordringer vi står overfor. Vi skal likevel vokte oss vel for å gjøre debatten om kriminalitetsbekjempelse til en debatt om hvem som roper høyest, som foreslår «mest», som er mest ytterliggående, og som får de største oppslag.»

– Det er godt sagt! Det bør nødvendigvis medføre selvransakende spørsmål, også for Arbeiderpartiet i forhold til den retorikk de nå presterer. Justispolitikken er ikke et område for polemikk og spill, men for felles innsats mot den utfordringen som kriminaliteten utgjør i vårt samfunn.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg vil gjerne nytta høvet til å koma til ende på mine fem punkt.

Fyrst kort tilbake til det som gjeld politiet, og eit spørsmål til statsråden i det høvet. Har han eit godt svar til politimeisteren i Haugesund, som no ikkje klarar å rekruttera nye politihøgskulestudentar til Karmøy, Sauda, Suldal eller Ølen? Har han nok verkemiddel i det budsjettet som no ligg føre, slik at vi òg på den sida av fjella kan få vår del av dei nyutdanna?

Så kort til innsynslova og det svaret eg der fekk. Frå Senterpartiets side ynskjer vi å understreka at det er no i den aller seinaste tida det faktisk har kome fram at den ulovlege overvakinga har gått langt utover det nokon kunne rekna som rett.

Ifølgje Bergens Tidende av 28. oktober i år har enkelte faktisk vorte registrerte hos overvakingspolitiet så seint som på 1990-talet fordi dei dreiv med kvinnepolitisk arbeid. Då er det vårt syn at sidan det lenge har vore eit sterkt ynske om å retta opp den uretten som vart gjort mot enkeltmenneske, er det òg viktig å avslutta denne granskinga på ein måte som gir tillit. Då er det heilt nødvendig at det blir mogleg å få innsyn i dei opplysningane

som er registrerte hos overvakingspolitiet, og det kan gjerast ved å forlengja innsynsperioden.

Mitt siste punkt gjeld kampen mot kriminalitet. Det er bra at politiet har aksjonar, slik som dei no har hatt, mot grenseoverskridande kriminalitet og illegal innvandring. Vi synest det er feil bruk av ordet «advent» – eit ord som faktisk fører tanken til at det er rom i herberget. Vi ser gjerne nye aksjonar, men vi synest det kler ei Kristeleg Folkeparti-leidd regjering lite å ta i bruk kyrkjelege høgtider når ein skal gi namn til slike aksjonar. Vi håpar ikkje det skjer fleire gonger.

Så ei stemmeforklaring frå Senterpartiets side. Vi kjem til å støtta Arbeidarpartiet og SVs forslag til ramme, vi kjem til å støtta deira forslag nr. 2-6, og vi vil òg støtta SVs forslag, nr. 13 og 14.

Anne Helen Rui (A): Det var representanten Dybevig som fikk meg til å ta ordet en gang til. Jeg tror det trengs en historiebeskrivelse som sammenfaller med sannheten, og at man ikke påstår, slik som Dybevig gjorde, at Arbeiderpartiet ikke hadde gjort noe for å få vekk soningskøen.

I min forrige periode i justiskomiteen, fra våren 1993 til 1997, ble det bygd nytt fengsel i Skien, i Bergen og på Ringerike. Og sommeren 1997, da jeg gikk ut av justiskomiteen, var det under 50 ferdig dømte som ventet i soningskø. Det som vi nå har av soningskø, som pr. 30 september er på 2 509 personer, har vi fått i løpet av de siste årene. Og de siste årene er det i alle fall ikke Arbeiderpartiet som har sittet *lengst* i regjeringskontorene.

Knut Storberget (A): Det var representanten Hagen som fikk meg til å tegne meg på talerlisten en gang til.

Det Hagen sa, overrasket meg ikke, fordi det er slik vi kjenner Fremskrittspartiet når det gjelder det å bekjempe den kanskje alvorligste formen for kriminalitet, at man viker tilbake. De formelle og juridiske argumentene kjøres fram, både statsrettslige disposisjoner og hva det nå måtte være.

Jeg tror justiskomiteen, alle de partiene som har uttrykt tillit til bobehandlingen vedrørende Anders Jahres dødsbo, er fullstendig klar over at det er et dødsbo. Det er ikke mulig å lese innstillingen slik representanten Hagen gjorde. Til spørsmålet om man som politiker og justiskomite nærmest skulle legge seg opp i hva som skjer i forhold til dette boet – jeg opplevde at det var Hagens hovedanliggende, er nettopp det Fremskrittspartiet har bedrevet i mange år, å prøve å obstruere denne bobehandlingen. Det er et godt tegn på at man bruker egentlig falske juridiske og formelle argumenter når det bare passer en sjøl.

Det som det er viktig og riktig at justiskomiteen har gjort, og som jeg er glad for at regjeringspartiene også har støttet i forhold til denne saken, er at man faktisk konstaterer i budsjettmerkningen at denne forfølgningen må fortsette med «uforminsket styrke». Det er viktig, ikke bare for å få de pengene som den norske stat rettmessig har krav på, men det er også veldig viktig for å markere at en slik forfølgelse har en allmennpreventiv

effekt, fordi dette dreier seg om alvorlig økonomisk kriminalitet. Da er ikke merknaden til justiskomiteen selvsom, som Carl I. Hagen var inne på. Det som er selsomt, er at Fremskrittspartiet stadig er høyt på banen når det gjelder å bekjempe kriminalitet, men viker tilbake når det handler om folks rikdom, og hvordan folk egentlig har svindlet til seg ganske store formuer.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Jeg har lyst til å ta tak i noe av det som justisministeren var inne på i sitt innlegg i dag. Han snakket bl.a. om redningshelikoptertjenesten og overtakelsen av den av Justisdepartementet i 2004. Han antydte noe om basestrukturen som gjorde at jeg måtte be om ordet. I den anledning skal jeg sitere fra debatten den 16. mai, da vi debatterte St. meld. nr. 44 for 2000-2001, hvor justisministeren bl.a. sa følgende:

«En hensiktsmessig og kostnadseffektiv drift med en privat operatør på fastlandet kan tilsi at en privat operatør bør ha to baser, altså en i tillegg til Florø. Dette kan være basen i Finnmark, men andre løsninger kan også være aktuelle.»

Jeg tolket det som et signal om at ministeren også ser nødvendigheten av å ha to sivilt opererte redningshelikoptertjenester på fastlandet for at en privat operatør skal kunne få synergi av dette i den grad man skal ha en økonomisk forsvarlig drift. Jeg venter at ministeren kommer tilbake til det i neste års budsjettforslag når man da overtar styringen av redningshelikoptertjenesten.

Jeg synes òg det var merkelig at han ikke kommenterte mer tydelig noe om politireformen, som flere andre har vært inne på og uttrykt en smule skepsis til så langt, fordi man ikke kan se noe særlig resultat av den.

Så snakket han om visjonen sin, og det er greit. Det er helt akseptabelt at man har en visjon. Jeg har for min del hatt gleden av å ha vært tre ganger i New York i år og har bl.a. opplevd hvordan New York-politiet har jobbet. Det er vel ingen tvil om at den resepten de har brukt i New York, har lyktes. Fra 1994 til 2000 reduserte man kriminaliteten i New York med over 60 pst. jevnt over. Årsaken til at man fikk det til, var at man doblet politistyrken og innførte nulltoleranse. Det synes jeg vi skal ta innover oss også i Norge, for de har vist at det går an. New York var blant de byene som hadde størst kriminalitet i verdensammenheng – rå og brutal kriminalitet i mange sammenhenger – men er i dag etter mitt skjønn vel så trygg som Oslo tidvis er.

Så til representanten Hofstad, som i sitt innlegg var veldig opptatt av Høyres styrking av politiet. Ja, de var såpass opptatt av styrkingen av politiet at vi måtte hjelpe dem med å få på plass 46 mill. kr, som jeg registrerte at hun behendig omgikk. I tillegg registrerer jeg at representanten Hofstad på nytt glatt hoppet over sitt eminente politiske stunt – hvis jeg kan bruke et slikt begrep – når det gjelder å bruke soning i utlandet. Hun ble utfordret på det i stad av meg, tok ikke opp hansken og forlot det på nytt igjen. Det er min ærbødige påstand at en slik måte å drive politikk på er en form for Se og Hør-politikk som man bør unngå. Det skaper ikke troverdighet i denne saken.

Avslutningsvis vil jeg si til representanten Storberget at jeg faktisk er enig i det han sa i sitt nest siste innlegg om det å ha visjoner, det å ha et bilde av kriminalpolitikken. Det tror jeg man skal ha. Det er vel på den måten politikken endres innenfor de respektive partiene, og også gjennom de konklusjoner vi til slutt trekker fra den talerstolen.

Carsten Dybevig (H): Storberget holdt et godt foredrag om det forebyggende arbeidet og at det er viktig i kriminalitetsbekjempelsen. Det nevnte også jeg i mitt innlegg. Gode oppvekstvilkår i hjemmet, men også nærmiljøet, er selvfølgelig særdeles viktig for den enkeltes fremtid.

Årsaken til kriminalitet er selvfølgelig svært sammensatt. Virkemidlene er mange i det forebyggende kriminalitetsarbeidet. Når det gjelder samfunnets reaksjonsformer i forhold til de kriminelle, er det svært nødvendig etter vår oppfatning også å ha tilstrekkelige og gode straffereaksjoner. Hver eneste gang vi snakker om straffereaksjoner, begynner Arbeiderpartiet å diskutere det forebyggende arbeidet. Det må også være mulig å ha strenge straffereaksjoner når det gjelder kriminalitet.

Jeg vil nevne noen av de områdene hvor Arbeiderpartiet etter min oppfatning har sviktet, og hvor de er «softe». Det er i forhold til kvantumsrabatter, at det gis kvantumsrabatter når flere lovbrudd begås. Det gis straffeamnestier, og Arbeiderpartiet har også tidligere praktisert løslatelse på prøve langt tidligere enn det som var forutsatt. Nå ønsker man å vurdere såkalt hjemmesoning. Etter min oppfatning er det et grovt angrep på personvernet. Man lar altså hjemmene til de enkelte bli omgjort til fengsler. Man lar familiemedlemmer faktisk bli en del av soningen, og straffen som den enkelte får, og frihetsberøvelsen, blir svært skjev, avhengig av bosted, avhengig av levevilkår, avhengig av inntekt, avhengig av sosial omgang og ikke minst av kommunikasjonsmuligheter. Det reiser spørsmålet om det i det hele tatt er frihetsberøvelse.

Så en liten replikk til Anne Helen Rui. Jeg nevnte at Arbeiderpartiet har gjort lite for å bygge ut fengselskapasiteten. Poenget med å si det var at Arbeiderpartiet har hamret løs på Regjeringen i et helt år om at Regjeringen ikke gjør nok for å demme opp for soningskøen. Det gjør man nå. Man bygger ut i Halden, man bygger ut i Bergen, man har prosjektert et nytt fengsel i Nordland, og man har satt i gang på Vardåsen ved Kongsvinger. Man snakker om fengselsutbyggingen i 1993 – tror jeg det var – og det er jo tidligere enn de rapportene og de stortingsmeldingene som ble presentert, og som man ikke tok hensyn til.

Så vil jeg bare få avslutte med å si at når det gjelder effektivisering av domstolsapparatet, må vi se til Trondheim. Både Frostating lagmannsrett og Trondheim byrett har vist stor kreativitet og vilje til omstilling for å ekspedere saker. De bruker videoopptak, de bruker såkalt «overbooking» av saker, de har en ekstra dommerberedskap, de har en alternativ tilnærming i barnefordelingsaker, og de bruker rettsmekling i sivile saker. Dette er

viktige ting som også andre tingsretter, byretter og lagmannsretter bør se til og lære av.

Einar Holstad (KrF): Storberget var inne på om det gikk an å fokusere på andre tiltak enn straff i kriminalomsorgen og viste til et tragisk eksempel i forbindelse med en drapssak i Oslo.

Det er dessverre slik at mange barn også i dag utsettes daglig for store lidelser i samfunnet vårt. Man kan vel i ytterste konsekvens stille spørsmålet: Er det en menneskerett å få barn? Skal uansvarlige foreldre uten begrensning produsere barn som det offentlige skal ta ansvar for fra tidlige leveår på grunn av ekstrem omsorgssvikt? Ja, barna skal beskyttes, men foreldres omsorgssvikt kan bare til en viss grad rettes opp med offentlige budsjetter. Jeg tror den største utfordringen i vårt samfunn er det generelle moralske forfallet. Det er den egentlige grunnen til at nær sagt alle offentlige budsjetter sprekker. Stadig flere velger egoismen framfor hensynet til de nærmeste rundt seg. Det gjelder så vel i arbeidsliv og i familiesituasjoner som i alminnelig oppførsel i trafikken. Det synes som om hensynet til personlig vinning skal prioriteres foran fellesskapets behov. Denne utviklingen ønsker Kristelig Folkeparti å snu i retning av mer omsorg for enkeltmennesker som måtte ha behov for det.

Carl I. Hagen (FrP): Først et hjertesukk når det gjelder soningskøene og problemene med dem. En skikkelig handlekraftig regjering hadde løst det problemet i løpet av tre måneder ved ganske enkelt raskt å få private vaktelskaper og eiendomsutviklere til å tilby fengselskapasitet – det hadde de ikke trengt mer enn tre måneder til – for de fanger som er minst rømningsfarlige, de minst voldsfarlige, men som skal sone. Det hadde det ikke vært noe problem å ordne hvis man hadde hatt en handlekraftig regjering som ikke var styrt av fagforeningene eller det offentlige.

Så til Knut Storberget og Anders Jahre-saken. Jeg har mange ganger følt at Knut Storberget og jeg av og til har hatt ting vi har vært enige om når det gjelder rettssikkerhet. Men han slår altså fast at her er det kriminalitet. Det er meg ukjent at noen domstol har avsagt kjennelser for slik kriminalitet. Det er saker som verserer for domstolene, og da burde man vente til domstolene har avgjort.

Mitt hovedanliggende er: Hvorfor har ikke staten som kreditor sørget for å få en kjennelse som godkjenner at de har et reelt krav i boet? Staten som kreditor har i realiteten greid å tilta seg instruksjonsmyndigheten over bobestyreren. På tross av at bobestyreren først og fremst er loddeierens representant, har man altså sabotert å komme inn i en rettsal for å få en avgjørelse om at staten har et reelt krav overfor Anders Jahres dødsbo. Det er min anklage.

Vi ser av og til en god del tegn på systemsvikt i vårt domstolsvesen. Det tillater jeg meg å si, for det har stått nok om det også i litteraturen. Vårt system er at regjeringene, delvis embetsverket, utnevner høyesterettsdommere og andre dommere. Det har de full anledning til – selv sagt ikke på noen måte i samme målestokk som vi kjen-

ner til i regimer vi ikke liker. Men her er det nyanseforskjeller. Det er glidende overganger. Da er det på tide at vi stiller spørsmålet: Får vi helt objektive og uavhengige dommere når det er embetsverket som i staten selv i stor grad styrer hvem som blir dommere? Vi har en tendens til å være meget statstro i saker hvor staten er part. Jeg tror vi er nødt til å se at når staten som kreditor overtar styringen av et bo, der staten bare er kreditor og ikke loddeier, istedenfor tidsfrister for å få bostyrets behandling avsluttet, får skifterettens hjelp til å fortsette, fortsetter de å sabotere at domstolene kommer inn i bildet og fatter kjennelse i saken. Nå får vi se. Det er selvsagt saker for domstolen. En del av de tingene jeg snakker om, går til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Men jeg synes det er uriktig å slå fast at personer, som i hvert fall jeg respekterer meget høyt, er kriminelle.

Statsråd Odd Einar Dørum: Bare noen korte merknader på slutten av debatten, bl.a. på grunn av representanten Meltveit Kleppas innlegg. Senterpartiet sitter ikke i komiteen, men jeg synes de har krav på å få en reaksjon.

Representanten var spesielt bekymret for at man ikke får nok faglærte til å søke stillinger utenfor byområdene. Det er klart at det er en utfordring. Det er av de spørsmål jeg vil ta med meg i etatstyringsdialog med Politidirektoratet, nettopp i sammenheng med hvordan politireformen virker, som er beskrevet i budsjettproposisjonen, og som komiteen også har gitt viktige merknader om. Jeg vil legge vekt også på dette perspektivet. Jeg synes det er viktig å ta det på alvor. Vi er selvfølgelig ikke tjent med at vi skal ha situasjoner som hun bl.a. viser til.

Når det så gjelder debatten om soning og soningsdøgn, er det slik – jeg tror ikke jeg har oppgitt tallet – at med den politikk som vi nå legger opp til, og som Stortinget har sluttet seg til, kan vi få 170 nye soningsplasser neste år, de fleste av dem åpne. Det er nettopp for å ta unna dem som har de korteste dommene. Vi får også en ordening med et promilleprogram, der § 12-soning vil bidra til at soningskøen kan håndteres på en annen måte. Vi har også fått et oppdrag som ligger i budsjettforliket med Fremskrittspartiet. Fram til revidert nasjonalbudsjett skal vi se på om man ved en gjennomgang av landets militærleirer og andre anlegg kan finne plasser der som er egnet. Det vil selvfølgelig bli gjennomført. Jeg er enig med representanten Hagen i at det er en trussel mot rettsfølelsen i et samfunn å ha store soningskøer. Dessuten er det, som man også har vært inne på i debatten tidligere, et dårlig utgangspunkt for rehabilitering av dem som skal gjøre opp for seg, at de må vente lenge.

Presidenten: Knut Storberget har hatt ordet to ganger tidligere og får ordet til en kort merknad.

Knut Storberget (A): Jeg skal være kort. Det gjelder representanten Hagens to anførsler i forhold til Anders Jahre-boet. Det er helt utrolig at man kan vurdere Anders Jahre-boet dit hen at staten ikke skulle ha prøvd å bringe denne saken inn for rettssystemet. Det er jo det man har

(Storberget)

slitt med i mange år overfor de fleste aktører i dette boet. Det er helt på det rene.

Det andre er altså spørsmålet om man har et reelt krav i boet. Det er helt åpenbart at man har et reelt krav i boet. Nå har jo til og med pengene begynt å komme tilbake igjen til rettmessig eier, staten. Når disse aktørene, som enten er bank eller andre, begynner å tilbakebetale penger, synes jeg det er åpenbart at man hadde et reelt krav i boet. Da står man de facto overfor kriminell unndragelse.

Presidenten: Carl I. Hagen har hatt ordet to ganger og får ordet til en kort merknad.

Carl I. Hagen (FrP): Det naturlige for staten som kreditor hadde vært å slå boet konkurs for lenge siden. Det hadde vært et rettslig anliggende, og da hadde en domstol kunnet komme inn og vurdert i hvilken grad staten har et reelt rettslig krav i dette boet. Da hadde man fått prøvd et av hovedpunktene, om en eventuell utenlandsformue tilhørte Anders Jahre personlig eller selskapet som den gang het selskap Kosmos, noe som er helt sentralt. Det har staten vært livredd for at noen domstol skulle ta stilling til, og derfor har staten oppført seg slik at man har sabotert enhver mulighet for at saken ble forelagt en domstol. Jeg går ut fra at svar på skriftlige spørsmål jeg har rettet til finansministeren, vil klargjøre dette, når han sannsynligvis om en stund får tid til å verdige Fremskrittspartiets parlamentariske leder svar på disse spørsmålene.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3 (Votering, se side 761)

S a k n r . 4

Innstilling fra justiskomiteen om endringer på statsbudsjettet for 2002 under diverse kapitler administrert av Justis- og politidepartementet (Innst. S. nr. 59 (2002-2003), jf. St.prp. nr. 28 (2002-2003))

Trond Helleland (H) (ordfører for saken): Det skal gå fort. Jeg vil bare si at komiteen slutter seg til de foreslåtte endringene på statsbudsjettet for 2002 som her er lagt fram. Fremskrittspartiet har noen egne merknader, og Arbeiderpartiet og SV har også en særmerknad knyttet til politiet.

Men det er gjort en del endringer. Jeg skal nevne to av dem. Blant annet er det under kap. 440 Politidirektoratet gitt 52 mill. kr ekstra for å dekke merutgifter til asyl- og utlendingssaker.

Så er alle kjent med at det var et stort verdensbankmøte i Oslo som påførte oslopolitiet store, ekstra utgifter, og Regjeringen foreslår nå å kompensere dette med å øke bevilgningen til Oslo Politidistrikt med 75 mill. kr. Ellers blir det gjort en del mindre endringer på andre poster, som også får komiteens tilslutning.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Dette er en parallell sak til den vi holdt på med i fjor høst – som var min første tilsvarende sak – hvor det ble foretatt en budsjettregulering. Som jeg kan huske tilbake, uttrykte jeg forrige gang en smule kritikk av det man opplevde som en finjustering av budsjettet rett før året er omme, slik at budsjettallene skal stemme med regnskapstallene. Fremskrittspartiet er kritisk til en slik fremgangsmåte, for det man faktisk gjør da, er at man unndrar seg en eventuell kritikk fra Riksrevisjonen ved å foreta den justeringen. For vår del synes vi det er mer greit at man gjør det man finner nødvendig innenfor året driftsmessig, og så får man heller legge fram for Riksrevisjonen de kommentarene og merknadene som er nødvendig for å redegjøre for hvorfor det er blitt slik. Det man her gjør, er å tilpasse situasjonen til den aktiviteten som har oppstått, uavhengig av den budsjetttrammen man faktisk var med og vedtok høsten før, og det synes vi er kritikkverdige. Det er også slik at det framstår som en form for overslagsbevilgninger i forhold til enkelte av disse kapitlene, og hvis det var det man ønsket, burde man komme tilbake til Stortinget og be om å få det som overslagsbevilgninger, så slapp man denne biten. Da ville det være driftsnivået som avgjorde forbruket. Det vi nå allikevel regner med og forutsetter, er at justisministeren vil holde kontroll med utviklingen innenfor sitt ansvarsområde, om det var en overslagsbevilgning eller om det er slik som i dag. Så vi har konkludert med at vi kommer til å stemme imot en god del av disse forslagene.

Jeg har fått et spørsmål om kap. 440. Det skal vi også stemme imot.

Ved en inkurie er det under vårt forslag under 441 blitt utelatt at dette kan overføres. Vi har der foreslått en styrking av Politiet utover det som ligger inne nå, totalt 150 mill. kr, og vi ønsker at det skal kunne overføres. Poenget her er å redusere faren for at tilsvarende skjer til neste år, at vi på nytt skal kjøre inn med store beløp for å rette opp budsjettet på slutten av året.

En annen ting som vi har reagert på, er dette med den konferansen som var i Oslo, som har påført oslopolitiet betydelige utgifter. Hvis det er slik at Regjeringen ønsker å legge til rette for slik aktivitet, synes vi at det er mer ryddig at de kommer til Stortinget med en tilleggsproposisjon, så får Stortinget ta stilling til det der og da. I de aller fleste tilfellene vil jeg tro at Stortinget slutter seg til det.

Avslutningsvis: Vi har stusset over denne overføringen mellom Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet når det gjelder Vardåsen leir. Vi er jo litt – jeg vet ikke hva slags ord jeg skal bruke, president, uten å bli klubbet her, men «noe forundret» kan jeg vil si uten å bli nedslått, hadde jeg nær sagt – over at norsk økonomi er så sårbar at vi ikke kan gjøre opp for oss denne betalings mellom Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet, at vi må dele dette beløpet på flere år. Det framstår for oss som særdeles merkelig, og vi har ikke funnet noen god forklaring på det i det forslaget som foreligger.

Jeg tar opp mindretallsforslaget fra Fremskrittspartiet og har forhåpentligvis også gitt beskjed om hva vi skal stemme imot.

Presidenten: Representanten Jan Arild Ellingsen har tatt opp det forslag han refererte til.

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg skal knytte noen korte kommentarer til nysalderingen. Det er et faktum at vi nærmest har hatt en trappetrinnseffekt som det ikke har vært lett å forutse når det gjelder kostnadene. De er nå synliggjort, og det vil vi selvfølgelig forholde oss til når det gjelder den videre utvikling. Men jeg tror nok at realitetene kommer fram når jeg forteller at Politiet har sendt ut 2 200 i 1999, 3 400 i 2000, 5 200 i 2001 og ca. 6 500 da det gjenstod noen måneder av dette året. Det betyr at det har vært en utvikling som en må forholde seg til. Regjeringen har sagt at den vil gjennomgå det både i forhold til grunnløse asylsøkere, som har vært tatt opp flere ganger i Stortinget, og også i forhold til hele saksbehandlingen. Det er det som har ført til at man har lagt dette fram, og det er også presentert i proposisjonen.

Når det gjelder forskerkonferansen, er den omtalt i revidert nasjonalbudsjett. Det er sagt at man står foran noe som man ikke har hatt erfaring med fra før. Politiet har gått inn i det for å skaffe seg erfaring, og har fått det, og de håndterte konferansen på en måte som de fikk alminnelig ros for. De klarte å sikre fredelige demonstranter deres rett til å gjennomføre fredelige demonstrasjoner, og de klarte å forebygge at det foregikk noe som kunne true denne fredeligheten, som man hadde sett eksempler på før. Jeg tror selv at politiets gode forberedelser var viktig for dette, men det har da ført til en regning som måtte dekkes.

Når det gjelder politiet i Oslo, som har vært et debatttema, viser situasjonen at man pr. tredje kvartal i år har en svak nedgang i volden i Oslo generelt, og spesielt i sentrumsområdene. Noe av det henger sammen med det som komiteen kjenner til, som man kaller for «problemrettet politiarbeid», som er målrettet. Det er heller ikke riktig at det er så få politipatruljer ute som man har lest i enkelte aviser. Politimesteren har opplyst at det i helgene alltid er minst 15 patruljer ute i Oslo, dvs. minst 30 politifolk, og at vi på ingen måte har noen dårligere beredskap enn det man har i andre nordiske hovedsteder.

Når det gjelder overtidsbruken, har Riksrevisjonen bedt om en kommentar på det. Vi avventer også en tilbakereportering fra Politidirektoratet. Men en reform som ligger der, er at budsjettfullmaktene som er delegert til politimestrene, for 2003 vil bli vurdert slik at Oslo politidistrikt også skal kunne få fullmakter bredere enn i dag til selv å opprette nye årsverk for noen stillingskategorier innenfor budsjettammen. Hvis man har veldig stive fullmakter og har strenghet på overtidsbruken, kan man risikere ikke å få gjort den jobben man skal gjøre. Og nettopp det å se på selve systemet her tror jeg vil være med på å løse opp og sørge for at man får løst politioppgavene rettidig.

Jeg synes det var riktig å gi disse kommentarene.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har to spørsmål til statsråden. Det gjelder både kap. 414, Domsutgifter, og kap. 440, som er en generell beskrivelse av behovet når det gjelder asyl- og utlendingssaker. Der står det i det tekniske sammendrag at det ikke er nok penger

«til å dekkje politiet sine meirutgifter i 2002 på asyl- og utlendingfeltet. Dette skyldast at utviklinga på asylområdet har vore sterkt aukande dei seinare åra. Det er behov for 52 mill. kroner til å dekkje auka utgifter til asyl- og utlendingssaker».

Dette er jo en argumentasjon som hører hjemme under en overslagsbevilgning. Det samme gjelder domsutgiftene, hvor utviklingen viser at det er behov for mer penger. Ville det ikke være naturlig at statsråden tok initiativ til å sørge for at det ble overslagsbevilgninger på de områder hvor departementet behandler det som om det er det? Det er klart at hadde man i departementet vært innstilt på å holde sitt budsjett, hadde man gjort et eller annet i juli, august eller september når man så at budsjettet ville sprekke. Det gjør man jo på andre områder fra denne regjeringens side, særlig innen helsevesenet. Det er det ene spørsmålet.

Det andre gjelder Oslo. Jeg har lest i avisene at det har vært slutt med en del overtid og begrensninger og innskrenkninger nå de siste månedene før jul. Ifølge avisene skyldes det mangel på penger til å betale overtidslønn og slikt. Kan statsråden forsikre Stortinget om at mangel på penger ikke er noe problem når det gjelder mindreaktiviteten ved Oslo politikammer, og at det er andre årsaker, men ikke mangel på penger?

Statsråd Odd Einar Dørum: Fremskrittspartiet har gjort sine anmerkninger om en overslagsbevilgning. Jeg har valgt – åpent, selvfølgelig, som det skal være – overfor Stortinget både i nysalderingen og i innlegget nå å gjøre rede for hvorfor vi har fått en økning i kostnadene på asyl- og flyktningfeltet. Det er noe som Regjeringen vil måtte gjennomgå, slik at man har et ryddig og godt forhold til det senere, og det vil vi selvfølgelig gjøre. Jeg vil ikke knytte andre kommentarer til det nå. Det har vært en faktisk utvikling, og jeg har beskrevet det som en trappetrinnseffekt. Når man har hatt denne økningen som følge av mange asylanter inn, svært mange av dem grunnløse, som skal sendes ut igjen, får det en effekt for politiet som man ikke har hatt godt nok verktøy til å forutse. Da får vi gå gjennom verktøyet vårt for å være sikker på at det er godt nok, og budsjetteringen er slik som den skal være. Det er det som er essensen i representanten Hagens spørsmål til meg. Det vil jeg selvfølgelig sørge for å gjøre, både i eget departement og i forhold til andre samarbeidende departementer som berøres av dette.

Når det gjelder Oslo politidistrikt, har overtidsdiskusjonen sitt utgangspunkt i en anmerking fra Riksrevisjonen om bruk av overtid. Den overtidsbruken har vi bedt om å få en melding tilbake på. Jeg tror at noe av svaret

her er, uten at jeg vil forutskikke alt, for vi har ikke fått alt materiale, at man i klemmen mellom det ikke å bruke for mye overtid, fordi man har bestemmelser for det, og for stive regler når det gjelder stillinger, kan risikere å komme galt av gårde. Nettopp derfor sa jeg at vi vil se på stillingsfullmaktene, som vil gi en bedre utnyttelse av ressursene.

Når det gjelder penger, har Oslo politidistrikt fått kompensert 42 mill. kr i 2002, som har gått til ekstra vaktkostnader etter 11. september. Det er ført inn 52 mill. kr på asylsiden, som for en stor del vil gå til Oslo, og det er ført inn de 75 mill. kr som nå er lagt inn på ABCDE-konferansen. Det er min oppfatning at man da skal ha et godt budsjett å styre etter, og at også budsjettet for neste år, hvor både vaktutgifter og andre forhold er videreført, vil kunne gi Oslo-politiet en mulighet til å løse oppgavene sine. Men jeg tror vi må se på rent organisatoriske forhold, og det vil jeg ta opp i styringsdialogen med Politidirektoratet.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg takker for svaret på min første replikk, men har noen oppfølgingsspørsmål. Jeg var spesielt godt fornøyd når det gjaldt Oslo politidistrikt, hvor statsråden helt klart slo fast at mangel på penger ikke var årsaken til eventuell mangelfull patruljering og mangelfull bruk av overtid, men at det eventuelt er overtidsbestemmelser og reglene for det som er årsaken. Han slo klart fast at det altså ikke er mangel på penger som er årsaken, og det er godt å få avklart.

Men han svarte ikke på det første spørsmålet, som var meget konkret: Vil departementet sørge for at man får stikkordet overslagsbevilgning innført for de to kapitlene jeg snakket om? Det er en måte å gjøre det på. Det er helt kurant bare å sette overslagsbevilgning og si at domstolstiftningene er blitt høyere enn det vi regnet med da vi be-regnet dette, fordi det har vært flere rettsaker. Det er helt kurant for oss, akkurat som når det gjelder sykepenger og arbeidsledighetstrygd. Der bruker man det som er nødvendig etter lover og regler, basert på behovet for sykepenger og behovet for arbeidsledighetstrygd. Og det er snakk om akkurat den samme argumentasjonen som departementet her bruker. Det er behov for mer penger til domstolstiftningene, for det har gjort mer enn det man hadde forutsatt, akkurat som folk blir syke mer enn man hadde forutsatt. Så det jeg ville vite, var: Vil man enten innføre stikkordet overslagsbevilgning, eller vil statsråden sørge for at departementet følger budsjettreglementet, slik at hvis det ikke er overslagsbevilgning, skal det fremmes tilleggsbevilgningsforslag til Stortinget før utgifter blir påført?

Statsråd Odd Einar Dørum: Jeg konstaterer at representanten Carl I. Hagen ikke er fornøyd med svaret mitt. Det får jeg ta til etterretning. Det jeg gjorde, var å forklare hvorfor vi har fått en kostnadsøkning på asyl- og flyktningfeltet. Jeg sa at det hadde bestemte forklaringer. Jeg sa at vi måtte gå gjennom de modellene og de verktøyene vi har til rådighet, slik at vi er sikre på at budsjetteringen er riktig og reell. Det vil vi gjøre, og vi vil selv-

følgelig opptre i forhold til det på en korrekt måte i forhold til Stortinget senere. Vi må ta innover oss at vi har et stort volum på asylsiden. Regjeringen har ved kommunalministeren gitt en del viktige signaler om en begren-sning når det gjelder grunnløse asylanter, og jeg vil selvfølgelig gå gjennom nettopp de verktøyene vi har, slik at vi kan opptre på en riktig måte i forhold til Stortinget. Det oppfattet jeg var essensen i representanten Hagens spørsmål til meg, og det har jeg sagt at vi vil gjøre. Hvordan vi deretter skal håndtere det, er det jo kun ett svar på. Da må vi håndtere det på en slik måte at det er forutsigbart det vi gjør, og kjert for Stortinget.

Når det gjelder Oslo politidistrikt, sa jeg at jeg ikke har gått inn i alle detaljer. Jeg venter en tilbakerapportering på overtid. Men jeg nevnte de tilleggsbevilgninger som har vært tilført for 2002, som er kjente størrelser, og jeg sa samtidig at det har vært en stivhet mellom bestemmelsen som hindrer for mye overtid, og muligheten til delegasjon i forhold til stillinger. Dette står jeg ved, og det vil jeg selvfølgelig følge opp i forhold til styringsdialogen med Politidirektoratet for å være sikker på at man ikke skal komme opp i den type organisatoriske spørsmål. Om det så er nok penger, vil alltid være et generelt politisk spørsmål. Fremskrittspartiet mener f.eks. at vi har for lite penger. Regjeringspartiene mener at det vi har lagt fram, skulle gi et godt utgangspunkt, og så får den debatten fortsette senere i de former den må ha når man skal se hvordan man løser kriminalitetsutfordringen. Men det budsjettet jeg har nå, mener jeg er et brukbart utgangspunkt for å gjøre en god jobb også i Oslo.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

André Kvakkestad (FrP): I replikkordskiftet refererte statsråden til midlene som er gitt. Hvis jeg ikke tar helt feil, er det de som ligger her til vedtakelse. Da er det vel å foregripe begivenhetene noe å påpeke at Oslo politikammer allerede har disse pengene til disposisjon. Eller er det slik å forstå at Regjeringen anser disse postene for å være overslagsbevilgninger i realiteten, men ikke ønsker å foreslå det når det gjelder det rent formelle? For når poster ikke er overslagsbevilgninger, mens man allikevel, f.eks. som under kap. 440, argumenterer med at det har vært større aktivitet – ja, så er det vel strengt tatt ikke noe annet enn ren budsjettsprekke. Hadde det ikke da vært like realt å gjøre det som man skal gjøre med budsjettsprekker, nemlig å vise forskjellen på budsjettet og regnskapet, og så eventuelt manne seg opp til å ta dette opp med Riksrevisjonen og Stortinget når den saken da kommer, med eventuelle påtegninger? Er det gode begrunnelser, kan det jo godt hende at Riksrevisjonen har den samme forståelse som det flertallet på Stortinget har.

Når det gjelder ABCDE-konferansen, vil jeg bare understreke at dette ikke på noen som helst måte har vært ment som en kritikk mot Oslo politikammer. Det er ikke Oslo politikammer som har vedtatt å holde denne konferansen i Oslo. Så vidt jeg har forstått, var det Regjeringen som sørget for det. Det vi etterlyser, er å få tilsvarende kostnadsberegninger av dette før pengene er brukt. I det

minste kunne man jo forventet at man ville gjøre det umiddelbart etter at konferansen var avholdt, i hvert fall ikke at man får dette tilsendt når det er en knapp måned igjen av Stortingets sesjon dette året.

Men det er også en annen ting jeg undrer meg noe over, og det er den totale sluttsum. Jeg har forstått at Regjeringen er særdeles opptatt av handlingsregelen og presset i norsk økonomi. Det er, så vidt jeg kan forstå, begrunnelsen for at man ikke kan foreta en overføring av fast eiendom fra et departement til et annet departement på et år. Det er altså, slik jeg forstår det, økonomisk begrunnet at den interne overføring av Vardåsen leir må tas over tre år. Eller, hvis det ikke er korrekt, må begrunnelsen være at Forsvarsdepartementet neppe kan tiltros så mye penger på et år. Men uansett er det slik at denne regjeringens redsel for presset i økonomien har vært særdeles påtakelig både i forhold til budsjettet for 2002 og budsjettet for 2003. Hvis Fremskrittspartiet stiller spørsmålsteget ved bunnlønnen i budsjettet, kommer påstander om uansvarlighet og det ene og det andre opp. Men når departementet og Regjeringen selv bare velger å la pengene rulle og bruke i hvert fall på dette budsjettet 120 mill. kr ekstra, da er det ikke press i økonomien. Jeg vil gjerne vite hvorfor det skaper press i økonomien om Fremskrittspartiet hadde økt justisbudsjettet med 120 mill. kr i desember, slik at man hadde hatt en helhetlig og god budsjettering på disse pengene, og ikke når Regjeringen bare lar pengene rusle og gå gjennom året, og kommer til samme sluttsum.

Det blir litt underlig når det er slik at det *ikke* blir press hvis Regjeringen overforbruker, mens det blir press hvis noen budsjetterer. Et mulig svar på dette kan være at Regjeringen mener de selv har medført ekstra press på økonomien ved den manglende håndhevelse av budsjettet som de har foretatt. Og er det da slik at departementet, i denne sammenhengen justisministeren, mener at han med sin manglende budsjett disiplin har medført dårligere økonomi, høyere rente og høyere kronekurs for kongeriket Norge?

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4. (Votering, se side 772)

J ø r g e n K o s m o gjeninntok her presidentplassen.

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Vi går da til avstemning over de saker som er oppført på dagens kart.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstillet:

Som medlemmer og varamedlemmer til Nobelkomiteen velges :

Medlemmer:

For tidsrommet 1. januar 2003-31. desember 2008:

1. Kaci Kullmann Five, Bærum.
2. Berge Furre, Oslo.
3. Ole Danbolt Mjøs, Tromsø.

Varamedlemmer:

For tidsrommet 1. januar 2003-31. desember 2005:

1. Sverre Lodgaard, Oslo.
2. Anders C. Sjaastad, Oslo.
3. Gunnar Stålsett, Oslo.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet:

Rammeområde 14 (Stortinget mv.)

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r :				
41		Stortinget (jf. kap. 3041)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	533 100 000	
	32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	152 600 000	
	70	Tilskudd til partigruppene	84 600 000	
43		Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043)		
	1	Driftsutgifter	33 000 000	
44		Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste		
	1	Driftsutgifter	3 600 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
51		Riksrevisjonen (jf. kap. 3051)		
	1	Driftsutgifter	294 600 000	
		Totale utgifter		1 107 500 000
I n n t e k t e r :				
3041		Stortinget (jf. kap. 41)		
	1	Salgsinntekter	60 000	
	3	Leieinntekter	2 000 000	
	40	Salg av leiligheter	5 000 000	
3051		Riksrevisjonen (jf. kap. 51)		
	1	Refusjon innland	800 000	
	2	Refusjon utland	1 200 000	
		Totale inntekter		9 060 000

Presidenten: Presidenten vil bemerke at dette er det eneste rammeområdet som har sjanse til å bli enstemmig vedtatt.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram 14 forslag. Det er

- forslagene nr. 1-6, fra Gunn Karin Gjøl på vegne av Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 7-9, fra Jan Arild Ellingsen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 10-14, fra Inga Marte Thorkildsen på vegne av Sosialistisk Venstreparti

Presidenten vil først ta opp mindretallsforslag som ligger utenfor rammeområdet.

Forslagene nr. 10, 11 og 12, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om forbud mot å plassere flere innsatte på enmannsceller.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at dublering kun skal skje der de berørte innsatte og ansatte samtykker til dette.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om totalforbud mot bruk av full isolasjon i fengslene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 90 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.12)

Presidenten: Forslagene nr. 13 og 14, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere om personer som søker om innsyn i egen mappe etter innsynsloven skal gis rettshjelp. Dette tas fra post 70 Erstatninger under kap. 443 eventuelt post 1 Driftsutgifter.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede de kostnadsmessige sidene ved at voldsoffererstatningsloven får tilbakevirkende kraft ett, to eller tre år lenger enn dagens bestemmelser.»

Her har Senterpartiet varslet støtte.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 85 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.35)

Presidenten: Forslagene nr. 8 og 9, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge til rette for at private skal kunne forestå fengselsdrift i Norge, etter offentlig gitte retningslinjer.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å opprette en fengselsbetjentutdanning i Nord-Norge, lokalisert til Bodø. I vurderingen bør Regjeringen undersøke om et samarbeid mellom Politihøgskolen i Bodø og Høgskolen i Bodø vil gi positive faglige og økonomiske utslag ved en slik etablering.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 88 mot 17 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.34.52)

Presidenten: Forslagene nr. 2, 3, 4, 5 og 6, fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen bevilge 3 mill. kroner ekstra til Alternativ Til Vold i Revidert nasjonalbudsjett i 2003.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen sørge for at Alternativ Til Vold får stabile og utvidede rammer fra og med budsjettåret 2004, slik at tilbudet kan utvides til å omfatte langt flere voldsutøvere enn i dag.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere hvordan en kan sikre at innsatte får lik behandling uansett bosted når det gjelder gjennomføring av § 12-soning.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen forlenge innsynstiden for innsyn i egen mappe etter innsynsloven med to år, og ber Regjeringen umiddelbart fremme et lovforslag for Stortinget som lar innsynsloven gjelde frem til år 2005.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere å heve inntektsgrensen for å motta fri rettshjelp til 250 000 kroner med virkning fra 1. januar 2004.»

Senterpartiet har varslet at de støtter forslagene.

V o t e r i n g :

Forslagene fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ble med 55 mot 50 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.18)

Presidenten: Vi tar så opp rammeområde 5 og mindretallsforslag knyttet til dette.

Det voteses først over forslag nr. 7, fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder:

«Rammeområde 5 (Justis)

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	51 050 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	190 162 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 806 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 163 041 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	105 687 000	
411		Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	46 000 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	71 242 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 590 654 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	46 718 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 998 000	
	70	Tilskudd	8 889 000	
	71	Prosjektering/oppstart prosjekt nytt fengsel Indre Salten	2 000 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	131 578 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 656 919 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	21	Spesielle driftsutgifter	58 736 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	15 163 000	
	70	Tilskudd	6 246 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 163 572 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	169 932 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 467 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	82 225 000	
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 548 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 492 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	229 151 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	45 395 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 444 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 064 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 316 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	58 184 000	
456		TETRA – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	2 275 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 080 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 739 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	535 500 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 390 000	
468		Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	2 300 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	342 212 000	
	71	Fritt rettsråd	226 834 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 331 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	729 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	62 340 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 480 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	30 667 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	44 437 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 664 000	
		Totale utgifter		12 347 876 000
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	740 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 045 188 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	163 862 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 877 000	
	3	Andre inntekter	8 008 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	379 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	224 700 000	
	3	Salgsinntekter	7 754 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	207 000	
	5	Gebyrer – utlendingssaker	36 800 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	158 000	
	5	Personalbarnehage	2 205 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 234 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	58 176 000	
	2	Andre inntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	13 122 000	
		Totale inntekter		1 609 798 000

II
Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2003 kan:

Overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 5
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2 og 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III
Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440	1	Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV
Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

V
Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan:

- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
- nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI
Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme førtidsdimittering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII
Fri rettshjelp

Stortinget samtykker i at hevingen av inntektsgrensene for fri rettshjelp og endringene i rettshjelpsloven § 9 om bortfall av egenandeler iverksettes fra 1. september 2003 slik som det framgår i omtalen under kap. 470 Fri rettshjelp.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 85 mot 20 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.35.42)

Komiteen hadde innstillet:

**A. Rammeområde 5
(Justis)**

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

I

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61	1	Høyesterett (jf. kap. 3061) Driftsutgifter	51 050 000	
400	1	Justisdepartementet (jf. kap. 3400) Driftsutgifter	194 162 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 806 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 157 441 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	105 687 000	
411		Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	46 000 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	71 242 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 580 654 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	46 718 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 998 000	
	70	Tilskudd	8 889 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	130 478 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 640 319 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	58 736 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	13 163 000	
	70	Tilskudd	6 246 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 163 572 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	169 932 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 467 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	82 225 000	
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 548 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 492 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	225 751 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	45 395 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 444 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 064 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 316 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	58 184 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
456		TETRA – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	33 575 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 080 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 739 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	535 500 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 390 000	
468		Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	2 300 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	342 212 000	
	71	Fritt rettsråd	226 834 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelpiltak	18 331 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	729 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	62 340 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 480 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	30 667 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	44 437 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 664 000	
		Totale utgifter		12 346 476 000
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	740 000	
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 045 188 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	163 862 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 877 000	
	3	Andre inntekter	8 008 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	379 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	224 700 000	
	3	Salgsinntekter	7 754 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	207 000	
	5	Gebyrer – utlendingssaker	36 800 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	158 000	
	5	Personalbarnehage	2 205 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 234 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	56 776 000	
	2	Andre inntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	13 122 000	
		Totale inntekter		1 608 398 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2003 kan:

Overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 5
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2 og 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.

2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimittering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme førtidsdimittering av mannskap slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Fri rettshjelp

Stortinget samtykker i at hevingen av inntektsgrensene for fri rettshjelp og endringene i rettshjelpsloven § 9 om bortfall av egenandeler iverksettes fra 1. september 2003 slik som det framgår i omtalen under kap. 470 Fri rettshjelp.

Presidenten: Her foreligger et alternativt forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti, forslag nr. 1. Forslaget lyder:

**«Rammeområde 5
(Justis)**

I

På statsbudsjettet for 2003 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
61		Høyesterett (jf. kap. 3061)		
	1	Driftsutgifter	51 050 000	
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)		
	1	Driftsutgifter	193 162 000	
	71	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	8 806 000	
410		Tingrettene og lagmannsrettene (jf. kap. 3410)		
	1	Driftsutgifter	1 167 441 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	105 687 000	
411		Domstoladministrasjonen (jf. kap. 3411)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 410 post 1</i>	46 000 000	
414		Domsutgifter		
	1	Driftsutgifter	71 242 000	
430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 3430)		
	1	Driftsutgifter	1 622 654 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	46 718 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	60 998 000	
	70	Tilskudd	14 789 000	
432		Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS) (jf. kap. 3432)		
	1	Driftsutgifter	130 478 000	
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441 post 1</i>	5 638 319 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	58 736 000	
	22	Søk etter omkomne på havet, i innsjøer og vassdrag, <i>kan overføres</i>	15 163 000	
	70	Tilskudd	6 746 000	
441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 440 post 1</i>	1 163 572 000	
442		Politihøgskolen (jf. kap. 3442)		
	1	Driftsutgifter	169 932 000	
443		Oppfølging av innsynsloven		
	1	Driftsutgifter	5 467 000	
	70	Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 000 000	
445		Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445)		
	1	Driftsutgifter	86 225 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
446		Den militære påtalemyndighet (jf. kap. 3446)		
	1	Driftsutgifter	4 548 000	
448		Grensekommisæreren (jf. kap. 3448)		
	1	Driftsutgifter	4 492 000	
450		Sivile vernepliktige (jf. kap. 3450)		
	1	Driftsutgifter	229 151 000	
455		Redningstjenesten (jf. kap. 3455)		
	1	Driftsutgifter	45 395 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 444 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 064 000	
	71	Tilskudd til frivillige organisasjoner i redningstjenesten	5 316 000	
	72	Tilskudd til nød- og sikkerhetstjenester	58 184 000	
456		TETRA – felles radiosamband for nødetatene (jf. kap. 3456)		
	1	Driftsutgifter	33 575 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 080 000	
460		De særskilte etterforskningsorganene		
	1	Driftsutgifter	6 739 000	
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.		
	1	Driftsutgifter	535 500 000	
467		Norsk Lovtidend		
	1	Driftsutgifter	2 390 000	
468		Kommisjonen for begjæring om gjenopptakelse av straffesaker (jf. kap. 3468)		
	1	Driftsutgifter	2 300 000	
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)		
	1	Driftsutgifter	6 219 000	
	70	Fri sakførsel	342 212 000	
	71	Fritt rettsråd	226 834 000	
	72	Tilskudd til spesielle rettshjelptiltak	20 931 000	
471		Statens erstatningsansvar		
	1	Driftsutgifter	729 000	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	60 000 000	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	62 340 000	
474		Konfliktråd		
	1	Driftsutgifter	3 480 000	
	60	Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	45 667 000	
475		Bobehandling		
	1	Driftsutgifter	44 437 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 664 000	
		Totale utgifter		12 428 876 000
I n n t e k t e r				
3400		Justisdepartementet (jf. kap. 400)		
	1	Diverse inntekter	740 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)		
	1	Rettsgebyr	1 126 188 000	
	4	Lensmennenes gebyrinntekter	163 862 000	
3430		Kriminalomsorgens sentrale forvaltning (jf. kap. 430)		
	2	Arbeidsdriftens inntekter	42 877 000	
	3	Andre inntekter	8 008 000	
3432		Kriminalomsorgens utdanningssenter (KRUS) (jf. kap. 432)		
	3	Andre inntekter	379 000	
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)		
	1	Gebyrer	224 700 000	
	3	Salgsinntekter	7 754 000	
	4	Gebyrer – vaktelskap	207 000	
	5	Gebyrer – utlendingssaker	36 800 000	
3441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 441)		
	3	Salgsinntekter	158 000	
	5	Personalbarnehage	2 205 000	
3442		Politihøgskolen (jf. kap. 442)		
	2	Diverse inntekter	5 234 000	
3450		Sivile vernepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450)		
	1	Inntekter av arbeid	58 176 000	
	2	Andre inntekter	388 000	
3470		Fri rettshjelp (jf. kap. 470)		
	1	Egenandeler m.m.	13 122 000	
		Totale inntekter		1 690 798 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 2003 kan:

Overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 410 post 1	kap. 3410 post 3
kap. 411 post 1	kap. 3411 post 3
kap. 430 post 1	kap. 3430 postene 3 og 14
kap. 440 post 1	kap. 3440 postene 2, 3 og 5
kap. 441 post 1	kap. 3441 postene 2 og 3
kap. 442 post 1	kap. 3442 post 2

III

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestille varer ut over den gitte bevilgning, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overskrider følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten	
	1	Driftsutgifter	80 mill. kroner

IV

Videreføring av bobehandling

Stortinget samtykker i at Justis- og politideparte-

mentet i 2003 kan bestemme at det under ordningen med utgifter til fortsatt bobehandling pådras forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 475 Bobehand-

ling post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 7 mill. kroner, men slik at totalrammen for nytt og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan:

1. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 1 Driftsutgifter, inntektene ved avholdelse av kurs og konferanser i regi av Konkursrådet, samt inntekter fra rådets øvrige virksomhet.
2. nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 475 Bobehandling post 21 Spesielle driftsutgifter, tilbakebetalte inntekter under ordningen med utgifter til bobehandling.

VI

Førtidsdimettering i siviltjenesten

Stortinget samtykker i at Justis- og politidepartementet i 2003 kan bestemme førtidsdimettering av mannskaper slik det fremgår i omtalen under kap. 450 Sivile vernepliktige.

VII

Fri rettshjelp

Stortinget samtykker i at hevingen av inntektsgrensene for fri rettshjelp og endringene i rettshjelpsloven § 9 om bortfall av egenandeler iverksettes fra 1. september 2003 slik som det framgår i omtalen under kap. 470 Fri rettshjelp.»

Fremskrittspartiet har varslet at de støtter innstillingen subsidiært. Senterpartiet har varslet at de støtter Arbeiderpartiets og Sosialistisk Venstrepartis forslag.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti bifaltes innstillingen med 56 mot 48 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.36.32)

Presidenten: Da gjenstår å votere over innstillingens B.

Komiteen hadde innstillet:

B.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber Regjeringen sørge for at det utvikles landsdekkende tilbud innen voldsbehandling og sinnemestring.

II

Stortinget ber Regjeringen vurdere muligheten for etablering av et «universitetsfengsel» i Bergen som et samarbeid mellom Bergen fengsel og Universitetet i Bergen, og melde tilbake til Stortinget så snart som mulig.

III

Stortinget ber Regjeringen vurdere innspillet fra Indre Salten om bygging av et fengsel i Fauske/Sørfold. Det avsettes 2 mill. kroner i planleggingsmidler til det videre arbeidet med prosjektet.

IV

Stortinget ber Regjeringen vurdere i hvilken grad norske fengsler er i stand til å gi et kvalitativt godt tilbud til innsatte med ADHD/ADD-problematikk, samt hvilke tiltak som eventuelt bør gjennomføres i denne forbindelse. Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget i egnet form.

V

Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med en egen sak om politirollen med bakgrunn i politirulleutvalgets to innstillinger og i forhold til rekruttering og utdanning.

VI

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag om økt påtalekompetanse til politijuristene.

VII

Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av voldsoffererstatningsloven og praktiseringen av den for å dokumentere hvorvidt loven fungerer etter Stortingets intensjon.

Presidenten: Her står hele komiteen bak innstillingen. Senterpartiet har varslet at de støtter innstillingen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Jan Arild Ellingsen satt fram et forslag på vegne av Fremskrittspartiet.

Det vil først bli votert over kapitlene 400, 461, 471, 477 og 5630.

Komiteen hadde innstillet:

I statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
400		Justisdepartementet (jf. kap. 3400)	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 200 539 000 til kr 201 139 000	600 000
	71	Tilskot til internasjonale organisasjonar, blir redusert med frå kr 9 534 000 til kr 7 934 000	1 600 000
461		Særskilde ulykkekommisjonar	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overførast</i> , blir auka med frå kr 0 til kr 8 500 000	8 500 000
471		Staten sitt erstatningsansvar	
	70	Erstatning til valdsoffer, <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 47 389 000 til kr 57 389 000	10 000 000
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsløyving</i> , blir auka med frå kr 72 381 000 til kr 77 381 000	5 000 000
477		Erstatning til nordmenn som sat i japansk fangenskap under 2. verdenskrig	
	70	Erkjenningssyting, <i>kan overførast</i> , <i>overslagsløyving</i> , blir redusert med frå kr 15 800 000 til kr 10 300 000	5 500 000
I n n t e k t e r :			
5630		Aksjar i Norsk Egedomsinformasjon AS	
	80	Utbytte, blir auka med frå kr 5 000 000 til kr 5 948 000	948 000

V o t e r i n g :
Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det vil så bli votert over kapitlene 414, 430, 440, 460, 470, 3410, 3430 og 3440.

Komiteen hadde innstillet:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
414		Domsutgifter	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 70 278 000 til kr 80 278 000	10 000 000
430		Kriminalomsorg (jf. kap. 3430)	
	21	Spesielle driftsutgifter, blir redusert med frå kr 44 098 000 til kr 43 098 000	1 000 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	
	1	Driftsutgifter, kan nyttast under kap. 441 post 1, blir auka med frå kr 5 581 123 000 til kr 5 598 123 000	17 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, blir auka med frå kr 68 463 000 til kr 97 463 000	29 000 000
460		Dei særskilde etterforskningsorgana	
	1	Driftsutgifter, blir auka med frå kr 6 706 000 til kr 10 206 000	3 500 000
470		Fri rettshjelp (jf. kap. 3470)	
	70	Fri sakførsel, blir redusert med frå kr 278 777 000 til kr 271 777 000	7 000 000
	71	Fritt rettsråd, blir auka med frå kr 204 510 000 til kr 228 010 000	23 500 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner
I n n t e k t e r :			
3410		Rettsgebyr (jf. kap. 410)	
	1	Rettsgebyr, blir auka med frå kr 808 800 000 til kr 848 800 000	40 000 000
	4	Gebyrinntektene til lensmennene, blir auka med frå kr 152 000 000 til kr 157 000 000	5 000 000
3430		Kriminaomsorg (jf. kap. 430)	
	2	Inntekter frå arbeidsdrifta, blir redusert med frå kr 40 631 000 til kr 39 631 000	1 000 000
3440		Politidirektoratet – Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440)	
	4	Gebyr – vaktelskap, blir auka med frå kr 250 000 til kr 400 000	150 000

Presidenten: Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme imot disse kapitler.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 86 mot 18 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.38.24)

Presidenten: Da gjenstår å votere over kap. 441.

Komiteen hadde innstillet:

441		Oslo politidistrikt (jf. kap. 3441)	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 440, post 1</i> , blir auka med frå kr 1 137 983 000 til kr 1 212 983 000	75 000 000

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag fra Fremskrittspartiet. Forslaget lyder i endret form:
«På statsbudsjettet for 2002 gjøres følgende endring:

441		Oslo Politidistrikt	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under kap. 440 post 1</i> blir auka med frå kr 1 137 983 000 til kr 1 287 983 000»	150 000 000

Representanten Jan Arild Ellingsen har gjort oppmerksom på at ordene «kan overførast» ved en inkurie er utelatt.

S a k n r . 5

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet – med den nevnte tilføyelse – bifaltes innstillingen med 86 mot 17 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 14.38.56)

Møtet hevet kl. 14.40.